

Financované z dotácie Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR

VÝSKUM POTRIEB ZAMESTNÁVATEĽOV V OBLASTI ODBORNÉHO VZDELÁVANIA A PRÍPRAVY V SEKTOROCH POĽNOHOSPODÁRSTVO A POTRAVINÁRSTVO

DECEMBER 2025

OBSAH

ZOZNAM GRAFOV	3
MANAŽÉRSKE ZHRNUTIE	7
ÚVOD	11
1. METODOLÓGIA ANALÝZY	13
1.1. ZDROJE DÁT A METODIKA ANALÝZY ZAMESTNANCOV	13
1.2. METODIKA DOTAZNÍKOVÉHO ZISŤOVANIA.....	15
1.3. KVALITATÍVNE ZISŤOVANIE.....	22
2. ZAMESTNANCI SO STREDOŠKOLSKÝM VZDELANÍM UKONČENÝM V ROKOCH 2020 - 2024 V SKUPINE ODBOROV VZDELANIA POTRAVINÁRSTVO.....	23
3. ZAMESTNANCI SO STREDOŠKOLSKÝM VZDELANÍM UKONČENÝM V ROKOCH 2020 - 2024 V SKUPINE ODBOROV VZDELANIA POĽNOHOSPODÁRSTVO, LESNÉ HOSPODÁRSTVO A ROZVOJ VIDIEKA	31
4. ZAMESTNANCI S UKONČENÝM STREDOŠKOLSKÝM VZDELANÍM V ROKOCH 2020 - 2024.....	39
5. VYHODNOTENIE VÝSKUMU POTRIEB ZAMESTNÁVATEĽOV V OBLASTI OVP V SEKTORE POTRAVINÁRSTVO.....	45
6. VYHODNOTENIE VÝSKUMU POTRIEB ZAMESTNÁVATEĽOV V OBLASTI OVP V SEKTORE POĽNOHOSPODÁRSTVO	66

ZOZNAM GRAFOV

GRAF Č. 1: PODIEL ZAMESTNANCOV SO STREDOŠKOLSKÝM VZDELANÍM UKONČENÝM V ROKOCH 2020 - 2024 V SKUPINE ODBOROV POTRAVINÁRSTVO PODĽA DIVÍZIE SK NACE REV. 2 V SR V ROKU 2024 (TOP 20 NAJPOČETNEJŠÍCH DIVÍZIÍ)	24
GRAF Č. 2: PODIEL ZAMESTNANCOV SO STREDOŠKOLSKÝM VZDELANÍM UKONČENÝM V ROKOCH 2020 - 2024 V SKUPINE ODBOROV POTRAVINÁRSTVO PODĽA NAJPOČETNEJŠÍCH ZAMESTNANÍ V SR V ROKU 2024 (TOP 15 NAJPOČETNEJŠÍCH ZAMESTNANÍ)	25
GRAF Č. 3: PODIEL ZAMESTNANCOV SO STREDOŠKOLSKÝM VZDELANÍM UKONČENÝM V ROKOCH 2020 - 2024 V SKUPINE ODBOROV POTRAVINÁRSTVO PODĽA KRAJOV V ROKU 2024	26
GRAF Č. 4: PODIEL ZAMESTNANCOV SO STREDOŠKOLSKÝM VZDELANÍM UKONČENÝM V ROKOCH 2020 - 2024 V SKUPINE ODBOROV POTRAVINÁRSTVO PODĽA OKRESOV V ROKU 2024	27
GRAF Č. 5: PODIEL ZAMESTNANCOV SO STREDOŠKOLSKÝM VZDELANÍM UKONČENÝM V ROKOCH 2020 - 2024 V SKUPINE ODBOROV POTRAVINÁRSTVO PODĽA ODBOROV VZDELANIA V SR V ROKU 2024	28
GRAF Č. 6: PODIEL ZAMESTNANCOV SO STREDOŠKOLSKÝM VZDELANÍM UKONČENÝM V ROKOCH 2020 - 2024 V SKUPINE ODBOROV POTRAVINÁRSTVO PODĽA POHLAVIA V SR V ROKU 2024	29
GRAF Č. 7: PODIEL ZAMESTNANCOV SO STREDOŠKOLSKÝM VZDELANÍM UKONČENÝM V ROKOCH 2020 - 2024 V SKUPINE ODBOROV POTRAVINÁRSTVO PODĽA VZDELANIA V SR V ROKU 2024	29
GRAF Č. 8: PODIEL ZAMESTNANCOV SO STREDOŠKOLSKÝM VZDELANÍM UKONČENÝM V ROKOCH 2020 - 2024 V SKUPINE ODBOROV POTRAVINÁRSTVO PODĽA TYPU ZMLUVY V SR V ROKU 2024	30
GRAF Č. 9: PODIEL ZAMESTNANCOV SO STREDOŠKOLSKÝM VZDELANÍM UKONČENÝM V ROKOCH 2020 - 2024 V SKUPINE ODBOROV POTRAVINÁRSTVO PODĽA INTERVALOV HRUBEJ MESAČNEJ MZDY V SR V ROKU 2024	30
GRAF Č. 10: PODIEL ZAMESTNANCOV SO STREDOŠKOLSKÝM VZDELANÍM UKONČENÝM V ROKOCH 2020 - 2024 V SKUPINE ODBOROV POĽNOHOSPODÁRSTVO, LESNÉ HOSPODÁRSTVO A ROZVOJ VIDIEKA PODĽA DIVÍZIE V SR V ROKU 2024 (TOP 20 NAJPOČETNEJŠÍCH DIVÍZIÍ)	32
GRAF Č. 11: PODIEL ZAMESTNANCOV SO STREDOŠKOLSKÝM VZDELANÍM UKONČENÝM V ROKOCH 2020 - 2024 V SKUPINE ODBOROV POĽNOHOSPODÁRSTVO, LESNÉ HOSPODÁRSTVO A ROZVOJ VIDIEKA PODĽA NAJPOČETNEJŠÍCH ZAMESTNANÍ V SR V ROKU 2024 (TOP 15 NAJPOČETNEJŠÍCH ZAMESTNANÍ)	33
GRAF Č. 12: PODIEL ZAMESTNANCOV SO STREDOŠKOLSKÝM VZDELANÍM UKONČENÝM V ROKOCH 2020 - 2024 V SKUPINE ODBOROV POĽNOHOSPODÁRSTVO, LESNÉ HOSPODÁRSTVO A ROZVOJ VIDIEKA PODĽA KRAJOV V ROKU 2024	34
GRAF Č. 13: PODIEL ZAMESTNANCOV SO STREDOŠKOLSKÝM VZDELANÍM UKONČENÝM V ROKOCH 2020 - 2024 V SKUPINE ODBOROV POĽNOHOSPODÁRSTVO, LESNÉ HOSPODÁRSTVO A ROZVOJ VIDIEKA PODĽA OKRESOV V ROKU 2024	34
GRAF Č. 14: PODIEL ZAMESTNANCOV SO STREDOŠKOLSKÝM VZDELANÍM UKONČENÝM V ROKOCH 2020 - 2024 V SKUPINE ODBOROV POĽNOHOSPODÁRSTVO, LESNÉ HOSPODÁRSTVO A ROZVOJ VIDIEKA PODĽA ODBOROV VZDELANIA V ROKU 2024	35

GRAF Č. 15: PODIEL ZAMESTNANCOV SO STREDOŠKOLSKÝM VZDELANÍM UKONČENÝM V ROKOCH 2020 - 2024 V SKUPINE ODBOROV POĽNOHOSPODÁRSTVO, LESNÉ HOSPODÁRSTVO A ROZVOJ VIDIEKA PODĽA POHLAVIA V ROKU 2024.....	36
GRAF Č. 16: PODIEL ZAMESTNANCOV SO STREDOŠKOLSKÝM VZDELANÍM UKONČENÝM V ROKOCH 2020 - 2024 V SKUPINE ODBOROV POĽNOHOSPODÁRSTVO, LESNÉ HOSPODÁRSTVO A ROZVOJ VIDIEKA PODĽA VZDELANIA V ROKU 2024.....	37
GRAF Č. 17: PODIEL ZAMESTNANCOV SO STREDOŠKOLSKÝM VZDELANÍM UKONČENÝM V ROKOCH 2020 - 2024 V SKUPINE ODBOROV POĽNOHOSPODÁRSTVO, LESNÉ HOSPODÁRSTVO A ROZVOJ VIDIEKA PODĽA TYPU ZMLUVY A V ROKU 2024.....	37
GRAF Č. 18: PODIEL ZAMESTNANCOV SO STREDOŠKOLSKÝM VZDELANÍM UKONČENÝM V ROKOCH 2020 - 2024 V SKUPINE ODBOROV POĽNOHOSPODÁRSTVO, LESNÉ HOSPODÁRSTVO A ROZVOJ VIDIEKA PODĽA INTERVALOV HRUBEJ MESAČNEJ MZDY A V ROKU 2024	38
GRAF Č. 19: PODIEL ZAMESTNANCOV S UKONČENÝM STREDOŠKOLSKÝM VZDELANÍM V ROKOCH 2020 - 2024 PODĽA DIVÍZIE V SR V ROKU 2024 (TOP 20 NAJPOČETNEJŠÍCH DIVÍZIÍ).....	40
GRAF Č. 20: PODIEL ZAMESTNANCOV S UKONČENÝM STREDOŠKOLSKÝM VZDELANÍM V ROKOCH 2020 - 2024 PODĽA NAJPOČETNEJŠÍCH ZAMESTNANÍ V SR V ROKU 2024 (TOP 15 NAJPOČETNEJŠÍCH ZAMESTNANÍ)	41
GRAF Č. 21: PODIEL ZAMESTNANCOV S UKONČENÝM STREDOŠKOLSKÝM VZDELANÍM V ROKOCH 2020 - 2024 PODĽA KRAJOV V ROKU 2024	42
GRAF Č. 22: PODIEL ZAMESTNANCOV S UKONČENÝM STREDOŠKOLSKÝM VZDELANÍM V ROKOCH 2020 - 2024 PODĽA OKRESOV V ROKU 2024	42
GRAF Č. 23: PODIEL ZAMESTNANCOV S UKONČENÝM STREDOŠKOLSKÝM VZDELANÍM V ROKOCH 2020 - 2024 PODĽA POHLAVIA V SR V ROKU 2024	43
GRAF Č. 24: PODIEL ZAMESTNANCOV S UKONČENÝM STREDOŠKOLSKÝM VZDELANÍM V ROKOCH 2020 - 2024 PODĽA VZDELANIA V SR V ROKU 2024	43
GRAF Č. 25: PODIEL ZAMESTNANCOV S UKONČENÝM STREDOŠKOLSKÝM VZDELANÍM V ROKOCH 2020 - 2024 PODĽA TYPU ZMLUVY V SR V ROKU 2024.....	44
GRAF Č. 26: PODIEL ZAMESTNANCOV S UKONČENÝM STREDOŠKOLSKÝM VZDELANÍM V ROKOCH 2020 - 2024 PODĽA INTERVALOV HRUBEJ MESAČNEJ MZDY V SR V ROKU 2024.....	44
GRAF Č. 27: ŠTRUKTÚRA RESPONDENTOV Z ODVETVIA POTRAVINÁRSTVO PODĽA KRAJA	45
GRAF Č. 28: ŠTRUKTÚRA RESPONDENTOV Z ODVETVIA POTRAVINÁRSTVO PODĽA DRUHU VLASTNÍCTVA.....	46
GRAF Č. 29: ROZLOŽENIE RESPONDENTOV Z ODVETVIA POTRAVINÁRSTVO NA ZÁKLADE PREHĽADU O EXISTUJÚCICH STREDOŠKOLSKÝCH ODBOROCH	46
GRAF Č. 30: ZNALOSŤ RESPONDENTOV Z ODVETVIA POTRAVINÁRSTVO O RELEVANTNÝCH STREDNÝCH ODBORNÝCH ŠKOLÁCH V REGIÓNE.....	47
GRAF Č. 31: ZDROJE INFORMÁCIÍ FIRIEM O STREDOŠKOLSKÝCH ODBOROCH A MOŽNOSTIACH SPOLUPRÁCE U RESPONDENTOV Z ODVETVIA POTRAVINÁRSTVO	47
GRAF Č. 32: VNÍMANIE DOSTUPNOSTI INFORMÁCIÍ O STREDOŠKOLSKÝCH ODBOROCH PRE PERSONÁLNE PLÁNOVANIE FIRIEM V ODVETVÍ POTRAVINÁRSTVO.....	48

GRAF Č. 33: SPOLUPRÁCA SA STREDNÝMI ODBORNÝMI ŠKOLAMI V ODVETVÍ POTRAVINÁRSTVO	49
GRAF Č. 34: ODPOVEDE NA OTÁZKU, ČI SA ZAMESTNÁVATELIA STRETLI S TÝM, ŽE OBSAH VZDELÁVANIA, O KTOROM INFORMOVALA ŠKOLA (NAPR. NA STRETNUTÍ, V PREZENTÁCII), NEZODPOVEDAL TOMU, ČO ABSOLVENT REÁLNE VEDEL PRI NÁSTUPE DO PRÁCE	51
GRAF Č. 35: NAJVIAC RELEVANTNÉ STREDOŠKOLSKÉ ODBORY Z ODVETVIA POTRAVINÁRSTVO	53
GRAF Č. 36: ODBORY Z ODVETVIA POTRAVINÁRSTVO, KTORÉ PRIPRAVUJÚ NAJLEPŠÍCH ABSOLVENTOV	54
GRAF Č. 37: ODPOVEDE RESPONDENTOV NA OTÁZKU, ČI NÁZVY A ZAMERANIE SÚČASNÝCH ODBOROV ZODPOVEDÁ ICH PRACOVNÝM POZÍCIÁM.....	57
GRAF Č. 38: ODPOVEDE RESPONDENTOV NA OTÁZKU, ČI BY PRIVÍTALI ŠIRŠIE, UNIVERZÁLNEJŠIE ODBORY S MOŽNOSŤOU ŠPECIALIZÁCIE VO VYŠŠÍCH ROČNÍKoch	59
GRAF Č. 39: ODPOVEDE RESPONDENTOV NA OTÁZKU, ČI SÚ ABSOLVENTI PRIPRAVENÍ PRACOVAŤ S MODERNÝMI TECHNOLOGIAMI A AUTOMATIZOVANÝMI LINKAMI.....	61
GRAF Č. 40: ŠTRUKTÚRA RESPONDENTOV Z ODVETVIA POĽNOHOSPODÁRSTVO PODĽA KRAJA.....	66
GRAF Č. 41: ŠTRUKTÚRA RESPONDENTOV Z ODVETVIA POĽNOHOSPODÁRSTVA PODĽA DRUHU VLASTNÍCTVA	67
GRAF Č. 42: ROZLOŽENIE RESPONDENTOV Z ODVETVIA POĽNOHOSPODÁRSTVO NA ZÁKLADE PREHLADU O EXISTUJÚCICH STREDOŠKOLSKÝCH ODBOROV	67
GRAF Č. 43: ZNALOSŤ RESPONDENTOV Z ODVETVIA POĽNOHOSPODÁRSTVO O RELEVANTNÝCH STREDNÝCH ODBORNÝCH ŠKOLÁCH V REGIÓNE.....	68
GRAF Č. 44: ZDROJE INFORMÁCIÍ FIRIEM O STREDOŠKOLSKÝCH ODBOROCH A MOŽNOSTIACH SPOLUPRÁCE U RESPONDENTOV Z ODVETVIA POĽNOHOSPODÁRSTVO	68
GRAF Č. 45: VNÍMANIE DOSTUPNOSTI INFORMÁCIÍ O STREDOŠKOLSKÝCH ODBOROCH PRE PERSONÁLNE PLÁNOVANIE FIRIEM V ODVETVÍ POĽNOHOSPODÁRSTVO	69
GRAF Č. 46: SPOLUPRÁCA SA STREDNÝMI ODBORNÝMI ŠKOLAMI V ODVETVÍ POĽNOHOSPODÁRSTVO.....	70
GRAF Č. 47: ODPOVEDE NA OTÁZKU, ČI SA ZAMESTNÁVATELIA STRETLI S TÝM, ŽE SA OBSAH VZDELÁVANIA, O KTOROM INFORMOVALA ŠKOLA (NAPR. NA STRETNUTÍ, V PREZENTÁCII), NEZODPOVEDAL TOMU, ČO ABSOLVENT REÁLNE VEDEL PRI NÁSTUPE DO PRÁCE	73
GRAF Č. 48: NAJVIAC RELEVANTNÉ STREDOŠKOLSKÉ ODBORY Z ODVETVIA POĽNOHOSPODÁRSTVO (TOP 15)	76
GRAF Č. 49: ODBORY Z ODVETVIA POĽNOHOSPODÁRSTVO, KTORÉ PRIPRAVUJÚ NAJLEPŠÍCH ABSOLVENTOV (TOP 15)	77
GRAF Č. 50: ODPOVEDE RESPONDENTOV NA OTÁZKU, ČI NÁZVY A ZAMERANIE SÚČASNÝCH ODBOROV ZODPOVEDÁ ICH PRACOVNÝM POZÍCIÁM.....	80
GRAF Č. 51: ODPOVEDE RESPONDENTOV NA OTÁZKU, ČI BY PRIVÍTALI ŠIRŠIE, UNIVERZÁLNEJŠIE ODBORY S MOŽNOSŤOU ŠPECIALIZÁCIE VO VYŠŠÍCH ROČNÍKoch	81
GRAF Č. 52: ODPOVEDE RESPONDENTOV NA OTÁZKU, ČI SÚ ABSOLVENTI PRIPRAVENÍ PRACOVAŤ S MODERNÝMI TECHNOLOGIAMI A AUTOMATIZOVANÝMI LINKAMI.....	83

ZOZNAM SKRATIEK A ZNAČIEK

HACCP	Hazard Analysis and Critical Control Points (Analýza nebezpečenstiev a kritické kontrolné body)
IČO	Identifikačné číslo organizácie
ISCP	Štvrťročný výkaz o cene práce ISCP (MPSVR SR)1-04
IT	informačné technológie
MPSVR	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny
SK NACE Rev. 2	klasifikácia ekonomických činností
SPPK	Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora
SR	Slovenská republika
VZV	vysokozdvíhací vozík

MANAŽÉRSKE ZHRNUTIE

Zamestnávateľa pôsobiaci v sektore poľnohospodárstva a potravinárstva preukazujú vysokú mieru schopnosti jasne a vecne formulovať očakávania voči absolventom vstupujúcim na trh práce. V rámci výskumu boli schopní detailne popísať, aké pracovné činnosti by mal absolvent zvládať bezprostredne po nástupe do zamestnania, ako aj úroveň samostatnosti, ktorú od neho očakávajú. Ich vyjadrenia sa neobmedzovali na všeobecné požiadavky, ale často obsahovali konkrétne vymedzenie odborných vedomostí, praktických zručností a pracovných návykov nevyhnutných pre výkon danej pracovnej pozície. Zamestnávateľa pritom dokázali presne identifikovať oblasti, v ktorých považujú pripravenosť absolventov za kľúčovú, vrátane ovládania technologických postupov, práce s odborným vybavením a dodržiavania pracovných a bezpečnostných štandardov. To potvrdzuje, že zamestnávateľa predstavujú relevantný a kompetentný zdroj informácií pre nastavovanie obsahu odborného vzdelávania a prípravy (OVP) a jeho lepšie zosúladenie s požiadavkami praxe.

Na druhej strane sa vo výskume preukázalo, že zamestnávateľa majú len obmedzenú orientáciu v súčasnej štruktúre učebných a študijných odborov odborného vzdelávania v Slovenskej republike (SR). Väčšina respondentov nedokázala presne rozlíšiť jednotlivé stupne vzdelania ani ich kvalifikačnú úroveň z hľadiska obsahu, rozsahu a očakávaných výstupných kompetencií absolventov. Zamestnávateľa často nepoznajú konkrétne rozdiely medzi príbuznými odbormi, čo im sťažuje kvalifikované hodnotenie jeho obsahu. Ich hodnotenie pripravenosti absolventov je preto prevažne založené na praktickej skúsenosti s konkrétnymi pracovníkmi, nie na systematickom porozumení vzdelávacieho systému. Tento stav možno považovať za prirodzený, keďže primárnou úlohou zamestnávateľov je zabezpečovanie chodu podnikov a riadenie pracovných procesov, a nie detailná orientácia v štruktúre vzdelávacieho systému, ktorá je doménou vzdelávacích inštitúcií a tvorcov vzdelávacích politík.

V mnohých vyhodnoteniach jednotlivých otázok sa preukázala značná rozdielnosť názorov zamestnávateľov, ktorá vyplýva predovšetkým z odlišnej praxe, špecifik jednotlivých podnikov a z variabilnej kvality stredných škôl a úrovne ich spolupráce s podnikmi. Tento fakt naznačuje, že nemožno formulovať všeobecné alebo generálne platné závery o kvalite vzdelávania naprieč celým sektorom, pretože skúsenosti s absolventmi niektorých škôl môžu byť výrazne odlišné. Rozdiely v hodnotení podčiarkujú potrebu diferencovaného prístupu a zohľadnenia kontextu jednotlivých škôl pri interpretácii výsledkov a odporúčaní pre prax.

V oboch odvetviach – poľnohospodárstve aj potravinárstve – zamestnávateľa najčastejšie čerpajú informácie o stredoškolských odboroch zo skúseností s absolventmi a zo školských webov. Výrazná časť respondentov považuje dostupné informácie za nedostatočné a väčšina sa s učebnými plánmi nikdy nestretla. Takmer všetci by uvítali jednoduchý prehľad odborov s obsahom a typickými kompetenciami absolventov, čo poukazuje na potrebu systematickejšieho informovania firiem.

Výskum spolupráce zamestnávateľov so strednými odbornými školami ukazuje, že významná časť respondentov v poľnohospodárstve a potravinárstve so školami vôbec nespupracuje (36–48 %), pričom pravidelná spolupráca sa pohybuje okolo 20 % respondentov. Spoločným trendom je potreba zlepšenia praxe – jej dĺžky, systémovej koordinácie a zmysluplného obsahu – a modernizácie vzdelávacích programov tak, aby lepšie reflektovali požiadavky podnikov a technický vývoj odvetvia. V oboch sektoroch respondenti zdôrazňovali nedostatočnú komunikáciu a informovanosť zo strany škôl, nízku motiváciu žiakov a regionálne či infraštruktúrne bariéry, ktoré obmedzujú možnosť zapojenia firiem do praxe.

Analýza využívania reálnych technológií a zariadení vo výučbe ukazuje, že v oboch odvetviach – poľnohospodárstve aj potravinárstve – väčšina zamestnávateľov nevie posúdiť, do akej miery školy používajú techniku porovnateľnú s tou vo firmách (57 % vs. 55 % „neviem posúdiť“), čo poukazuje na výraznú informačnú medzeru a obmedzenú komunikáciu medzi školami a podnikmi. Pozitívne hodnotenie využívania podobných technológií uviedlo v oboch sektoroch len menšie percento respondentov (13 % poľnohospodárstvo, 23 % potravinárstvo), pričom väčšina z nich nemala detailný prehľad o konkrétnom vybavení. Negatívne hodnotenie zastaranej alebo nevyužívanej techniky bolo podobne rozdelené (23 % poľnohospodárstvo, 16 % potravinárstvo). Rozdiely sa prejavujú hlavne vo vyššom podiele respondentov potravinárstva, ktorí dokázali pozitívne posúdiť využívanie technológií, a v mierne vyššom podiele negatívnych hodnotení v poľnohospodárstve. Spoločným záverom je potreba modernizácie materiálno-technického vybavenia škôl, intenzívnejšej spolupráce s firmami a zapojenia zamestnávateľov do praktickej výučby, aby študenti získavali relevantné zručnosti pre prax.

Priemerné hodnotenie pripravenosti absolventov pri nástupe do zamestnania bolo v oboch odvetviach podobné – okolo 2,5–2,8 na 5-bodovej škále, čo poukazuje na priemernú pripravenosť absolventov pre prax. Bolo mierne vyššie v poľnohospodárstve (2,81) než v potravinárstve (2,58), čo môže naznačovať o niečo lepšiu pripravenosť absolventov pre prax.

V oboch sektoroch zamestnávatelia preferujú odbory s praktickým zameraním a priamou väzbou na potreby firmy. Prioritné sú odbory, ktoré poskytujú praktické zručnosti pre okamžité uplatnenie v podniku. V oboch odvetviach existuje neistota ohľadom duplicitných odborov, pričom časť zamestnávateľov vníma nadbytočné alebo príbuzné odbory a navrhuje ich zlúčenie. Väčšina však nevníma výrazné nepotrebné odbory. Väčšina respondentov v oboch odvetviach taktiež vníma aspoň určitý súlad názvov a zamerania odborov s pracovnými pozíciami (77 % potravinárstvo, 73 % poľnohospodárstvo), avšak existuje priestor na lepšie zosúladenie názvov a obsahov s konkrétnymi potrebami podnikov. Väčšina zamestnávateľov v oboch odvetviach podporuje koncept širších odborov s možnosťou špecializácie v neskorších ročníkoch (68 % potravinárstvo, 67 % poľnohospodárstvo).

V poľnohospodárstve zamestnávateľa častejšie zdôrazňujú potrebu praktických a technických zručností súvisiacich s modernými technológiami a strojmi, zatiaľ čo v potravinárstve je väčší dôraz na všeobecnú praktickú prípravu a flexibilitu absolventov pre rôzne výrobné procesy.

V poľnohospodárstve sa častejšie uvádzajú konkrétne profesijné pozície (dojčič, traktorista, krmič) a zameranie odborov na špecifické sektory (chov hydiny, ošípaných), zatiaľ čo v potravinárstve sú návrhy viac zamerané na zosúladenie odborov s prevádzkovou praxou a širšími kompetenciami.

V oboch sektoroch respondenti hodnotia praktické zručnosti absolventov ako priemerné (poľnohospodárstvo 2,62/5, potravinárstvo 2,60/5), čo signalizuje potrebu lepšej praktickej prípravy a prepojenia vzdelávania s praxou. Absolventi podľa výsledkov výskumu potrebujú doškolenie najmä v praktických a technických zručnostiach pri moderných technológiách a automatizovaných linkách. Taktiež v mäkkých zručnostiach (soft skills) a pracovných návykoch (zodpovednosť, samostatnosť, disciplína, adaptabilita). Pripravenosť na prácu s modernými technológiami je v oboch sektoroch len čiastočná, väčšina zamestnávateľov vidí priestor na zlepšenie.

Kľúčovými kompetenciami podľa zamestnávateľov sú:

- Praktické zručnosti v oblasti výroby, obsluhy strojov, starostlivosti o zvieratá.
- Dodržiavanie hygieny a bezpečnosti.
- Technické a IT zručnosti.
- Mäkké zručnosti a pracovné návyky (samostatnosť, flexibilita, ochota učiť sa).

Väčšina respondentov v oboch sektoroch považuje školské vzdelávanie za skôr teoretické a všeobecné, bez priamej väzby na konkrétne pracovné pozície.

Zamestnanci so stredoškolským vzdelaním ukončeným v rokoch 2020 – 2024 v skupine odborov Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka sa v roku 2024 uplatnili najmä v divízii Maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov (17 %), pričom významné zastúpenie mali aj odvetvia Lesníctvo a ťažba dreva (10 %), Pestovanie plodín a chov zvierat (8,5 %) a rôzne priemyselné výroby. Medzi najčastejšie zamestnania patrili predavači (10,7 %), montážni pracovníci v strojárstve (7,7 %), traktoristi (5,4 %) a vedúci lesného obvodu (4,4 %). Geograficky dominovali títo zamestnanci na západnom Slovensku, najmä v Bratislavskom (20,2 %), Trenčianskom (15,1 %) a Nitrianskom kraji (15,1 %). V skupine prevažovali muži (59,1 %), zamestnanci s vyšším sekundárnym vzdelaním s maturitou (61,4 %) a väčšina mala pracovnú zmluvu na dobu neurčitú (47,6 %). Priemerná hrubá mesačná mzda bola 1 322 EUR, pričom približne štvrtina zamestnancov zarobila medzi 1 000 a 1 400 EUR a takmer 15 % menej ako 1 000 EUR.

Zamestnanci so stredoškolským vzdelaním ukončeným v rokoch 2020 – 2024 v skupine odborov Potravinárstvo sa v roku 2024 najčastejšie uplatnili rovnako v divízii Maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov (21 %), pričom významné zastúpenie mali aj odvetvia Výroba potravín (12 %) a Zdravotníctvo (9,3 %), pričom menší podiel pôsobil aj v priemyselnej výrobe a službách. Najpočetnejšími zamestnaniami boli predavači (10 %), pokladníci v predajni (8,2 %), montážni pracovníci v strojárstve (5,6 %), pričom zamestnania priamo súvisiace s odborom vzdelania – napr. kuchár (3 %), operátor zariadenia na pečenie (3,5 %) či mäsiar, údenár (2,6 %) – tvorili menší podiel. Regionálne prevažovali zamestnanci na západnom Slovensku, najmä v Bratislavskom a Nitrianskom kraji (spolu takmer 45 %), pričom najvyššie podiely podľa okresov mali Nitra (9,7 %) a Bratislava I (8,5 %). Podiel žien bol výrazne vyšší (60 %), najčastejšie mali zamestnanci vyššie sekundárne vzdelanie s výučným listom (51,6 %), pričom zamestnanci s pracovnou zmluvou na dobu neurčitú tvorili 44,6 %. Priemerná hrubá mesačná mzda dosiahla 1 316 EUR, najčastejšie v pásme 1 000–1 200 EUR (26,7 %), pričom takmer 23 % zamestnancov zarobilo 1 000 EUR alebo menej.

ÚVOD

Rýchly vývoj na trhu práce v posledných rokoch zásadne mení požiadavky na kvalifikáciu pracovnej sily naprieč všetkými odvetvami hospodárstva. Tento vývoj je ovplyvnený najmä technologickým pokrokom, digitalizáciou výrobných procesov, automatizáciou, demografickými zmenami, klimatickými výzvami a rastúcimi nárokmi na udržateľnosť.

Poľnohospodárstvo a potravinárstvo patria medzi strategické odvetvia národného hospodárstva SR, keďže zabezpečujú potravinovú bezpečnosť, stabilitu vidieckych regiónov a dlhodobú udržateľnosť krajiny. Ich význam sa zvyšuje aj v kontexte globálnych kríz, narušených dodávateľských reťazcov a rastúceho dôrazu na lokálnu produkciu potravín. Napriek tomu **tieto sektory čelia dlhodobému nedostatku kvalifikovaných pracovníkov a starnutiu pracovnej sily**.

Jedným z kľúčových nástrojov na riešenie tohto problému je systém OVP, ktorý zohráva zásadnú úlohu pri saturovaní aktuálnych aj budúcich potrieb zamestnávateľov na trhu práce. Jeho kvalita, obsah a štruktúra rozhodujúcim spôsobom ovplyvňujú uplatniteľnosť absolventov v praxi. V poľnohospodárstve a potravinárstve je pritom nevyhnutné prepojenie teoretických poznatkov s praktickými zručnosťami a reálnymi technologickými postupmi. Zamestnávatelia predstavujú kľúčových aktérov pri identifikácii požadovaných kompetencií a profilov absolventov. Ich skúsenosti priamo z praxe umožňujú presne definovať, ktoré vedomosti a zručnosti sú pre výkon povolania skutočne potrebné, v čom spočívajú nedostatky absolventov a ktoré odbory sú pre nich rozhodujúce. Aktívne zapojenie zamestnávateľov do tvorby obsahu vzdelávania zvyšuje relevanciu učebných a študijných odborov. Zároveň prispieva k lepšiemu zosúladeniu vzdelávacieho systému s dynamicky sa meniacimi potrebami trhu práce. Nezastupiteľná úloha zamestnávateľov spočíva aj v poskytovaní praktického vyučovania, stáží a odborného výcviku. Tieto formy spolupráce umožňujú žiakom získavať reálne pracovné skúsenosti už počas štúdia.

Významnú úlohu pri prepájaní potrieb zamestnávateľov so systémom odborného vzdelávania zohráva Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora (SPPK) spolu so stavovskými a profesijnými organizáciami. V zmysle § 4 vyhlášky č. 287/2022 Z. z. je SPPK vecne zodpovednou organizáciou pre skupiny odborov 29 Potravinárstvo, 42 a 45 Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka a 43 Veterinárne vedy. Prostredníctvom tejto vecnej pôsobnosti zabezpečuje zastupovanie zamestnávateľov pri tvorbe a úpravách obsahu odborného vzdelávania. Tento rámec umožňuje systematický prenos požiadaviek praxe do vzdelávacieho systému.

Výskum potrieb zamestnávateľov preto predstavuje nevyhnutný predpoklad pre efektívnu modernizáciu OVP.

Osobitne v sektore poľnohospodárstva a potravinárstva je potrebné systematicky sledovať zmeny v technológiách, organizácii práce a požiadavkách na kvalifikáciu. **Táto publikácia sa zameriava na analýzu potrieb zamestnávateľov vo vzťahu k obsahu vzdelávania a štruktúre učebných a študijných odborov v SR.** Jej cieľom je prispieť k odbornému diskurzu o zvyšovaní kvality a relevantnosti odborného vzdelávania. Zároveň poskytuje empirické východiská pre tvorbu

vzdelávacích politík a systémové rozhodovanie. Výsledky výskumu môžu slúžiť ako podklad pre efektívnejšie prepojenie vzdelávacieho systému s potrebami praxe.

Súčasťou tejto štúdie je aj analýza zamestnancov so stredoškolským vzdelaním ukončeným v rokoch 2020 – 2024,

ktorých odbor vzdelania patrí do spomínaných skupín odborov vzdelania Potravinárstvo a Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka. Štúdia skúma ich postavenie na trhu práce a porovnáva ho so zamestnancami zo všetkých odborov vzdelania s rovnakým stupňom ukončeného vzdelania v tom istom období, a to z hľadiska odvetvovej a regionálnej štruktúry, najpočetnejších zamestnaní, pohlavia, typu pracovnej zmluvy a mzdového ohodnotenia. Toto porovnanie umožňuje identifikovať špecifiká a odlišnosti v pracovnom uplatnení jednotlivých skupín absolventov.

Publikácia sa člení na nasledujúce časti:

- Úvodné kapitoly sa venujú metodickému vymedzeniu zdrojov dát, metodike analýzy zamestnancov a metodike kvalitatívneho a kvantitatívneho zisťovania.
- Uplatnenie absolventov sa analyzuje v troch samostatných kapitolách, ktoré sa zameriavajú na zamestnancov so stredoškolským vzdelaním, ktorí ukončili štúdium v rokoch 2020 až 2024, a to v členení na absolventov poľnohospodárskych odborov, potravinárskych odborov a všetkých absolventov spolu.
- V posledných dvoch kapitolách sa vyhodnocuje dotazníkové zisťovanie, samostatne za poľnohospodárstvo a samostatne sa potravinárstvo. Zistenia sú obohatené aj o poznatky získané s dodatočného kvalitatívneho telefonického zisťovania.

1. METODOLÓGIA ANALÝZY

1.1. ZDROJE DÁT A METODIKA ANALÝZY ZAMESTNANCOV

Hlavným zdrojom údajov, ktoré boli k analýze zamestnancov so stredoškolským vzdelaním využité, sú údaje zo **Štvrtročného výkazu o cene práce ISCP (MPSVR SR) 1-04 (skrátene ISCP 1-04) za 4. štvrťrok 2024 (kumulatívne)**. Toto zisťovanie obsahuje údaje o odboroch vzdelania a najvyššom dosiahnutom vzdelaní zamestnancov v SR, na základe ktorých bolo možné vyselektovať skupinu zamestnancov spĺňajúcich stanovené špecifiká. Ďalej obsahuje aj národnú štatistickú klasifikáciu zamestnaní SK ISCO-08 a štatistickú klasifikáciu ekonomických činností SK NACE Rev. 2., ako aj údaje o regiónoch, pohlaví, type pracovných zmlúv, mzdách a ďalších premenných, ktoré sú dôležité pre predkladanú analýzu.

DEFINÍCIE A SKUMANÝ SÚBOR

Na účely tejto analýzy sa zadefinovali nasledovné základné pojmy:

Zamestnanci so stredoškolským vzdelaním ukončeným v rokoch 2020 - 2024 v skupine odborov vzdelania Potravinárstvo sú zamestnanci, ktorých najvyššie dosiahnuté vzdelanie je stredoškolské, vzdelanie ukončili v období rokov 2020 - 2024, a odbory, v ktorých ho získali, patria do skupiny odborov 29 Potravinárstvo. V texte sa na ich označenie používa aj slovné spojenie „zamestnanci s odborom vzdelania v skupine Potravinárstvo“. **Tento skúmaný súbor zahŕňa počet osôb v intervale 200 až 250. Počet osôb v súbore sa rôzni z dôvodu nedostupnosti všetkých údajov.**

Zamestnanci so stredoškolským vzdelaním ukončeným v rokoch 2020 - 2024 v skupine odborov vzdelania Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka sú zamestnanci, ktorých najvyššie dosiahnuté vzdelanie je stredoškolské, vzdelanie ukončili v období rokov 2020 - 2024, a odbory, v ktorých ho získali, patria do skupiny odborov 42, 45 Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka I, II. V texte sa na ich označenie používa aj slovné spojenie „zamestnanci s odborom vzdelania v skupine Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka“. **Tento skúmaný súbor zahŕňa počet osôb v intervale 400 až 450. Počet osôb v súbore sa rôzni z dôvodu nedostupnosti všetkých údajov.**

Zamestnanci s ukončeným stredoškolským vzdelaním v rokoch 2020 - 2024 sú zamestnanci, ktorých najvyššie dosiahnuté vzdelanie je stredoškolské a vzdelanie ukončili v období rokov 2020 - 2024. **Tento skúmaný súbor zahŕňa približne 19 000 osôb.**

Prehľad o zamestnancoch v jednotlivých skupinách bol získaný pomocou deskriptívnej štatistiky, a to prostredníctvom výpočtu relatívnych početností. Tieto ukazovatele vyjadrujú podiel jednotlivých skupín na celkovom počte a umožňujú porovnávať zastúpenie kategórií v rámci skúmaného súboru.

Divízia vyjadruje informáciu o prevažujúcej ekonomickej činnosti zamestnávateľa podľa dvojmiestneho kódu štatistickej klasifikácie ekonomických činností SK NACE Rev. 2.

Zamestnanie vyjadruje informáciu o pracovnej činnosti zamestnanca podľa jednotiek zamestnaní (sedemmiestny kód) štatistickej klasifikácie zamestnaní SK ISCO – 08.

Dosiahnuté vzdelanie vyjadruje informáciu o najvyššom dosiahnutom stupni vzdelania, ktorý zamestnanec úspešne ukončil získaním príslušného dokladu o absolvovaní dosiahnutého najvyššieho stupňa vzdelania.

Priemerná hrubá mesačná mzda vyjadruje čiastku mzdových nákladov, vyplácanú vlastným zamestnancom ako odmenu za prácu alebo jej náhradu na základe právneho vzťahu (pracovného, služobného, štátnozamestnaneckého alebo členského pomeru) k zamestnávateľovi a je vypočítaná z celkovej zúčtovanej mzdy a reálne odpracovaných hodín zamestnancov, vrátane nadčasov.

1.2. METODIKA DOTAZNÍKOVÉHO ZISŤOVANIA

1.2.1. CIELE A CIEĽOVÉ SKUPINY DOTAZNÍKOVÉHO ZISŤOVANIA

Potravinársky a poľnohospodársky sektor na Slovensku prechádzajú dynamickými zmenami vyvolanými technologickým rozvojom, rastúcimi požiadavkami na kvalitu, bezpečnosť a udržateľnosť produkcie, ako aj zvyšujúcimi sa nárokmi na odborné kompetencie pracovnej sily. Aby na tieto zmeny dokázal primerane reagovať aj systém OVP, je nevyhnutné **systematicky zisťovať potreby zamestnávateľov a ich reálne skúsenosti s absolventmi stredných odborných škôl.**

Hlavným cieľom dotazníkového zisťovania v oblasti potravinárstva a poľnohospodárstva bolo získať relevantné informácie od zamestnávateľov pôsobiacich v týchto sektoroch, ktoré umožnia lepšie zosúladiť OVP s aktuálnymi aj budúcimi potrebami trhu práce. Zisťovanie sa zameriavalo najmä na identifikáciu silných a slabých stránok spolupráce medzi zamestnávateľmi a strednými odbornými školami, ako aj na posúdenie pripravenosti absolventov na výkon pracovných činností v praxi.

Konkrétne ciele dotazníkového zisťovania boli zamerané na:

- zistenie skúseností zamestnávateľov so spoluprácou so strednými odbornými školami, vrátane foriem, intenzity a kvality tejto spolupráce,
- identifikáciu potrieb zamestnávateľov v oblasti odborných vedomostí, praktických zručností a kľúčových kompetencií absolventov,
- získanie podnetov na úpravu a racionalizáciu štruktúry odborov vzdelávania v skupinách odborov potravinárstvo a poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka,
- zabezpečenie lepšieho zosúladenia obsahu a výstupov odborného vzdelávania s požiadavkami trhu práce a technologickým vývojom v potravinárskom a poľnohospodárskom sektore.

Získané odpovede predstavujú dôležitý podklad pre formuláciu odporúčaní smerujúcich k modernizácii OVP, so zámerom zvýšiť uplatniteľnosť absolventov na trhu práce a posilniť efektívnosť spolupráce medzi školami a zamestnávateľmi.

Primárnou cieľovou skupinou dotazníkového zisťovania boli zamestnávatelia vykonávajúci podnikateľskú činnosť v oblasti potravinárstva a poľnohospodárstva na území SR s cieľom osloviť zamestnávateľov všetkých veľkostných kategórií a zo všetkých krajov SR.

1.2.2. DOTAZNÍKOVÉ ZISŤOVANIE

Tvorba dotazníka

Návrh dotazníkového zisťovania vychádzal zo stanovených cieľov zisťovania a z potreby reflektovať špecifiká jednotlivých odvetví, pre ktoré bolo zisťovanie realizované. Z tohto dôvodu boli vytvorené **dve samostatné verzie elektronického dotazníka – jedna pre oblasť potravinárstva a druhá pre oblasť poľnohospodárstva**. Obe verzie mali jednotnú základnú štruktúru a metodický rámec, pričom sa líšili v obsahových častiach zameraných na konkrétne odbory vzdelávania a špecifiká príslušného sektora.

Úvodná časť dotazníka bola pre obe verzie identická a bola zameraná na zisťovanie základných identifikačných údajov o respondentovi. V tejto časti sa zisťovalo identifikačné číslo organizácie (IČO) a kontaktný e-mail respondenta.

Následné časti dotazníka boli štruktúrované do tematických blokov, ktoré reflektovali hlavné oblasti skúmania, a to:

- spoluprácu zamestnávateľov so strednými odbornými školami,
- pohľad zamestnávateľov na súčasnú sústavu odborov vzdelávania,
- hodnotenie obsahu OVP z pohľadu potrieb praxe (všeobecne a z pohľadu konkrétnych odborov),
- prehľad a posúdenie relevantných stredoškolských odborov vzdelávania.

V potravinárskej verzii dotazníka bola v časti *Pohľad zamestnávateľov na súčasnú sústavu odborov vzdelania* zaradená doplňujúca otázka zameraná na hodnotenie zrozumiteľnosti názvov existujúcich potravinárskych odborov vzdelania z pohľadu zamestnávateľa. Cieľom tejto otázky bolo zistiť, či sú aktuálne názvy odborov pre zamestnávateľov dostatočne jasné, výstižné a zrozumiteľné, a či adekvátne odrážajú obsah a odborné zameranie príslušného vzdelávania.

Obsahové odlišnosti medzi oboma verziami dotazníka sa týkali najmä častí zameraných na identifikáciu a hodnotenie konkrétnych odborov vzdelávania. V potravinárskej verzii dotazníka sa otázky viazali na potravinárske odbory vzdelania, zatiaľ čo v poľnohospodárskej verzii boli analogicky zamerané na poľnohospodárske odbory. Táto diferenciácia umožnila získať detailné a sektorovo relevantné údaje.

V záverečnej časti dotazníka mal respondent možnosť vyplniť telefonický a e-mailový kontakt, v prípade, že bol ochotný zodpovedať krátke doplňujúce otázky, resp. zapojiť sa do doplňujúcej diskusie k úpravám odborov vzdelávania. Otvorené textové pole umožnilo taktiež špecifikovať ďalšie poznámky, návrhy alebo pripomienky respondentov k OVP.

Pri tvorbe dotazníkov bol dôraz kladený na **logickú nadväznosť otázok a ich previazanosť so stanovenými cieľmi zisťovania**. Otázky boli formulované tak, aby umožňovali zber kvantitatívnych aj kvalitatívnych údajov, zisťovali skúsenosti,

názory a hodnotenia zamestnávateľov a zároveň vytvárali priestor na uvádzanie podnetov a odporúčaní smerujúcich k úpravám obsahu a štruktúry odborného vzdelávania. S cieľom získať rôznorodé a bohaté údaje boli používané rôzne typy otázok (otvorené, uzatvorené, škálové) so zámerom ich komplexného štatistického vyhodnotenia. Respondenti boli informovaní, že ich odpovede budú spracované do **spoločného výstupu**, ktorý s nimi bude zdieľaný po ukončení zberu.

Návrh otázok pre obe verzie dotazníka bol vytváraný v spolupráci riešiteľského tímu a zástupcov SPPK a následne prešiel procesom pripomienkovania a obsahového doladovania. Dôležitým metodickým predpokladom bola jednoznačná a zrozumiteľná formulácia otázok s cieľom minimalizovať riziko ich rozdielnej interpretácie respondentmi.

Po schválení finálnej štruktúry a obsahu boli obe verzie dotazníka implementované prostredníctvom nástroja **Alchemer**, ktorý umožňoval efektívny zber odpovedí respondentov, ich priebežnú kontrolu a následné spracovanie. Použitý nástroj poskytoval funkcie na tvorbu súhrnných štatistík, tabuľkových a grafických výstupov, ako aj možnosti filtrovania a segmentácie odpovedí podľa zvolených kritérií.

Obrázok 1 Úvodná stránka dotazníka v aplikácii Alchemer

SPPK Výskum potrieb zamestnávateľov v oblasti odborného vzdelávania a prípravy v sektore potravinárstvo

Vitajte!

Trh práce sa v posledných rokoch výrazne mení – prichádzajú nové technológie, mení sa organizácia práce a s tým aj očakávania zamestnávateľov. Aby na tieto zmeny dokázal reagovať aj systém odborného vzdelávania, je **klúčové poznať potreby firiem a ich reálne skúsenosti s absolventmi**.

V tejto súvislosti si Vás dovoľujeme požiadať o **vyplnenie dotazníka**, ktorého cieľom je:

- zistiť skúsenosti zamestnávateľov so spoluprácou so strednými odbornými školami,
- identifikovať potreby firiem v oblasti odborných zručností absolventov,
- získať podnety na úpravu štruktúry odborov vzdelávania,
- prispieť k lepšiemu zosúladeniu vzdelávania s aktuálnymi a budúcimi potrebami trhu práce.

Vaše odpovede sú pre nás mimoriadne dôležité. Pomôžu vytvoriť odporúčania pre modernizáciu odborného vzdelávania tak, aby **absolventi boli lepšie pripravení na prax** a aby spolupráca medzi školami a firmami bola efektívnejšia.

Vyplnenie dotazníka trvá približne **20-25 minút**.

Vaše odpovede budú spracované do **spoločného výstupu**, ktorý s Vami budeme zdieľať po ukončení zberu. Individuálne odpovede vrátane Vašej nebudú nikde zverejnené.

Aj keď **žiadna otázka v dotazníku nie je povinná na vyplnenie**, prosím, vyplňte maximum otázok.

Prieskum je realizovaný Slovenskou poľnohospodárskou a potravinárskou komorou a financovaný z dotácie Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR.

Ďakujeme za Váš čas a cenné podnety.

ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE O RESPONDENTOVI

1. IČO:

Počet znakov: 0 z 8.
Počet znakov: 0 (minimum 8).

2. Kontaktný e-mail:

Ďalej

ZDROJ: spracovanie TRIXIMA Bratislava – printscreen dotazníka v aplikácii Alchemer

Pred samotným spustením dotazníkového zisťovania boli obe verzie dotazníka **testované** v niekoľkých kolách s cieľom overiť ich funkčnosť, logickú nadväznosť otázok a zrozumiteľnosť formulácií. Identifikované nedostatky boli v priebehu testovania odstránené a dotazníky boli následne **finalizované pre distribúciu respondentom**.

Finálna verzia dotazníkového zisťovania bola odosielaná spolu so **sprievodným e-mailom**.

Obrázok 2   **Sprievodný e-mail s preklíkom na dotazník**

Dobrý deň,

obraciame sa na Vás s prosbou o vyplnenie **krátkeho dotazníka**, ktorý je súčasťou výskumu **potrieb zamestnávateľov** vo vzťahu k **odbornému vzdelávaniu** a príprave.

Dotazník je určený pre firmy, ktoré zamestnávajú absolventov SOŠ alebo s nimi spolupracujú. Vaše skúsenosti a názory sú pre nás veľmi dôležité a pomôžu:

- lepšie pochopiť potreby firiem pri príprave absolventov,
- zlepšiť spoluprácu škôl a zamestnávateľov,
- prispieť k modernizácii odborov a praktickej prípravy žiakov,
- zabezpečiť, aby vzdelávanie reflektovalo aktuálne potreby trhu práce.

Vyplnenie dotazníka trvá približne **20 -25 minút**. Vaše odpovede **nebudú nikde zverejnené** a **výstup Vám pošleme**.

Termín na vyplnenie dotazníka: do 9. decembra 2025

[Vyplniť dotazník] - pre otvorenie prosím stlačte **ctrl+klik na text**

Vaše podnety budú priamo využité pri návrhu odporúčaní pre zlepšenie odborného vzdelávania, preto si veľmi vážime Váš čas a ochotu zapojiť sa.

Prieskum je realizovaný pre **Slovenskú poľnohospodársku a potravinársku komoru** a financovaný z dotácie **Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR**.

Ďakujeme za spoluprácu a cenné podnety.

ZDROJ: spracovanie TREXIMA Bratislava - printscreen z e-mailu

Pre zber dostatočného množstva údajov na vyhodnotenie relevantnosti názorov, postojov, návrhov a odporúčaní v oblasti OVP bolo potrebné osloviť čo najväčší počet zamestnávateľov. V odvetví **poľnohospodárstva** bolo oslovených **1 303 zamestnávateľov**. Podarilo sa získať **100 odpovedí**, čo predstavuje **návratnosť na úrovni 7,7 %**. V odvetví **potravinárstva** bolo oslovených **957 zamestnávateľov**. Podarilo sa získať **77 odpovedí**, čo predstavuje **návratnosť na úrovni 8 %**. Spolu bolo v rámci dotazníkového zisťovania oslovených **2 260 zamestnávateľov**, z ktorých **177** dotazník vyplnilo.

Elektronický dotazník bol distribuovaný vo viacerých etapách, a to v týchto dňoch:

- **28.11.2025 s termínom vyplnenia do 9.12.2025.**
- **Pripomenka 1: 10.12.2025 s termínom vyplnenia do 15.12.2025.**
- **Pripomenka 2: 15.12.2025 s termínom vyplnenia do 15.12.2025.**

V prípade, že sa zaslaný e-mail vrátil späť ako nedoručený, riešiteľský tím vyhľadával nový e-mailový kontakt na respondenta a sprievodný e-mail s preklikom na dotazník zaslal opakovane. Počas zberu údajov poskytoval riešiteľský tím respondentom mailovú a telefonickú podporu.

Štruktúra dotazníka

Variácie dotazníka určené pre oblasť potravinárstva obsahovali spolu 139 otázok a položiek (napr. vyplnenie IČO alebo e-mailu respondenta). Respondentom sa však nezobrazovali všetky otázky naraz – zobrazovanie jednotlivých otázok bolo podmienené výberom odpovedí v predchádzajúcich otázkach, napríklad výberom konkrétneho odboru vzdelávania, o ktorom má respondent dostatočný prehľad alebo osobnú skúsenosť z praxe.

Variácie dotazníka určené pre oblasť poľnohospodárstva obsahovali spolu 278 otázok a položiek, pričom aj v tomto prípade bol použitý princíp podmieneného zobrazovania otázok na základe predchádzajúcich odpovedí respondenta.

Hoci **žiadna z otázok v dotazníku nebola povinná na vyplnenie**, respondenti boli vyzvaní, aby vyplnili čo najväčší počet otázok s cieľom zabezpečiť dostatočnú výpovednú hodnotu získaných údajov.

V dvoch typoch otázok mali respondenti možnosť zvoliť odpoveď „Neviem posúdiť“. V ostatných otázkach bolo možné buď zodpovedať celú otázku, alebo vybrať minimálne jednu z ponúkaných odpovedí. V prípadoch, keď respondent nenašiel vhodnú odpoveď medzi preddefinovanými možnosťami, mal k dispozícii otvorenú možnosť „Iné...“, do ktorej mohol uviesť vlastnú odpoveď.

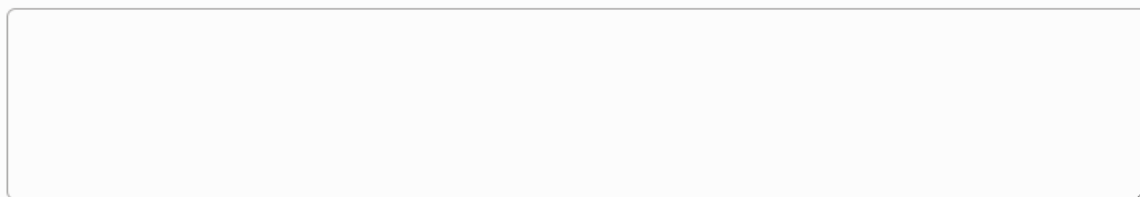
Vo všetkých variantoch dotazníkov boli použité **nasledujúce 4 druhy otázok**:

a) Otázky s otvorenou odpoveďou

- Umožňovali respondentom slobodne vyjadriť svoje názory, skúsenosti, návrhy a podnety k jednotlivým skúmaným oblastiam.

Obrázok 3   **Príklad otázky s otvorenou odpoveďou**

4. Čo by podľa Vás pomohlo zlepšiť spoluprácu medzi školami a Vašou firmou?
Napr. dlhšie praxe, jasnejšie dohody, lepšia komunikácia, ciele vzdelávacie moduly...

A screenshot of a survey question. The question is: "4. Čo by podľa Vás pomohlo zlepšiť spoluprácu medzi školami a Vašou firmou?" followed by the example text: "Napr. dlhšie praxe, jasnejšie dohody, lepšia komunikácia, ciele vzdelávacie moduly...". Below the text is a large, empty rectangular text input field with a thin border and a small cursor icon at the bottom right corner.

ZDROJ: spracovanie TRIXIMA Bratislava – printscreen z dotazníkového zisťovania

Obrázok 4 Príklad otázky s otvorenou odpoveďou, ktorá bola súčasťou otázky s uzatvorenou odpoveďou

5. Stretli ste sa s tým, že obsah vzdelávania, o ktorom Vás škola informovala (napr. na stretnutí, v prezentácii), nezodpovedal tomu, čo absolvent reálne vedel pri nástupe do práce?

Ak odpoviete áno, uveďte, prosím, príklad.

- áno, opakovane
- áno, občas
- skôr nie
- nikdy

ZDROJ: spracovanie TREXIMA Bratislava – printscreen z dotazníkového zisťovania

b) Otázky s uzatvorenou odpoveďou

- Umožňovali respondentom výber jednej z vopred definovaných odpovedí; často išlo o vyjadrenie sa k určitému faktu alebo informácii (napr. odpoveď áno/nie), prípadne o výber možnosti, na základe ktorej sa dotazník ďalej logicky vetvil.

Obrázok 5 Príklad otázky s uzatvorenou odpoveďou, ktorá zapríčinila rozvetvenie dotazníka

3. Spolupracuje Vaša spoločnosť so strednými odbornými školami?

- áno, pravidelne
- áno, občas
- skôr výnimočne
- nie, vôbec

ZDROJ: spracovanie TREXIMA Bratislava – printscreen z dotazníkového zisťovania

c) Otázky s odpoveďou vo forme hodnotiacej škály

- Slúžili na vyjadrenie miery spokojnosti alebo nespokojnosti respondentov, pričom hodnota 1 predstavovala najnižšie (negatívne) hodnotenie a hodnota 5 najvyššie (pozitívne) hodnotenie.

Obrázok 6 Príklad otázky s odpoveďou vo forme hodnotiacej škály

8. Ako celkovo hodnotíte pripravenosť absolventov SOŠ pre prácu vo Vašej firme?

Úroveň

Škála 1-5 hviezdíčiek, kde 1* = veľmi slabá, 5* = výborná ✖ ★ ★ ★ ★ ★

ZDROJ: spracovanie TREXIMA Bratislava – printscreen z dotazníkového zisťovania

d) Otázky s možnosťou výberu viacerých odpovedí

- Išlo o otázky typu „checkbox“, ktoré umožňovali respondentom vybrať jednu alebo viac odpovedí z ponúkaných možností.

Obrázok 7 Príklad otázky s možnosťou výberu viacerých odpovedí

26. Kde najčastejšie získavate informácie o stredoškolských odboroch a možnostiach spolupráce so školami?
Môžete vybrať viac odpovedí.

- priamo od škôl (osobný kontakt, e-mail, návštevy)
- webové stránky škôl
- profesijné/odvetvové organizácie (komory, zväzy...)
- vlastná skúsenosť s absolventmi
- iné

ZDROJ: spracovanie TREXIMA Bratislava – printscreen z dotazníkového zisťovania

Kompletná štruktúra dotazníkov, vrátane presného znenia všetkých otázok a použitej logiky vetvenia, je uvedená v **Prilohe č. 1.**

1.3. KVALITATÍVNE ZISŤOVANIE

Po ukončení dotazníkového zisťovania a prvotnej analýze odpovedí bolo vybraných **10 respondentov** do dodatočného telefonického kvalitatívneho zisťovania. Na základe pokynu zo strany SPPK boli vybraní len respondenti z odvetvia poľnohospodárstvo a tí, ktorých odpovede v dotazníku nasvedčovali, že majú dostatočné vedomosti o štruktúre a obsahu OVP a skúsenosť so zamestnávaním absolventov.

V rámci kvalitatívneho zisťovania prebehla s respondentmi diskusia k poskytnutým odpovediam s cieľom položiť doplňujúce otázky a získať konkrétnejšie odpovede. Odpovede respondentov sú súčasťou vyhodnotenia dotazníka. Kvalitatívne zisťovanie prebiehalo v dňoch 18. a 19. decembra 2025.

2. ZAMESTNANCI SO STREDOŠKOLSKÝM VZDELANÍM UKONČENÝM V ROKOCH 2020 – 2024 V SKUPINE ODBOROV VZDELANIA POTRAVINÁRSTVO

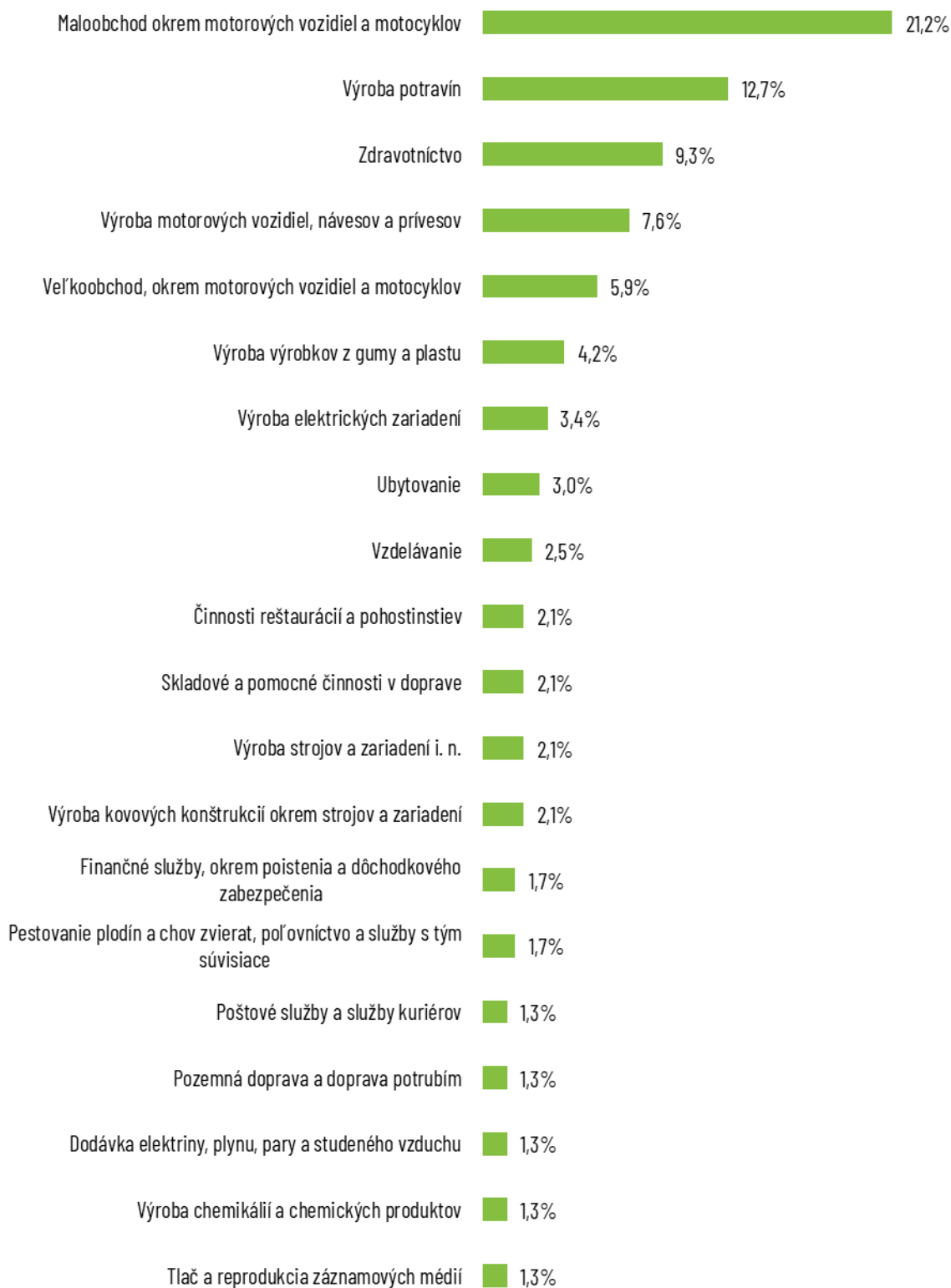
V tejto kapitole je systematicky spracovaná štruktúra zamestnancov so stredoškolským vzdelaním, ktoré bolo ukončené v období rokov 2020 – 2024, a ktorých odbor vzdelania patrí do skupiny odborov Potravinárstvo. Analýza sa zameriava na viaceré ukazovatele, na odvetvovú, regionálnu štruktúru zamestnancov aj na podiely zamestnancov v najpočetnejších zamestnaniach. Okrem toho sa sleduje aj zastúpenie zamestnancov podľa pohlavia a typu pracovnej zmluvy, ako aj rozloženie zamestnancov v mzdových pásmach. Cieľom je poskytnúť ucelený prehľad o štruktúre a charakteristikách zamestnancov tejto skupiny odborov a identifikovať špecifiká ich uplatnenia na trhu práce.

Viac ako 21 % zamestnancov s odborom vzdelania v skupine Potravinárstvo pôsobilo v roku 2024 v divízii Maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov. Ďalších viac ako 12 % pracovalo vo Výrobe potravín a 9,3 % v Zdravotníctve¹. Zamestnanci s odborom vzdelania v tejto skupine sú – okrem Výroby potravín – zastúpení aj v ďalších divíziách Priemyselnej výroby, ako sú napríklad Výroba motorových vozidiel, návesov a prívesov (7,6 %), Výroba výrobkov z gumy a plastu (4,2 %), Výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení (2,1 %) či Výroba elektrických zariadení (3,4 %). Len 2,1 % zamestnancov s odborom vzdelania v skupine Potravinárstvo pôsobili aj v Činnostiach reštaurácií a pohostinstiev a 3,0 % v Ubytovaní. Veľmi nízky podiel zamestnancov sa uplatnil v divízii Tlač a reprodukcia záznamových médií (1,3 %).

---

¹ V Zdravotníctve sa zamestnanci s odborom vzdelania v skupine Potravinárstvo uplatňovali hlavne na pracovných pozíciách ako Podporný pracovník v zdravotníctve, Iný pomocný pracovník inde neuvedený alebo Upratovačka. Okrem toho sa niekoľko z nich uplatnilo aj v odbore vzdelania ako Kuchári (okrem šéfkuchára), Pracovníci výdaja jedla, resp. Pomocníci v kuchyni.

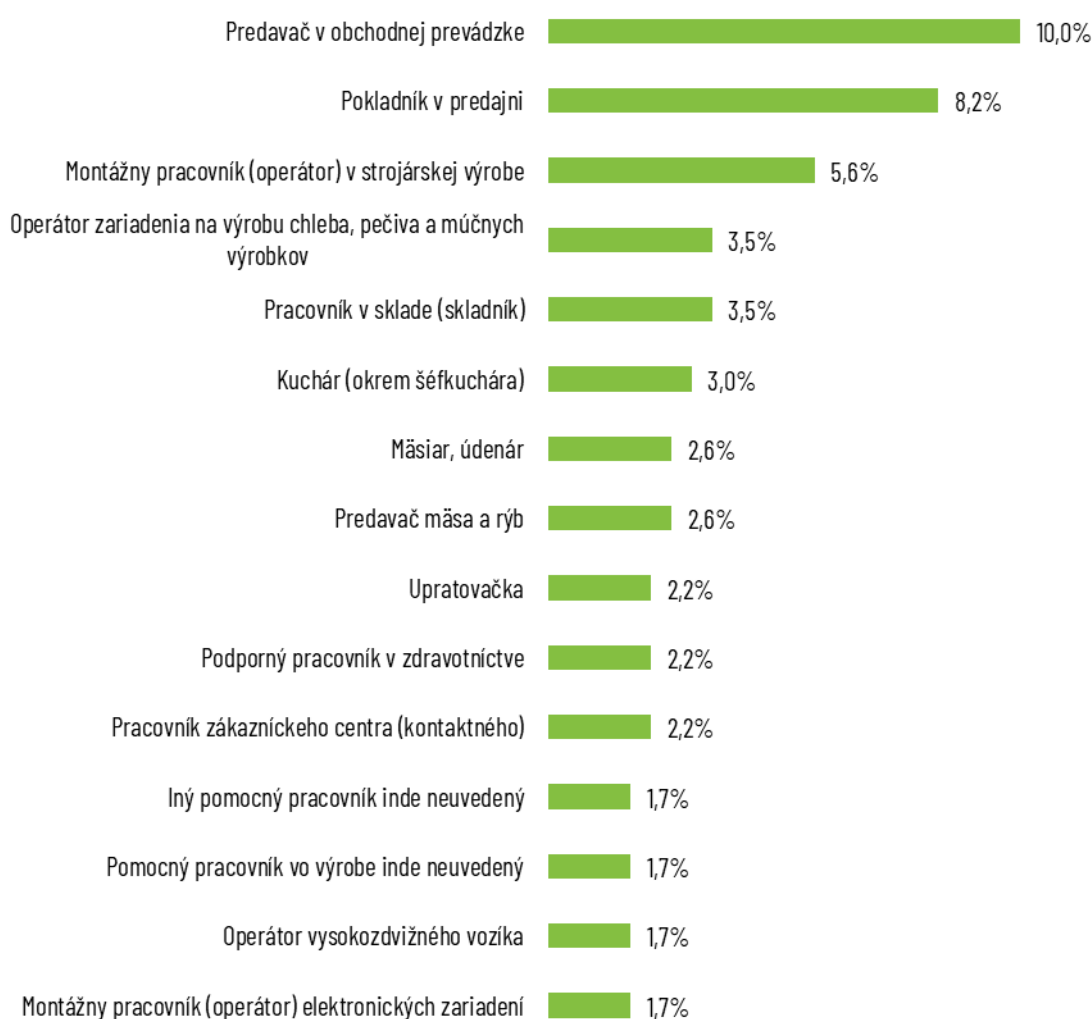
Graf č. 1: Podiel zamestnancov so stredoškolským vzdelaním ukončeným v rokoch 2020 - 2024 v skupine odborov Potravinárstvo podľa divízie SK NACE Rev. 2 v SR v roku 2024 (TOP 20 najpočetnejších divízií)

ZDROJ: Štvrťročný výkaz o cene práce za 4. štvrťrok 2024 (kumulatívne)

Najpočetnejším zamestnaním zamestnancov s odborom vzdelania v skupine Potravinárstvo boli v roku 2024 Predavači v obchodnej prevádzke², pričom v tomto zamestnaní pôsobilo 10 % z nich. Ďalších 8,2 % pôsobilo v zamestnaní Pokladník v predajni, ktoré podobne ako predchádzajúce patrí do hlavnej triedy Pracovníci v službách a obchode. Približne 5,6 % pracovalo ako Montážni pracovníci (operátori) v strojárskvej výrobe³. Medzi TOP 15 najpočetnejšími zamestnaniami sa nachádzalo aj viacero takých zamestnaní, u ktorých možno povedať, že sa absolventi uplatnili v odbore vzdelania. Sú nimi napríklad zamestnania Kuchár (okrem šéfkuchára) s podielom 3 %, Operátor zariadenia na výrobu chleba, pečiva a múčných výrobkov (3,5 %), či Mäsiar, údenár s 2,6 %-ným podielom.

Graf č. 2: Podiel zamestnancov so stredoškolským vzdelaním ukončeným v rokoch 2020 - 2024 v skupine odborov Potravinárstvo podľa najpočetnejších zamestnaní v SR v roku 2024 (TOP 15 najpočetnejších zamestnaní)

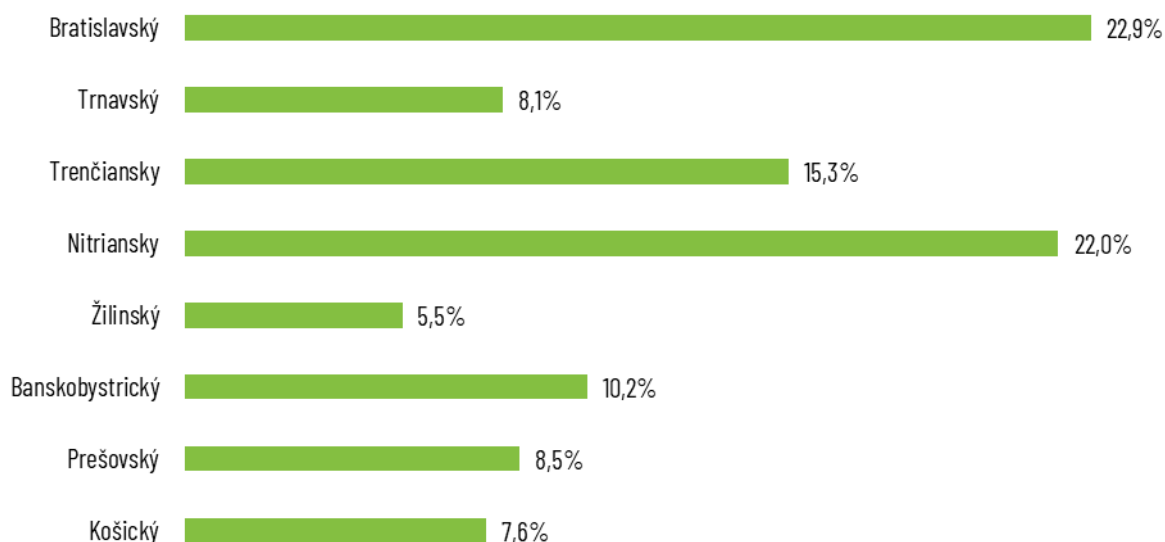
ZDROJ: Štvrtročný výkaz o cene práce za 4. štvrtrok 2024 (kumulatívne)

² Hoci na prvý pohľad nejde o typické uplatnenie, absolventi tohto odboru na prevádzkach môžu pracovať ako mäsiari, či pekári. Tieto pozície, často v rámci certifikovaných pracovísk OVP, predstavujú uplatnenie v ich odbore vzdelania.

³ Toto zamestnanie patrí k jedným z najpočetnejších zamestnaní v SR celkovo, preto nemožno povedať, že by šlo o neštandardné uplatnenie týchto zamestnancov v tomto zamestnaní.

Pokiaľ ide o regionálnu štruktúru, tak najvyššie podiely nachádzame v krajoch západného Slovenska. V Bratislavskom a Nitrianskom kraji pracovalo v roku 2024 takmer 45 % zamestnancov s odborom vzdelania v skupine Potravinárstvo. V Trenčianskom kraji to bolo 15,3 % a v Trnavskom 8,1 %. Len 5,5 % týchto zamestnancov pracovalo v Žilinskom kraji.

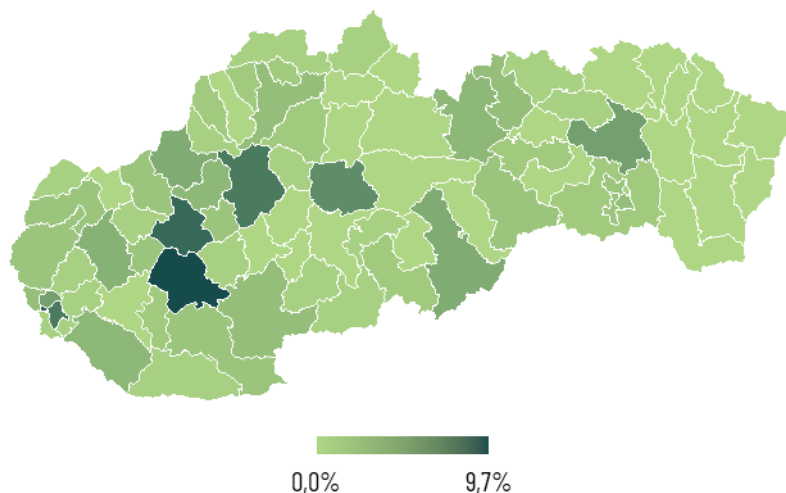
Graf č. 3: Podiel zamestnancov so stredoškolským vzdelaním ukončeným v rokoch 2020 - 2024 v skupine odborov Potravinárstvo podľa krajov v roku 2024

ZDROJ: Štvrťročný výkaz o cene práce za 4. štvrťrok 2024 (kumulatívne)

Pri zobrazení podielov zamestnancov s odborom vzdelania v skupine Potravinárstvo podľa okresov môžeme na mape pozorovať tmavšie sfarbenie, ktoré naznačuje vyšší podiel týchto zamestnancov najmä v spomínanej západnej časti Slovenska. Najvyšší podiel nachádzame v okrese Nitra, a to 9,7 %. Vyšší podiel nachádzame aj v okrese Bratislava I (8,5 %), Topoľčany (7,6 %) a Prievidza (6,4 %). V rámci stredného Slovenska bol najvyšší podiel zamestnancov s odborom vzdelania v skupine Potravinárstvo zaznamenaný v okrese Banská Bystrica (5,1 %), kým vo východoslovenských regiónoch dominovali okresy Prešov (3,8 %) a Poprad (2,1 %).

Graf č. 4: Podiel zamestnancov so stredoškolským vzdelaním ukončeným v rokoch 2020 - 2024 v skupine odborov Potravinárstvo podľa okresov v roku 2024

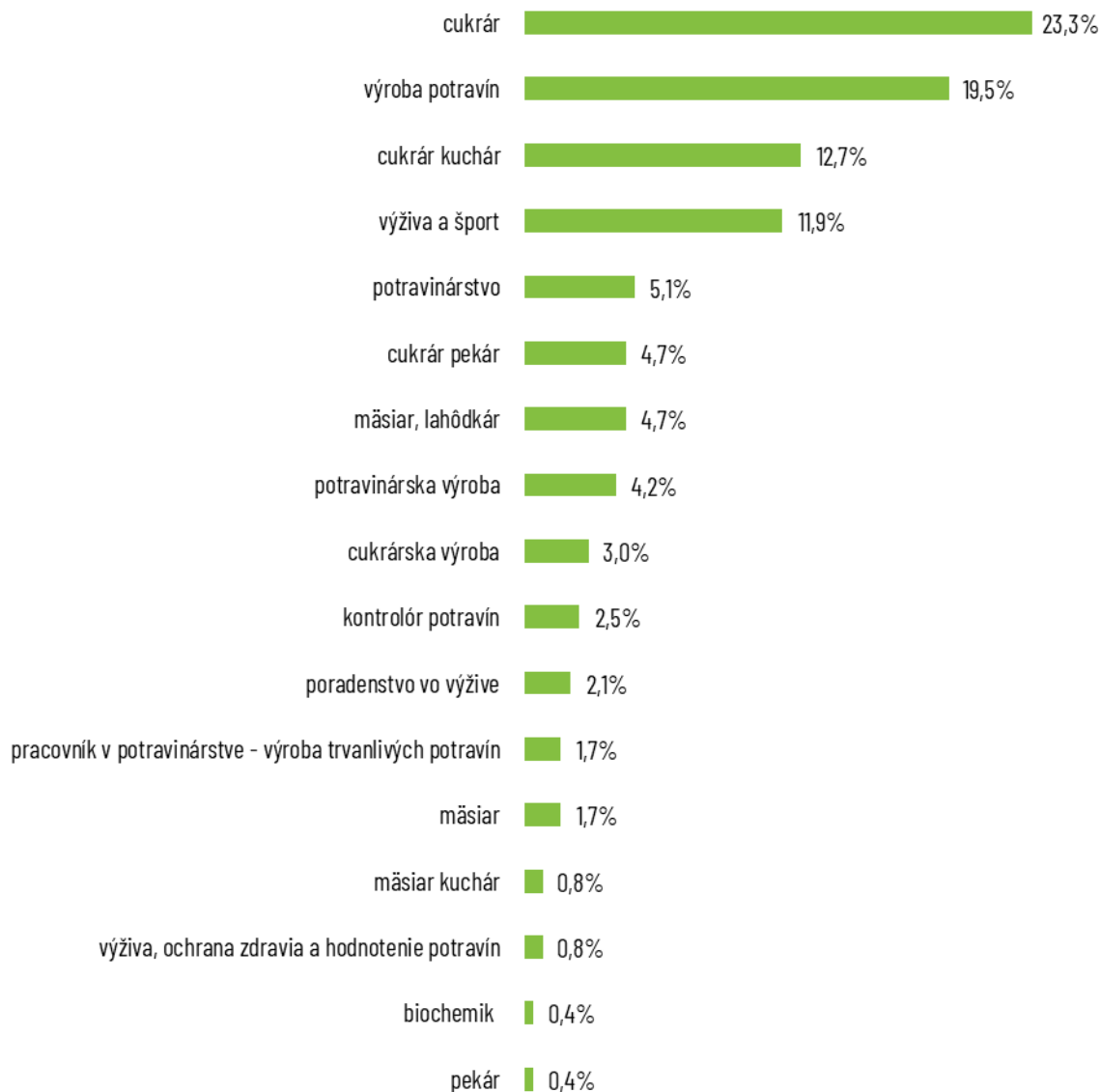

ZDROJ: Štvrťročný výkaz o cene práce za 4. štvrťrok 2024 (kumulatívne)

Po zobrazení štruktúry zamestnancov s odborom vzdelania v skupine Potravinárstvo⁴ podľa odborov vzdelania možno pozorovať pomerne vysoké zastúpenie absolventov odborov súvisiacich s cukrárstvom – najväčší podiel tvorili absolventi odboru cukrár (23,3 %). A i keď ide o absolventov odboru vzdelania cukrárstvo – títo zamestnanci sa vo veľkej miere neuplatnili vo svojom odbore vzdelania. Najčastejšie títo zamestnanci pracovali ako Predavači v obchodnej prevádzke (20 %), Pokladníci v predajni (13 %) a Montážni pracovníci (operátori) v strojárskvej výrobe (6 %). Nasledovali odbory cukrár – kuchár (12,7 %), cukrár – pekár (4,7 %) a cukrárska výroba (3,0 %). Významnú skupinu v roku 2024 predstavovali aj absolventi odboru vzdelania výroba potravín (19,5 %) a odboru výživa a šport (takmer 12 %). Naopak, menej ako 1 % zamestnancov s odborom vzdelania v skupine Potravinárstvo ukončilo odbory mäsiar kuchár, výživa, ochrana zdravia a hodnotenie potravín, biochemik či pekár.

⁴ Nižšie uvedené odbory nezahŕňajú celé spektrum odborov skupiny odborov vzdelania Potravinárstvo. Dôvodom je, že údaje vychádzajú z výberového zisťovania Štvrťročný výkaz o cene práce ISCP (MPSVR SR) 1-04, ktoré pokrýva približne polovicu zamestnancov na Slovensku. Tento zdroj teda nezachytáva všetkých zamestnancov, a preto nie sú v prehľade uvedené údaje za niektoré odbory vzdelania patriace do skupiny Potravinárstvo.

Graf č. 5: Podiel zamestnancov so stredoškolským vzdelaním ukončeným v rokoch 2020 - 2024 v skupine odborov Potravinárstvo podľa odborov vzdelania v SR v roku 2024

ZDROJ: Štvrťročný výkaz o cene práce za 4. štvrťrok 2024 (kumulatívne)

Pri rozlíšení zamestnancov s odborom vzdelania v skupine Potravinárstvo podľa pohlavia možno pozorovať, že viac ako 60 % tvorili ženy, zatiaľ čo muži predstavovali zvyšných 39,8 %.

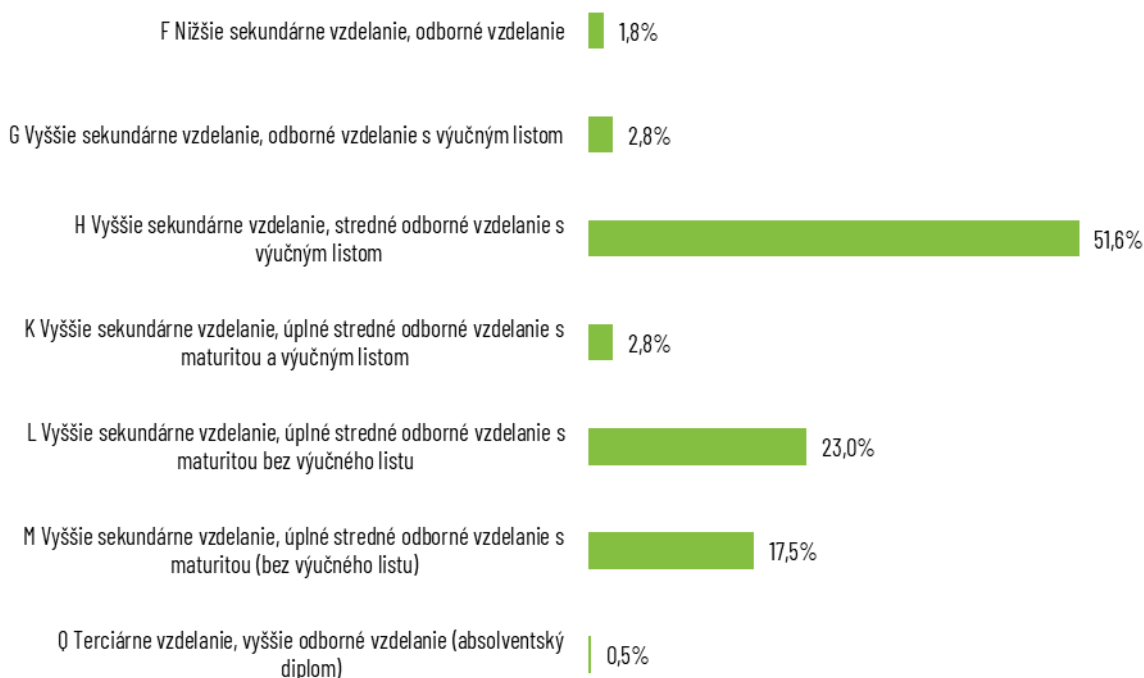
Graf č. 6: Podiel zamestnancov so stredoškolským vzdelaním ukončeným v rokoch 2020 - 2024 v skupine odborov Potravinárstvo podľa pohlavia v SR v roku 2024

ZDROJ: Štvrťročný výkaz o cene práce za 4. štvrťrok 2024 (kumulatívne)

Viac ako polovicu (51,6 %) zamestnancov s odborom vzdelania v skupine Potravinárstvo tvorili zamestnanci s vyšším sekundárnym vzdelaním, stredným odborným vzdelaním s výučným listom. Ďalších 23 % absolvovalo vyššie sekundárne vzdelanie, úplné stredné odborné vzdelanie s maturitou bez výučného listu. Nižšie sekundárne vzdelanie, odborné vzdelanie absolvovalo len 1,8 % zamestnancov s odborom vzdelania v skupine Potravinárstvo a 0,5 % zamestnancov s odborom vzdelania v skupine Potravinárstvo absolvovalo terciárne vzdelanie, vyššie odborné vzdelanie (absolventský diplom).

Graf č. 7: Podiel zamestnancov so stredoškolským vzdelaním ukončeným v rokoch 2020 - 2024 v skupine odborov Potravinárstvo podľa vzdelania v SR v roku 2024

ZDROJ: Štvrťročný výkaz o cene práce za 4. štvrťrok 2024 (kumulatívne)

Medzi zamestnancov s odborom vzdelania v skupine Potravinárstvo prevažujú tí s pracovnou zmluvou na dobu určitú, zatiaľ čo zamestnanci s odborom vzdelania v tejto skupine s pracovnou zmluvou na dobu neurčitú tvoria 44,6 %.

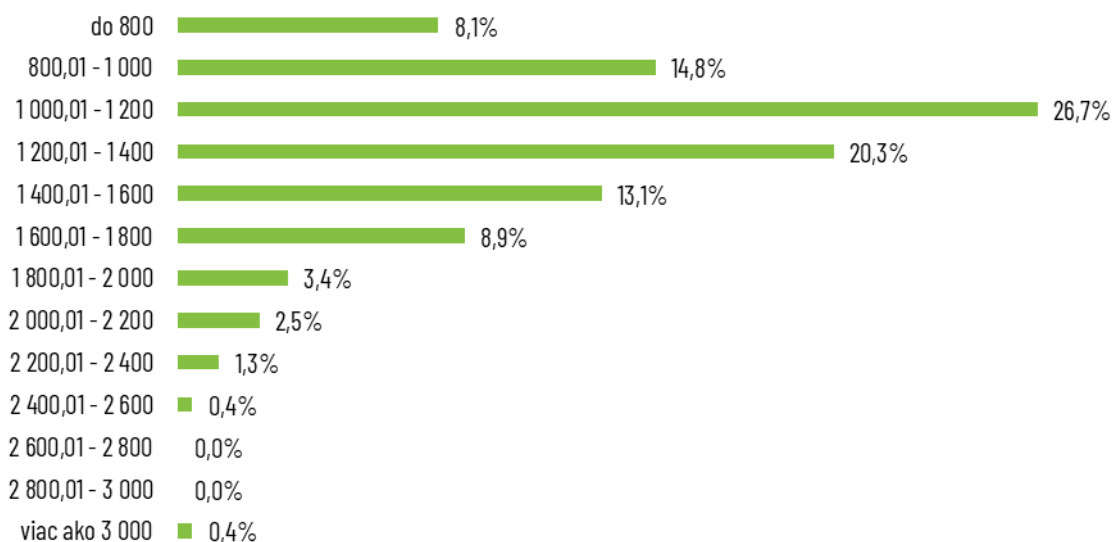
Graf č. 8: Podiel zamestnancov so stredoškolským vzdelaním ukončeným v rokoch 2020 - 2024 v skupine odborov Potravinárstvo podľa typu zmluvy v SR v roku 2024

ZDROJ: Štvrtročný výkaz o cene práce za 4. štvrťrok 2024 (kumulatívne)

Priemerná hrubá mesačná mzda zamestnancov s odborom vzdelania v skupine Potravinárstvo dosiahla v roku 2024 úroveň 1 316 EUR. Rozdelením zamestnancov do mzdových pásiem možno sledovať, že najviac z nich (26,7 %) dosahovalo hrubú mesačnú mzdu v intervale 1 000,01 – 1 200 EUR. Približne pätina týchto zamestnancov zarábala v roku 2024 hrubú mesačnú mzdu v intervale 1 200,01 – 1 400 EUR. Rovných 1 000, resp. menej ako 1 000 EUR zarábalo takmer 22,9 % zamestnancov s odborom vzdelania v skupine Potravinárstvo.

Graf č. 9: Podiel zamestnancov so stredoškolským vzdelaním ukončeným v rokoch 2020 - 2024 v skupine odborov Potravinárstvo podľa intervalov hrubej mesačnej mzdy v SR v roku 2024

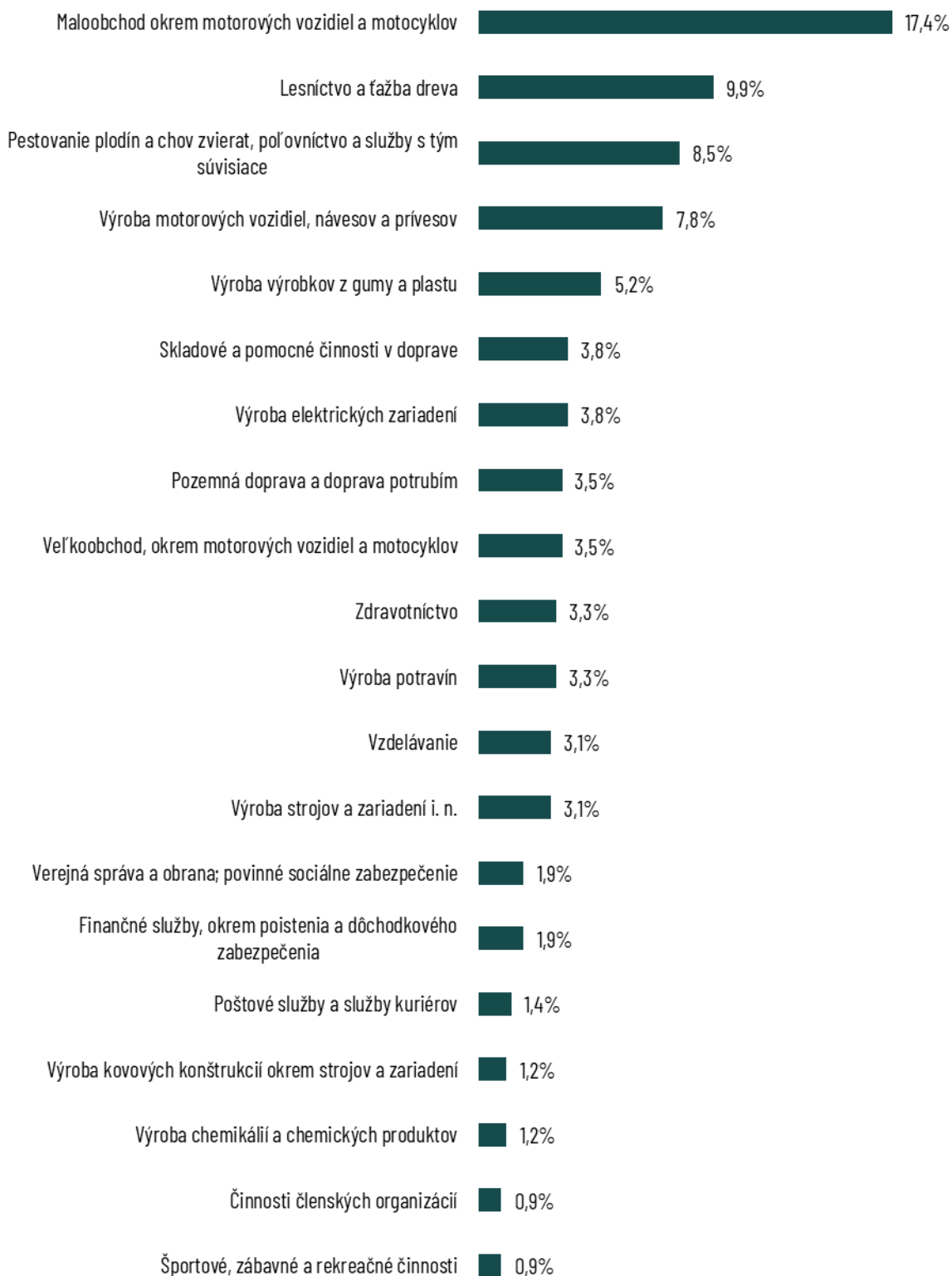
ZDROJ: Štvrtročný výkaz o cene práce za 4. štvrťrok 2024 (kumulatívne)

3. ZAMESTNANCI SO STREDOŠKOLSKÝM VZDELANÍM UKONČENÝM V ROKOCH 2020 – 2024 V SKUPINE ODBOROV VZDELANIA POĽNOHOSPODÁRSTVO, LESNÉ HOSPODÁRSTVO A ROZVOJ VIDIEKA

Táto kapitola sa, podobne ako predchádzajúca, zameriava na štruktúru zamestnancov, pričom sa sledujú zamestnanci so stredoškolským vzdelaním, ukončeným v rokoch 2020 – 2024 a s odborom vzdelania, ktorý patrí do skupiny odborov Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka. Kapitola si kladie za cieľ priblížiť štruktúru zamestnancov tejto skupiny odborov a zdôrazniť ich osobitosti na trhu práce.

Viac ako 17 % zamestnancov s odborom vzdelania v skupine Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka pracovala v roku 2024 v divízii Maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov. Táto divízia dominovala aj u zamestnancov s odborom vzdelania Potravinárstvo, s podielom 21,2 %. Takmer 10 % zamestnancov s odborom vzdelania v skupine Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka pracovalo u zamestnávateľa s ekonomickou činnosťou spadajúcou pod divíziu Lesníctvo a ťažba dreva, ďalších 8,5 % pôsobilo v Pestovaní plodín a chove zvierat, poľovníctve a službách s tým súvisiacich. Ďalej zamestnanci často pôsobili aj v Priemyselnej výrobe, od Výroby motorových vozidiel, návesov a prívesov (7,8 %), cez Výrobu výrobkov z gummy a plastu (5,2 %) a Výrobu elektrických zariadení (3,8 %) a mnoho ďalších. Len nízky podiel – na úrovni 0,9 % – pôsobilo v divíziách Činnosti členských organizácií a Športové, zábavné a rekreačné činnosti.

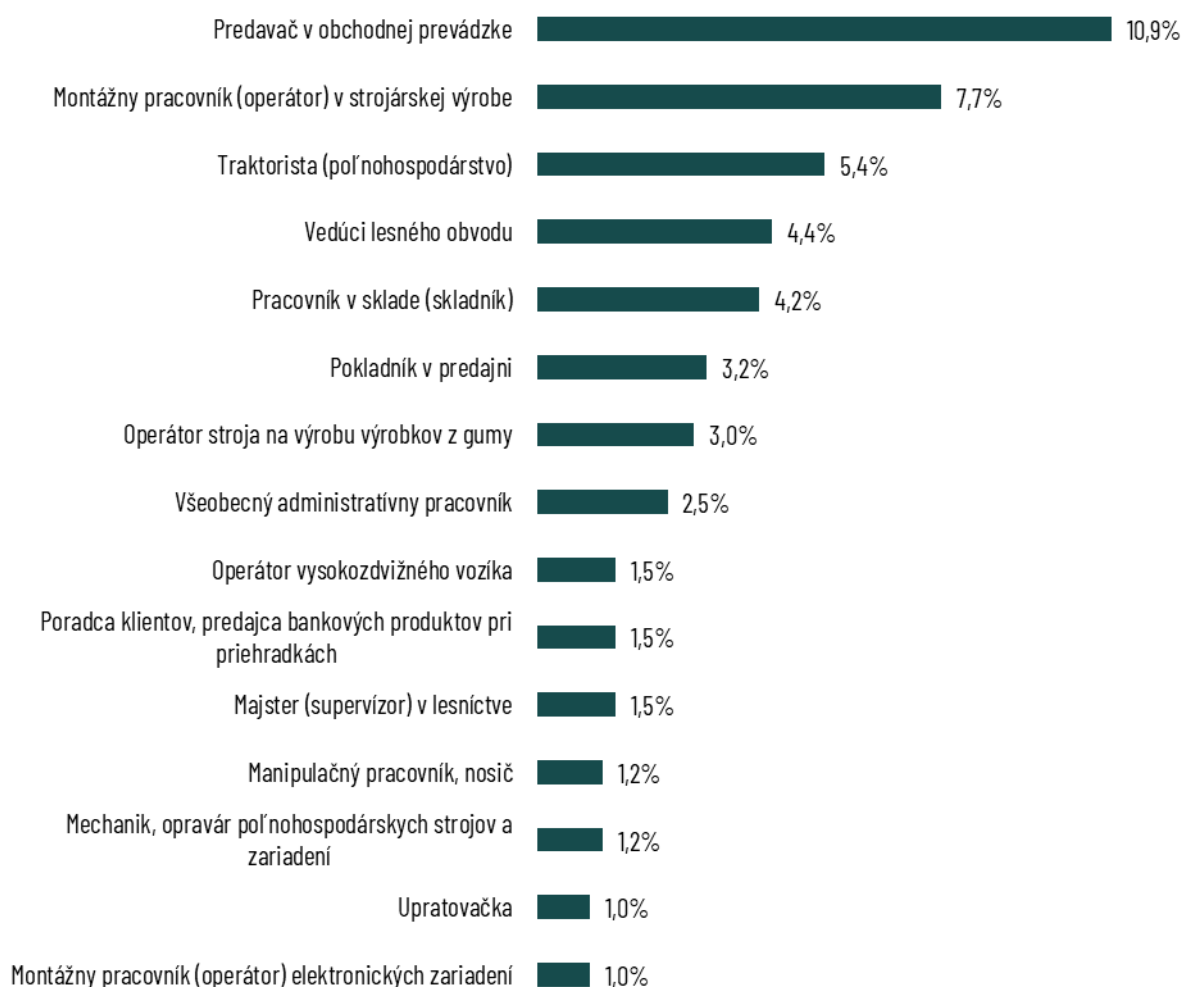
Graf č. 10: Podiel zamestnancov so stredoškolským vzdelaním ukončeným v rokoch 2020 - 2024 v skupine odborov Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka podľa divízie v SR v roku 2024 (TOP 20 najpočetnejších divízií)

ZDROJ: Štvrťročný výkaz o cene práce za 4. štvrťrok 2024 (kumulatívne)

Medzi najpočetnejšími zamestnaniami dominovali v roku 2024 Predavači v obchodnej prevádzke s podielom 10,7 %. Nasledovali Montážni pracovníci (operátori) v strojárkej výrobe⁵ s podielom 7,7 % (tieto zamestnania dominovali aj u zamestnancov s odborom vzdelania v skupine Potravinárstvo). K zamestnaniam, u ktorých sa zamestnanci s odborom vzdelania zo skupiny Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka môžu považovať za uplatnených v odbore patrili aj Traktorista (poľnohospodárstvo) s podielom 5,4 % a Vedúci lesného obvodu (4,4 %).

Graf č. 11: Podiel zamestnancov so stredoškolským vzdelaním ukončeným v rokoch 2020 - 2024 v skupine odborov Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka podľa najpočetnejších zamestnaní v SR v roku 2024 (TOP 15 najpočetnejších zamestnaní)

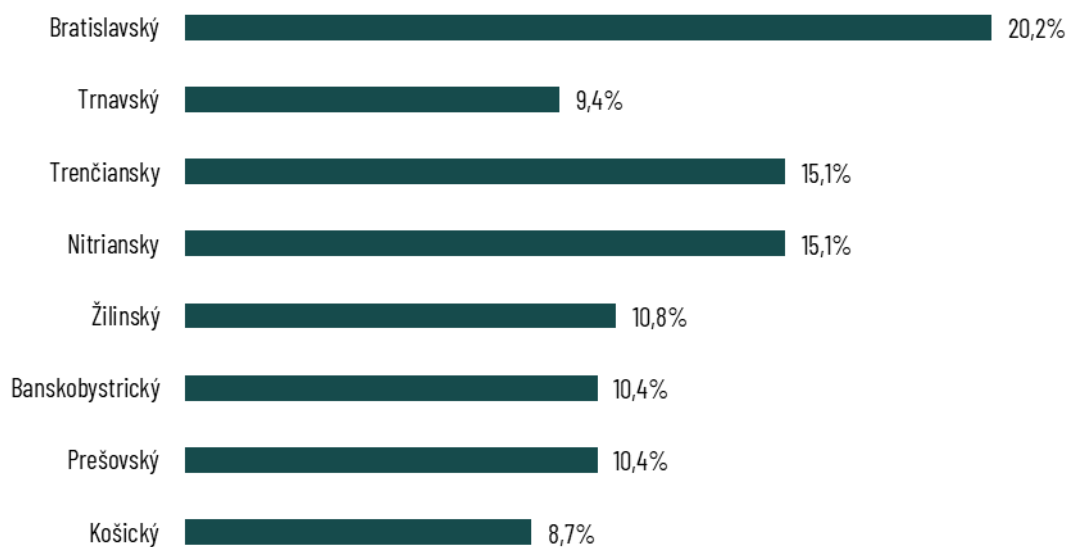
ZDROJ: Štvrťročný výkaz o cene práce za 4. štvrťrok 2024 (kumulatívne)

Zamestnanci s odborom vzdelania v skupine Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka pôsobia, podobne ako pri Potravinárstve, viac na Západe Slovenska. Najvyšší podiel pôsobil v roku 2024 v Bratislavskom kraji, a to 20,2 %.

⁵ Toto zamestnanie patrí k jedným z najpočetnejších zamestnaní na Slovensku celkovo, preto nemožno povedať, že by šlo o neštandardné uplatnenie týchto zamestnancov v tomto zamestnaní.

Ďalej v Trenčianskom (15,1 %) a Nitrianskom kraji (15,1 %). V Banskobystrickom kraji to bol približne každý desiaty. Pod 10 % týchto zamestnancov sledujeme v Trnavskom a Košickom kraji.

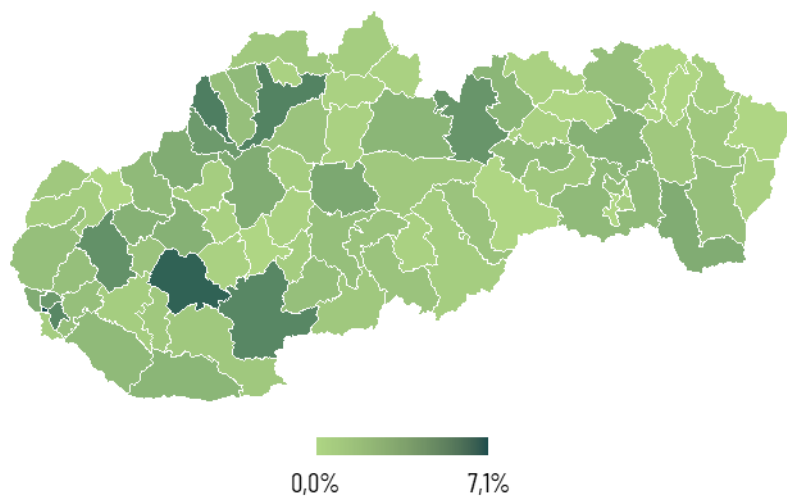
Graf č. 12: Podiel zamestnancov so stredoškolským vzdelaním ukončeným v rokoch 2020 - 2024 v skupine odborov Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka podľa krajov v roku 2024

ZDROJ: Štvrťročný výkaz o cene práce za 4. štvrťrok 2024 (kumulatívne)

Po zobrazení podielov zamestnancov so stredoškolským vzdelaním ukončeným v rokoch 2020 - 2024 v skupine odborov Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka podľa okresov nachádzame najvyššie zastúpenie v okrese Bratislava I, a to 7,1 %. Nasledovali okresy Nitra (5,9 %), Púchov (4,5 %) a Žilina (4,2 %). Naopak veľmi nízky podiel pôsobil v okrese Partizánske, Zlaté Moravce a Dolný Kubín.

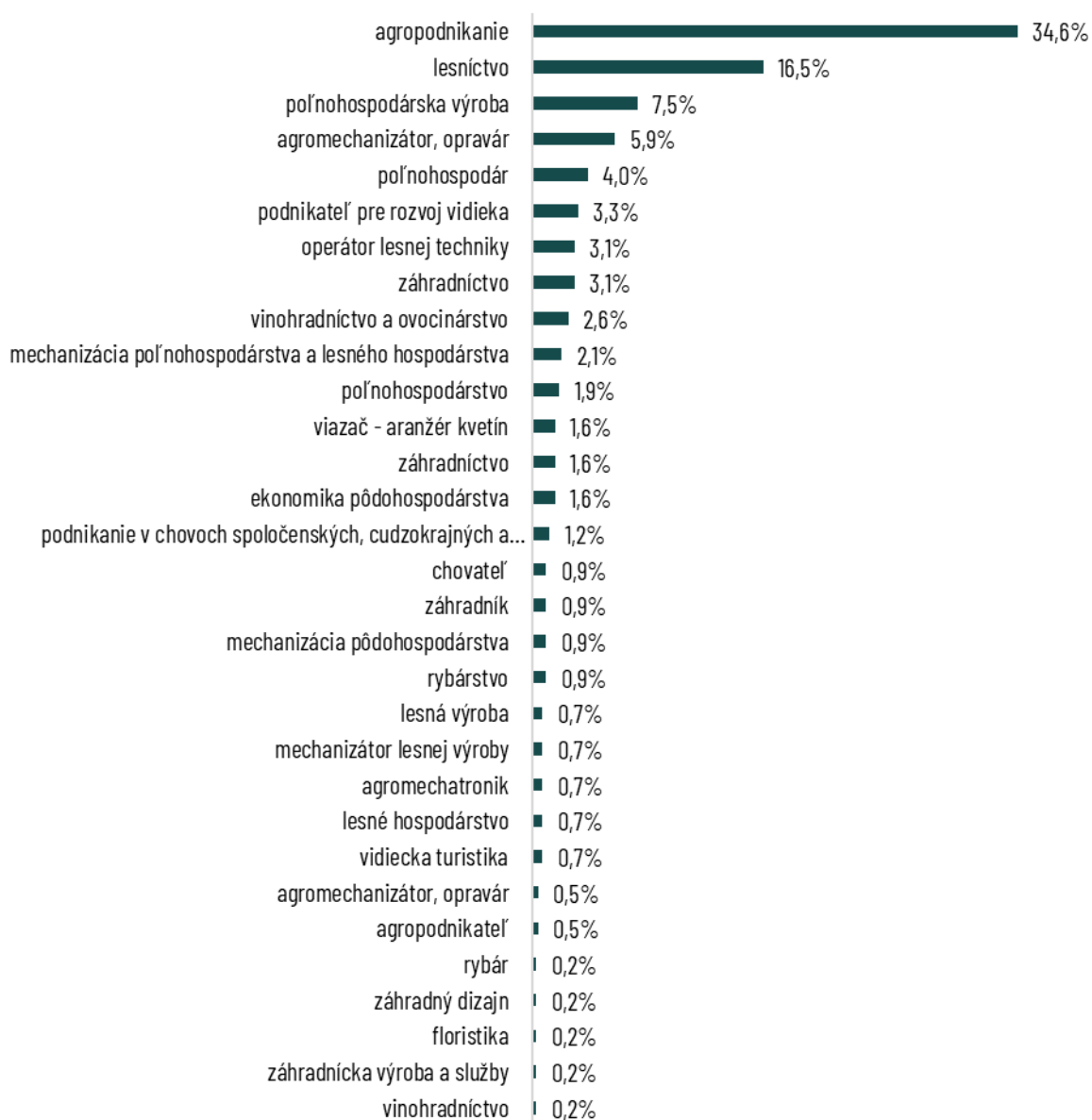
Graf č. 13: Podiel zamestnancov so stredoškolským vzdelaním ukončeným v rokoch 2020 - 2024 v skupine odborov Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka podľa okresov v roku 2024

ZDROJ: Štvrťročný výkaz o cene práce za 4. štvrťrok 2024 (kumulatívne)

Takmer 35 % zamestnancov so vzdelaním zo skupiny Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka⁶ absolvovalo konkrétny odbor agropodnikanie. Odbor lesníctvo zvolilo približne 16,5 % týchto zamestnancov a 7,5 % sa vzdelávalo v poľnohospodárskej výrobe. Minimálne zastúpené odbory v tejto skupine boli napríklad rybár, floristika a vinohradníctvo, vždy s podielom 0,2 %.

Graf č. 14: Podiel zamestnancov so stredoškolským vzdelaním ukončeným v rokoch 2020 - 2024 v skupine odborov Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka podľa odborov vzdelania v roku 2024

ZDROJ: Štvrťročný výkaz o cene práce za 4. štvrťrok 2024 (kumulatívne)

⁶ Nižšie uvedené odbory nezahŕňajú celé spektrum odborov skupiny odborov vzdelania Potravinárstvo. Dôvodom je, že údaje vychádzajú z výberového zisťovania Štvrťročný výkaz o cene práce ISCP (MPSVR SR) 1-04, ktoré pokrýva približne polovicu zamestnancov na Slovensku. Tento zdroj teda nezachytáva všetkých zamestnancov, a preto nie sú v prehľade uvedené údaje za niektoré odbory vzdelania patriace do skupiny Potravinárstvo.

V tejto skupine zamestnancov boli v roku 2024 viac zastúpení muži, a to konkrétne 59,1 % a zvyšných 40,9 % tvorili ženy.

Graf č. 15: Podiel zamestnancov so stredoškolským vzdelaním ukončeným v rokoch 2020 - 2024 v skupine odborov Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka podľa pohlavia v roku 2024

ZDROJ: Štvrťročný výkaz o cene práce za 4. štvrťrok 2024 (kumulatívne)

Pokým u zamestnancov so stredoškolským vzdelaním ukončeným v rokoch 2020 - 2024 v skupine odborov vzdelania Potravinárstvo dominovali zamestnanci s vyšším sekundárnym vzdelaním, stredným odborným vzdelaním s výučným listom, v tejto skupine zamestnancov dominovalo vyššie sekundárne vzdelanie, úplné stredné odborné vzdelanie s maturitou (bez výučného listu) (61,4 %). Ďalej približne 14,4 % zamestnancov so stredoškolským vzdelaním ukončeným v rokoch 2020 - 2024 v skupine odborov vzdelania Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka má vyššie sekundárne vzdelanie, stredné odborné vzdelanie s výučným listom a takmer 8 % vyššie sekundárne vzdelanie, úplné stredné odborné vzdelanie s maturitou a výučným listom. Len 0,8 % zamestnancov so stredoškolským vzdelaním ukončeným v rokoch 2020 - 2024 v skupine odborov vzdelania Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka malo terciárne vzdelanie, vyššie odborné vzdelanie (absolventský diplom).

Graf č. 16: Podiel zamestnancov so stredoškolským vzdelaním ukončeným v rokoch 2020 - 2024 v skupine odborov Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka podľa vzdelania v roku 2024

ZDROJ: Štvrťročný výkaz o cene práce za 4. štvrťrok 2024 (kumulatívne)

Podľa typu pracovnej zmluvy bol vyšší podiel zamestnancov evidovaný u tých, ktorí majú pracovnú zmluvu na dobu určitú. Zamestnanci so stredoškolským vzdelaním ukončeným v rokoch 2020 - 2024 v skupine odborov vzdelania Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka s pracovnou zmluvou na dobu neurčitú tvorili 47,6 %.

Graf č. 17: Podiel zamestnancov so stredoškolským vzdelaním ukončeným v rokoch 2020 - 2024 v skupine odborov Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka podľa typu zmluvy a v roku 2024

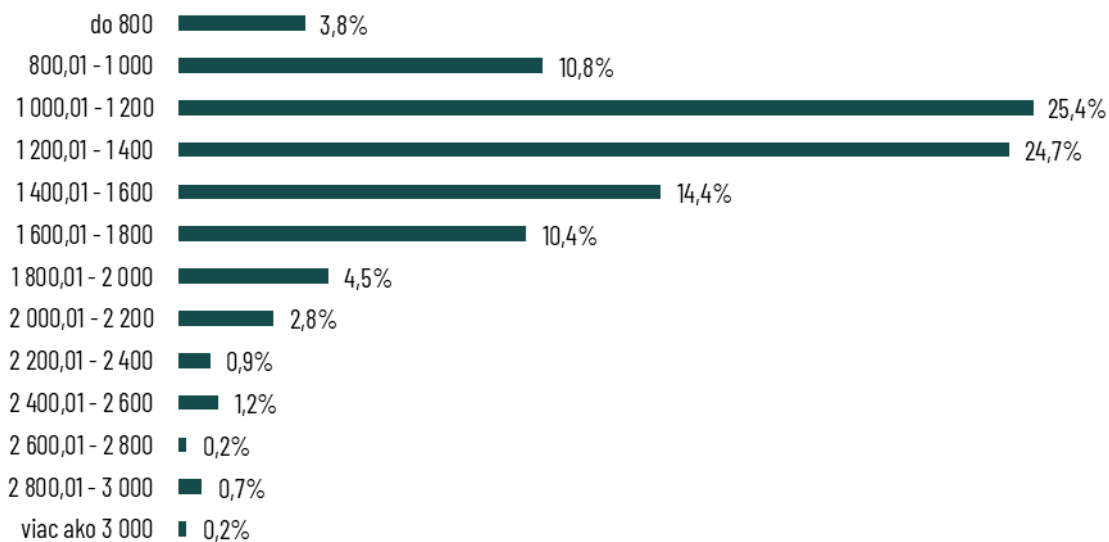

ZDROJ: Štvrťročný výkaz o cene práce za 4. štvrťrok 2024 (kumulatívne)

U zamestnancov so stredoškolským vzdelaním ukončeným v rokoch 2020 - 2024 v skupine odborov vzdelania Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka sa priemerná hrubá mesačná mzda v roku 2024 pohybovala na úrovni 1 322 EUR. V porovnaní so zamestnancami s odborom vzdelania v skupine Potravinárstvo je to zanedbateľný, len

približne šesťeurový rozdiel. Hrubú mesačnú mzdu na úrovni 1 000, resp. menej ako 1 000 EUR možno sledovať u takmer 15 % týchto zamestnancov. Približne štvrtina zamestnancov so stredoškolským vzdelaním ukončeným v rokoch 2020 – 2024 v skupine odborov vzdelania Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka sa mzda pohybuje v intervaloch 1 000,01 – 1 200 EUR a 1 200,01 – 1 400 EUR.

Graf č. 18: Podiel zamestnancov so stredoškolským vzdelaním ukončeným v rokoch 2020 - 2024 v skupine odborov Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka podľa intervalov hrubej mesačnej mzdy a v roku 2024

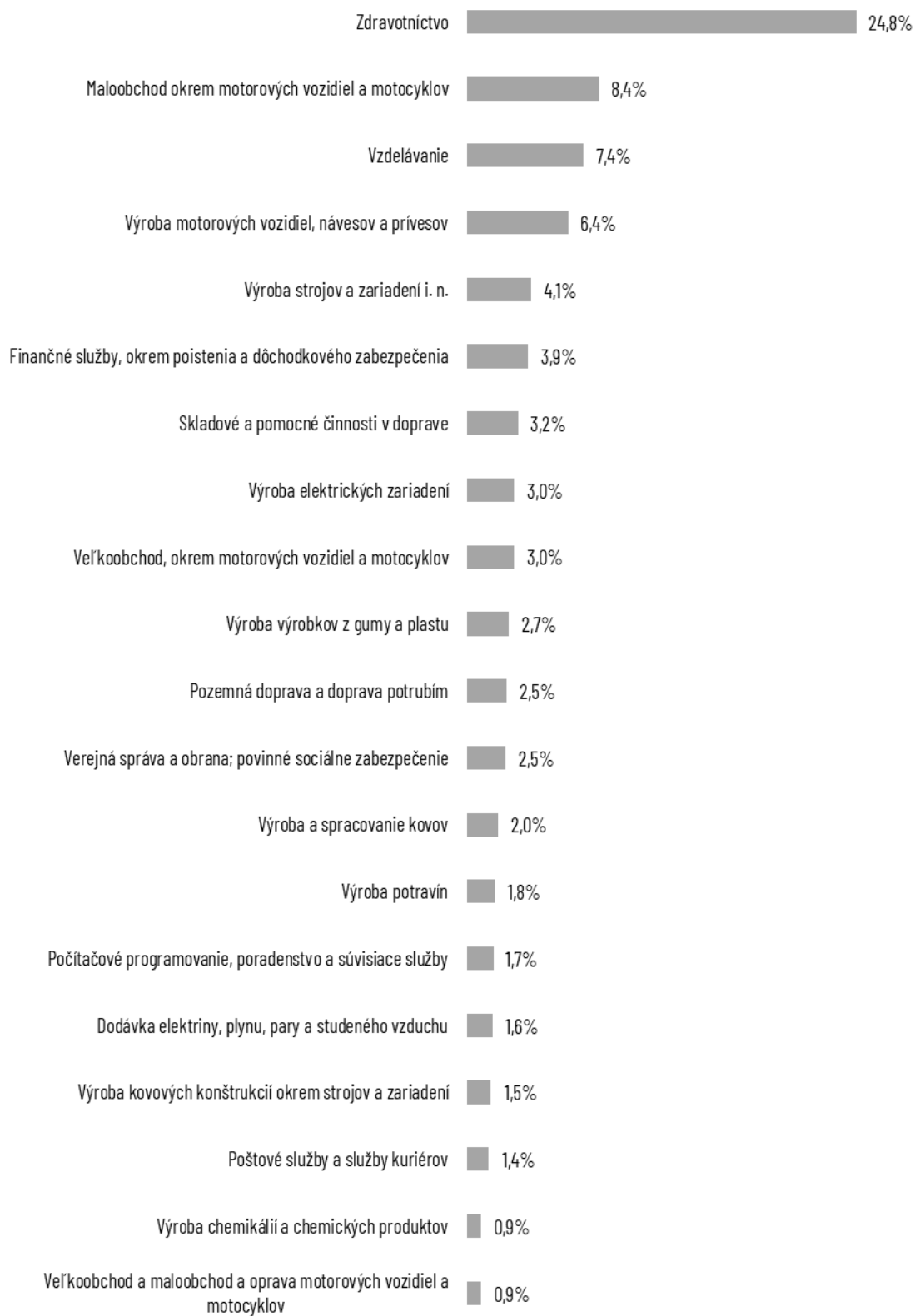
ZDROJ: Štvrťročný výkaz o cene práce za 4. štvrťrok 2024 (kumulatívne)

4. ZAMESTNANCI S UKONČENÝM STREDOŠKOLSKÝM VZDELANÍM V ROKOCH 2020 – 2024

Poslednou sledovanou skupinou zamestnancov sú zamestnanci so stredoškolským vzdelaním ukončeným v období rokov 2020 – 2024, bez ohľadu na odbor vzdelania. Cieľom tejto kapitoly je poukázať na charakteristiky týchto zamestnancov prostredníctvom analýzy ich podielov v jednotlivých divíziách, regiónoch, podľa pohlavia a ďalších kľúčových ukazovateľov použitých v predchádzajúcich kapitolách. Zároveň sa usilujeme zistiť, čím sa zamestnanci so stredoškolským vzdelaním ukončeným v rokoch 2020 – 2024 v skupine odborov vzdelania Potravinárstvo a zamestnanci s rovnakou úrovňou vzdelania v skupine odborov vzdelania Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka odlišujú od týchto zamestnancov. Tieto dve skupiny zamestnancov boli podrobne analyzované v predchádzajúcich kapitolách, pričom v tejto časti sa zameriavame na identifikáciu rozdielov v sledovaných ukazovateľoch.

K dominantným divíziám u zamestnancov s ukončeným stredoškolským vzdelaním v rokoch 2020 – 2024 patria Zdravotníctvo (24,8 %) a Maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov (8,4 %). Ďalšími sú Vzdelávanie (7,4 %) a Výroba motorových vozidiel, návesov a prívosov (6,4 %), ktoré patrili medzi tie viac zastúpené aj u zamestnancov so stredoškolským vzdelaním ukončeným v rokoch 2020 – 2024 v skupine odborov vzdelania Potravinárstvo a Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka. Viac ako 3 % zamestnancov s ukončeným vzdelaním v období 2020 – 2024 Výroba strojov a zariadení i. n. (4,1 %), Finančné služby, okrem poistenia a dôchodkového zabezpečenia (3,9 %) a Skladové a pomocné činnosti v doprave (3,2 %).

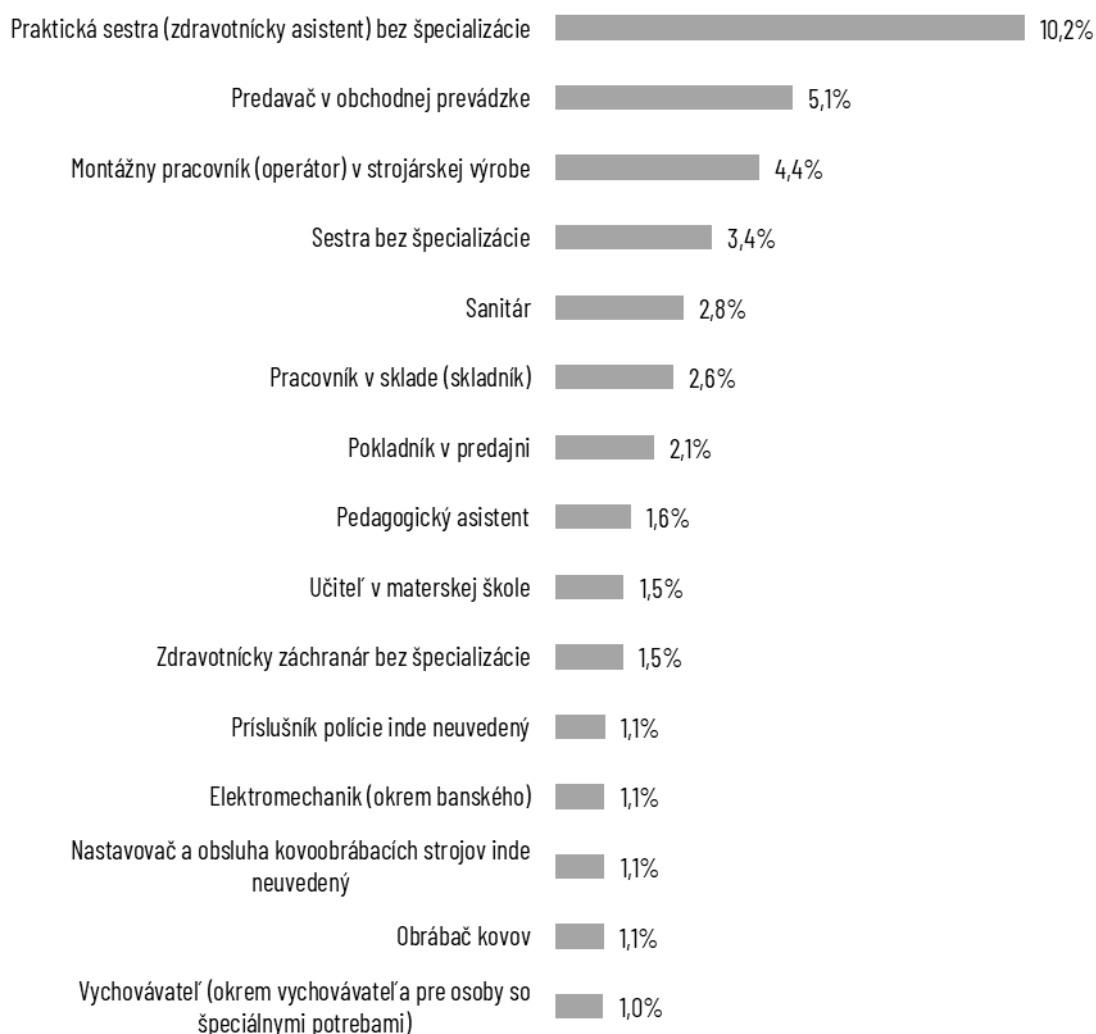
Graf č. 19: Podiel zamestnancov s ukončeným stredoškolským vzdelaním v rokoch 2020 – 2024 podľa divízie v SR v roku 2024 (TOP 20 najpočetnejších divízií)

ZDROJ: Štvrťročný výkaz o cene práce za 4. štvrťrok 2024 (kumulatívne)

Dominujúcim zamestnaním u zamestnancov s ukončeným stredoškolským vzdelaním v rokoch 2020 – 2024 je Praktická sestra (zdravotnícky asistent) bez špecializácie (10,2 %), čo nadväzuje na vysoký podiel pôsobiach v divízii Zdravotníctvo. Okrem toho viac ako 5 % pracuje ako Predavač v obchodnej prevádzke a 4,4 % pôsobí ako Montážny pracovník (operátor) v strojárkej výrobe. Nasledujú ďalšie zdravotnícke zamestnania Sestra bez špecializácie a Sanitár s podielom 3,4 %, resp. 2,8 %. Okrem zdravotníckych povolání patria medzi TOP 15 najpočetnejších aj zamestnania súvisiace so vzdelávaním ako Učiteľ v materskej škole (1,5 %), Pedagogický asistent (1,6 %) alebo Vychovávateľ (okrem vychovávateľa pre osoby so špeciálnymi potrebami) (1,0 %).

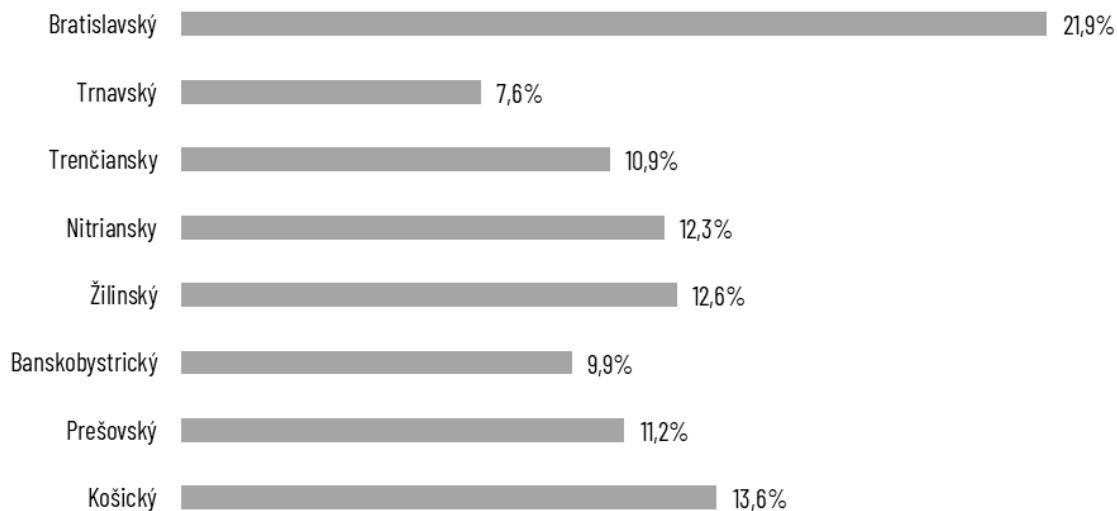
Graf č. 20: Podiel zamestnancov s ukončeným stredoškolským vzdelaním v rokoch 2020 – 2024 podľa najpočetnejších zamestnaní v SR v roku 2024 (TOP 15 najpočetnejších zamestnaní)

ZDROJ: Štvrťročný výkaz o cene práce za 4. štvrťrok 2024 (kumulatívne)

Najvyšší podiel uvedenej skupiny zamestnancov nachádzame v ekonomicky najsilnejšom Bratislavskom kraji, a to takmer 22 %. Takmer 14 % nachádzame v Košickom kraji. Naopak najnižší takmer 8 %-ný podiel pôsobí v Trnavskom kraji.

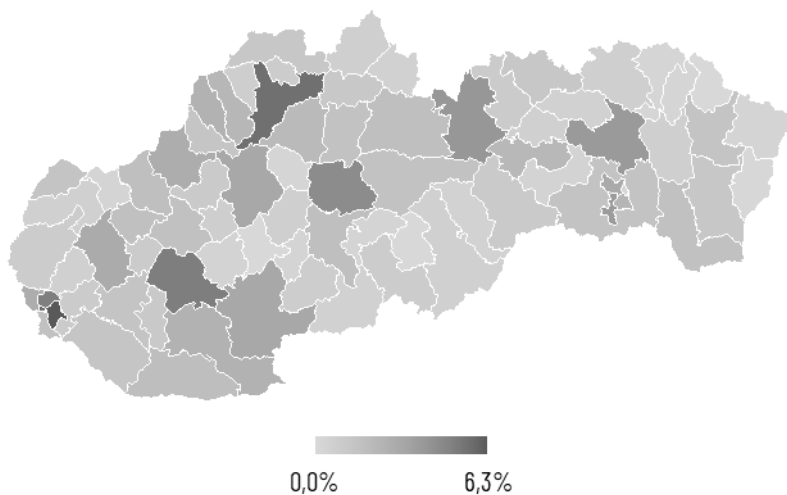
Graf č. 21: Podiel zamestnancov s ukončeným stredoškolským vzdelaním v rokoch 2020 – 2024 podľa krajov v roku 2024

ZDROJ: Štvrťročný výkaz o cene práce za 4. štvrťrok 2024 (kumulatívne)

Pri zohľadnení menších územných celkov – okresov – sledujeme najvyšší podiel zamestnancov s ukončeným stredoškolským vzdelaním v rokoch 2020 – 2024 v okrese Bratislava II, kde pôsobí 6,3 % z tejto skupiny zamestnancov. Viac ako 5 % možno pozorovať ešte v okrese Bratislava I a Žilina. Nasledujú Nitra (4,5 %) a Bratislava III (4,4 %).

Graf č. 22: Podiel zamestnancov s ukončeným stredoškolským vzdelaním v rokoch 2020 – 2024 podľa okresov v roku 2024

ZDROJ: Štvrťročný výkaz o cene práce za 4. štvrťrok 2024 (kumulatívne)

Podiel zamestnancov po zohľadnení pohlaví je veľmi rovnomerný, podiel žien zamestnancov s ukončeným stredoškolským vzdelaním v rokoch 2020 – 2024 je len o 0,8 % vyšší ako u mužov.

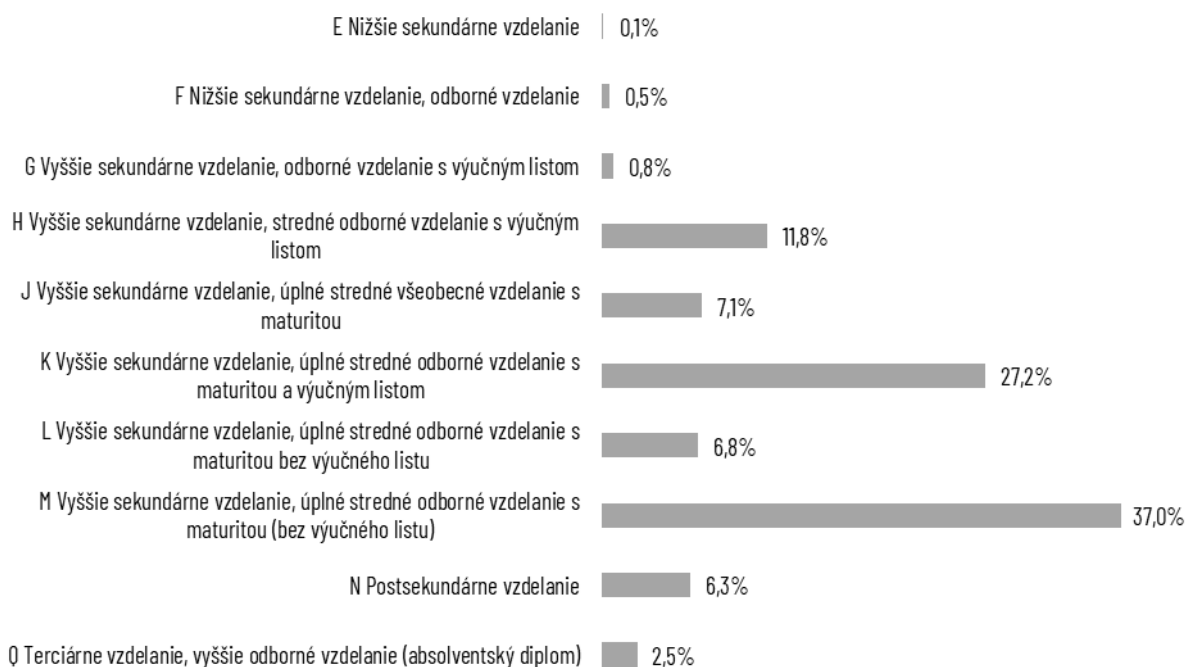
Graf č. 23: Podiel zamestnancov s ukončeným stredoškolským vzdelaním v rokoch 2020 – 2024 podľa pohlavia v SR v roku 2024

ZDROJ: Štvrťročný výkaz o cene práce za 4. štvrťrok 2024 (kumulatívne)

Približne 37 % zamestnancov s ukončeným stredoškolským vzdelaním v rokoch 2020 – 2024 úspešne ukončilo vyššie sekundárne vzdelanie, úplné stredné odborné vzdelanie s maturitou (bez výučného listu). Tento stupeň vzdelania bol vysoko populárny aj u zamestnancov so stredoškolským vzdelaním ukončeným v rokoch 2020 – 2024 v skupine odborov Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka. 27,2 %-ný podiel zamestnancov s ukončeným stredoškolským vzdelaním v rokoch 2020 – 2024 absolvovalo vyššie sekundárne vzdelanie, úplné stredné odborné vzdelanie s maturitou a výučným listom. Len 2,5 % tvoria zamestnanci s terciárnym vzdelaním, vyšším odborným vzdelaním (absolventský diplom).

Graf č. 24: Podiel zamestnancov s ukončeným stredoškolským vzdelaním v rokoch 2020 – 2024 podľa vzdelania v SR v roku 2024

ZDROJ: Štvrťročný výkaz o cene práce za 4. štvrťrok 2024 (kumulatívne)

Medzi podielmi zamestnancov s ukončeným stredoškolským vzdelaním v rokoch 2020 – 2024 podľa typu pracovnej zmluvy bol zaznamenaný len takmer 2 %-ný rozdiel.

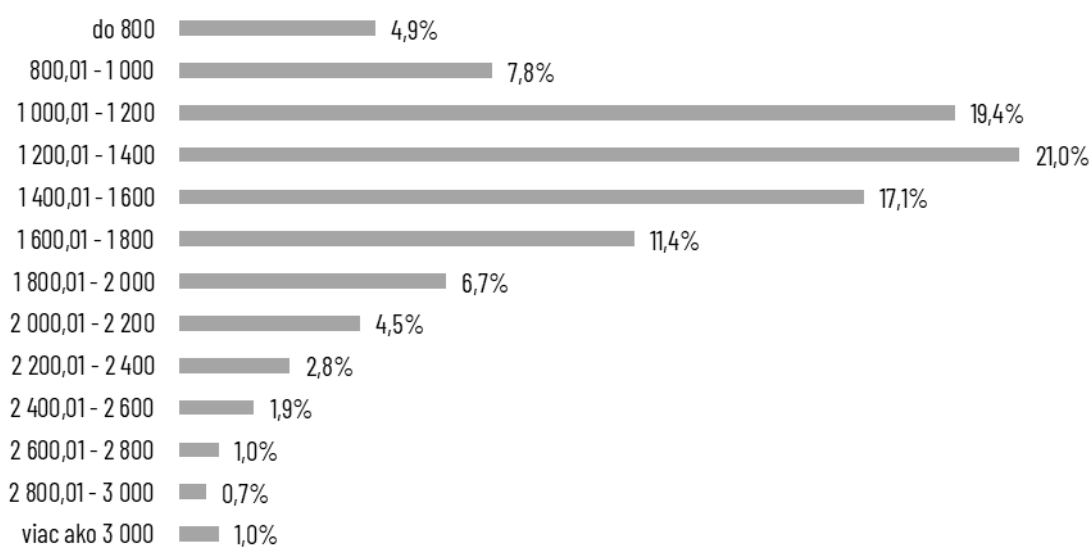
Graf č. 25: Podiel zamestnancov s ukončeným stredoškolským vzdelaním v rokoch 2020 – 2024 podľa typu zmluvy v SR v roku 2024

ZDROJ: Štvrťročný výkaz o cene práce za 4. štvrťrok 2024 (kumulatívne)

Viac ako pätina zamestnancov s ukončeným stredoškolským vzdelaním v rokoch 2020 – 2024 poberala hrubú mesačnú mzdu v intervale 1 200,01 – 1 400 EUR, a ďalších 19,4 % zamestnancov poberala hrubú mesačnú mzdu na úrovni 1 000,01 – 1 200 EUR. U takmer 13 % zamestnancov s ukončeným stredoškolským vzdelaním v rokoch 2020 – 2024 sa mzda pohybovala na úrovni 1 000 EUR a menej.

Graf č. 26: Podiel zamestnancov s ukončeným stredoškolským vzdelaním v rokoch 2020 – 2024 podľa intervalov hrubej mesačnej mzdy v SR v roku 2024

ZDROJ: Štvrťročný výkaz o cene práce za 4. štvrťrok 2024 (kumulatívne)

5. VYHODNOTENIE VÝSKUMU POTRIEB ZAMESTNÁVATEĽOV V OBLASTI OVP V SEKTORE POTRAVINÁRSTVO

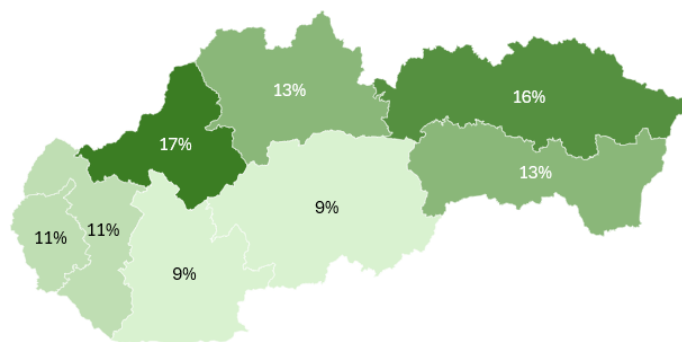
V priebehu mesiaca november 2025 bol zostavený **dotazník**, ktorého cieľom bolo:

- zistiť skúsenosti zamestnávateľov so spoluprácou so strednými odbornými školami,
- identifikovať potreby firiem v oblasti odborných zručností absolventov,
- získať podnety na úpravu štruktúry odborov vzdelávania,
- prispieť k lepšiemu zosúladieniu vzdelávania s aktuálnymi a budúcimi potrebami trhu práce.

Koncom novembra a v priebehu decembra bol dotazník zaslaný **957 zamestnávateľom** z potravinárskeho sektora. Dotazník bol spracovaný prostredníctvom aplikácie **Alchemer** a k 17.12.2025 ho vyplnilo celkovo **77 zamestnávateľov**, čo predstavuje **návratnosť 8 %**.

Štruktúra respondentov

Graf č. 27: Štruktúra respondentov z odvetvia potravinárstvo podľa kraja

Najvyšší podiel respondentov je zastúpených zo Žilinského a Prešovského kraja (17 %, resp. 16 %). Naopak najnižšie zastúpenie v dotazníkovom prieskume majú zamestnávateľia z Banskobystrického a Nitrianskeho kraja (zhodne po 9 %).

ZDROJ: dotazníkové zisťovanie, spracovanie TREXIMA Bratislava

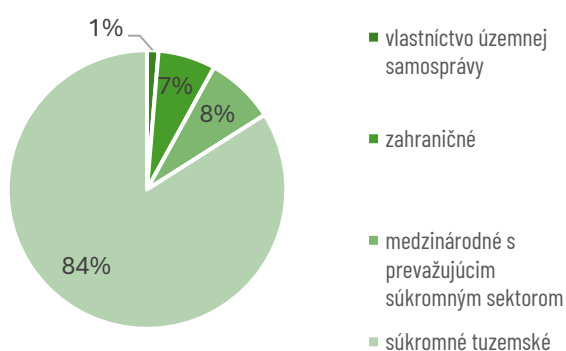
Malé a stredné podniky tvoria približne 80 % všetkých respondentov v sektore potravinárstvo. Veľké podniky sú zastúpené podielom 11 % a mikropodniky podielom na úrovni 9 %.

Tabuľka 1 Štruktúra respondentov z odvetvia potravinárstvo podľa veľkostnej kategórie

Veľkostná kategória	Podiel respondentov
Mikropodnik	9 %
Malý podnik	40 %
Stredný podnik	40 %
Veľký podnik	11 %

ZDROJ: dotazníkové zisťovanie, spracovanie TREXIMA Bratislava

Graf č. 28: Štruktúra respondentov z odvetvia potravinárstvo podľa druhu vlastníctva

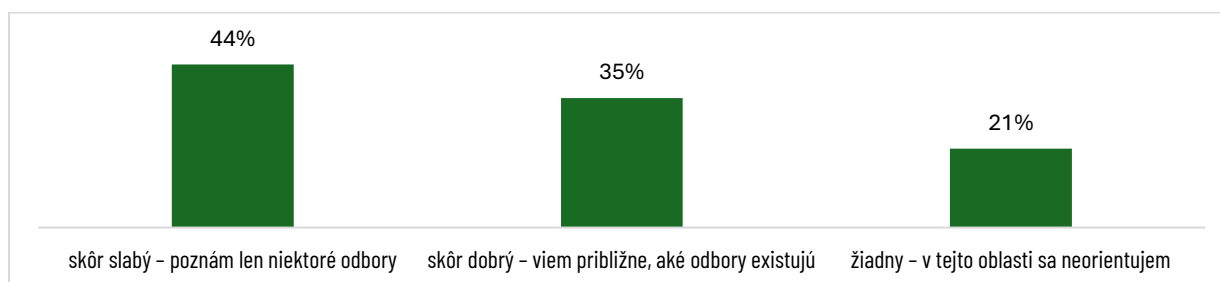

Z hľadiska druhu vlastníctva dominujú medzi respondentami súkromné tuzemské organizácie (84 % respondentov).

ZDROJ: dotazníkové zisťovanie, spracovanie TREXIMA Bratislava

Z celkového počtu respondentov má prehľad o existujúcich odboroch vzdelávania v sektore potravinárstvo len 35 %. Zvyšní respondenti uviedli, že poznajú len niektoré odbory vzdelávania (44 %), resp. že sa v tejto oblasti neorientujú (21 %).

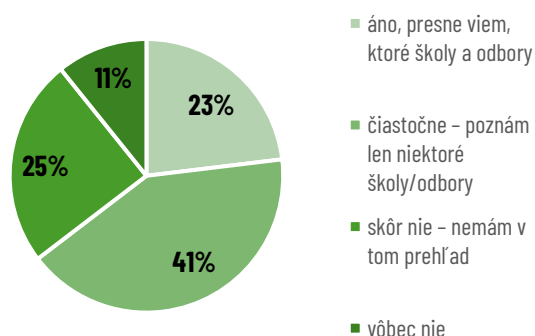
Graf č. 29: Rozloženie respondentov z odvetvia potravinárstvo na základe prehľadu o existujúcich stredoškolských odboroch

ZDROJ: dotazníkové zisťovanie, spracovanie TREXIMA Bratislava

Viac ako polovica respondentov (55 %) nepozná rozdiel medzi typmi stredoškolských odborov (H - učebné odbory, L/M - študijné odbory). Iba 5 % respondentov deklaruje veľmi dobré poznanie. Zvyšná časť (40 %) deklaruje čiastočnú znalosť rozdielov medzi odbormi.

Graf č. 30: Znalosť respondentov z odvetvia potravinárstvo o relevantných stredných odborných školách v regióne

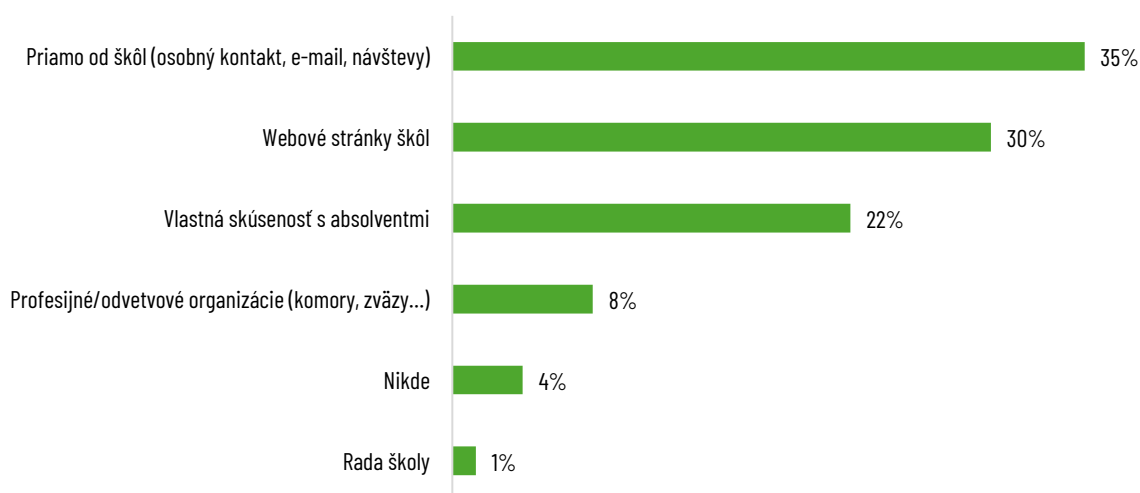
Väčšina respondentov má len čiastočný prehľad o relevantných stredných odborných školách v regióne

(42 %), kým presnú znalosť uviedlo 23 %. Až 36 % respondentov priznáva, že prehľad skôr nemá.

ZDROJ: dotazníkové zisťovanie, spracovanie TREXIMA Bratislava

Najčastejším zdrojom informácií o stredoškolských odboroch a možnostiach spolupráce so školami sú pre respondentov z odvetvia potravinárstvo **webové stránky stredných škôl (35 %) a vlastná skúsenosť s absolventmi (30 %)**. Výrazná časť respondentov čerpá údaje aj z profesijných/odvetvových organizácií (22 %), zatiaľ čo 8 % informácie nezískava nikde.

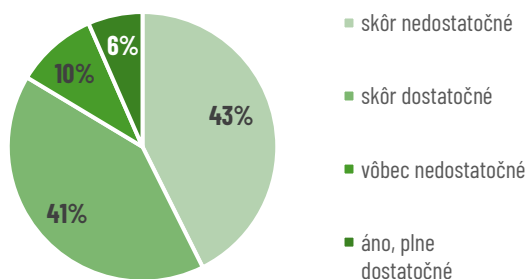
Graf č. 31: Zdroje informácií firiem o stredoškolských odboroch a možnostiach spolupráce u respondentov z odvetvia potravinárstvo

ZDROJ: dotazníkové zisťovanie, spracovanie TREXIMA Bratislava

Respondenti majú v otázke dostupnosti informácií o stredoškolských odboroch pre plánovanie svojich personálnych potrieb rozdielne názory – **43 %** ich považuje **skôr za nedostatočné** a **10 %** za **úplne nedostatočné**, zatiaľ čo **41 %** ich hodnotí ako **skôr dostatočné** a len **7 %** ako **plne postačujúce**. Výsledky naznačujú priestor na zlepšenie kvality a dostupnosti týchto informácií.

Graf č. 32: Vnímanie dostupnosti informácií o stredoškolských odboroch pre personálne plánovanie firiem v odvetví potravinárstvo

ZDROJ: dotazníkové zisťovanie, spracovanie TREXIMA Bratislava

Väčšina respondentov (83 %) by privítala jednoduchý prehľad (napr. brožúru/web) s vysvetlením jednotlivých odborov, ich obsahu a typických kompetencií absolventov, čo vytvára priestor pre systematickejšie informovanie firiem a posilnenie spolupráce so školami.

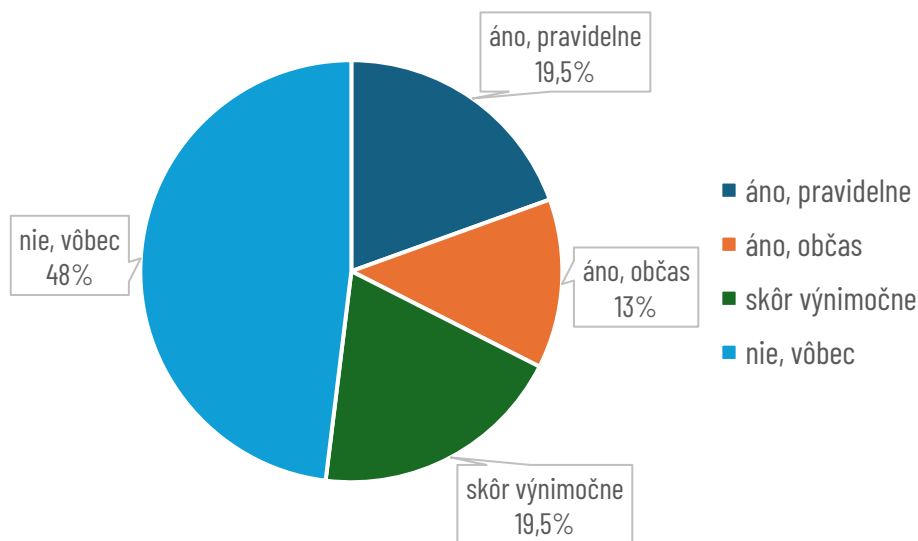
V sektore potravinárstva má väčšina respondentov stále len obmedzený kontakt s obsahom vzdelávacích programov: 62 % sa s učebnými plánmi alebo profilom absolventov nikdy neoboznámilo. Orientačnú znalosť deklaruje 29 % respondentov, zatiaľ čo len 9 % uvádza podrobné oboznámenie sa s týmito dokumentmi.

Vyhodnotenie jednotlivých otázok

SPOLUPRÁCA ZAMESTNÁVATEĽOV SO STREDNÝMI ODBORNÝMI ŠKOLAMI

Až **48 % respondentov (37)** uviedlo, že so strednými odbornými školami **nespolupracujú**. **15 respondentov (19,5 %)** uviedlo, že spolupráca so školami je **pravidelná** a **rovnaké percento** uviedlo, že je skôr **výnimočná**. **10 respondentov (13 %)** spolupracuje so školami len **sporadicky**.

Graf č. 33: Spolupráca sa strednými odbornými školami v odvetví potravinárstvo

ZDROJ: dotazníkové zisťovanie, spracovanie TREXIMA Bratislava

Najčastejšia skúsenosť so strednými odbornými školami (a odbormi)

V prípade, že respondent v predchádzajúcej otázke uviedol, že so strednými odbornými školami spolupracuje pravidelne alebo občas, mal následne možnosť uviesť, s ktorými školami (prípadne odbormi) má najčastejšiu skúsenosť a ohodnotiť túto spoluprácu na päťstupňovej škále z pohľadu prínosu pre firmu, kde **5 znamená výbornú spoluprácu a 1 veľmi slabú spoluprácu**. Odpovede sú uvedené v nasledovnej tabuľke.

Tabuľka 2 Spolupracujúce stredné odborné školy v odvetví potravinárstva

Názov školy	Názov odboru	Úroveň
Cirkevná stredná odborná škola sv. Terézie z Lisieux	mliekar a syrár	1
Obchodná akadémia, Považská Bystrica		4
Obchodná akadémia, Sereď		5
Stredná odborná škola, Pruské	mäsiar-údenár	
Stredná odborná škola agropotravinárska a technická, Kežmarok	veterinárne zdravotníctvo a hygiena	4

Názov školy	Názov odboru	Úroveň
Stredná odborná škola hotelových služieb a obchodu, Zvolen		3
Stredná odborná škola obchodu a služieb, Michalovce	výživa, ochrana zdravia a hodnotenie potravín	5
Stredná odborná škola polytechnická, Liptovský Mikuláš		4
Stredná odborná škola polytechnická Jana Antonína Baťu, Svit	technik pre chemický a farmaceutický priemysel	4
Stredná odborná škola technická, Humenné	mechanik elektrotechnik a mechanik strojov a zariadení	5
Stredná odborná škola, Nováky		
Stredná odborná škola podnikania v remeslách a službách, Senica		4
Stredná odborná škola obchodu a služieb, Prievidza		3
Stredná odborná škola gastronómie a služieb, Prešov		3
Stredná odborná škola potravinárska, Nitra		1
Spojená škola Juraja Henischa, Bardejov		3
Spojená škola, Nové Zámky	elektrotechnika, technické a informatické služby v elektrotechnike a obchodná akadémia	3
Stredná odborná škola ekonomická, Spišská Nová ves		3
Stredná odborná škola gastronómie a služieb, Prešov	pivovarník a sladovník	2
Stredná odborná škola Majstra Pavla, Levoča		5
Stredná odborná škola podnikania a služieb, Žilina		5
Stredná odborná škola poľnohospodárstva a služieb na vidieku, Trnava		5
Stredná odborná škola strojnícka, Bánovce nad Bebravou	mechanik-elektrotechnik a mechanik-nastavovač	1
Stredná odborná škola obchodu a služieb a Stredná odborná škola potravinárska		5
Stredná škola techniky a služieb, Topoľčany		5
Spojená škola, Modrý Kameň		5
Súkromná stredná odborná škola ADVENTIM –Magán Szakkozépiszkola ADVENTIM, Dunajská Streda		5
Súkromná stredná odborná škola DSA, Trnava		5

ZDROJ: dotazníkové zisťovanie, spracovanie TREXIMA Bratislava

Zlepšenie spolupráce medzi školami a firmami

Na základe odpovedí respondentov možno sumarizovať niekoľko hlavných tém a návrhov na **zlepšenie spolupráce medzi školami a firmami**:

1. Prax

- Viacerí respondenti uviedli potrebu dlhšej praxe.
- Prax by mala byť koordinovaná školou, aby sa žiaci neozývali individuálne.
- Propagácia praxe spolu so súkromným sektorom a modernizácia vzdelávacích programov.

2. Cielené vzdelávacie odbory „šité na mieru“

- Opakovane sa spomínajú cieľové vzdelávacie odbory, ktoré by lepšie reflektovali potreby podnikov.
- Potreba prispôbiť profil absolventa technickým a praktickým zručnostiam potrebným pre konkrétnu firmu, región a lokálny priemysel.
- Rušenie alebo zmena odborov v školách komplikuje dlhodobú spoluprácu.

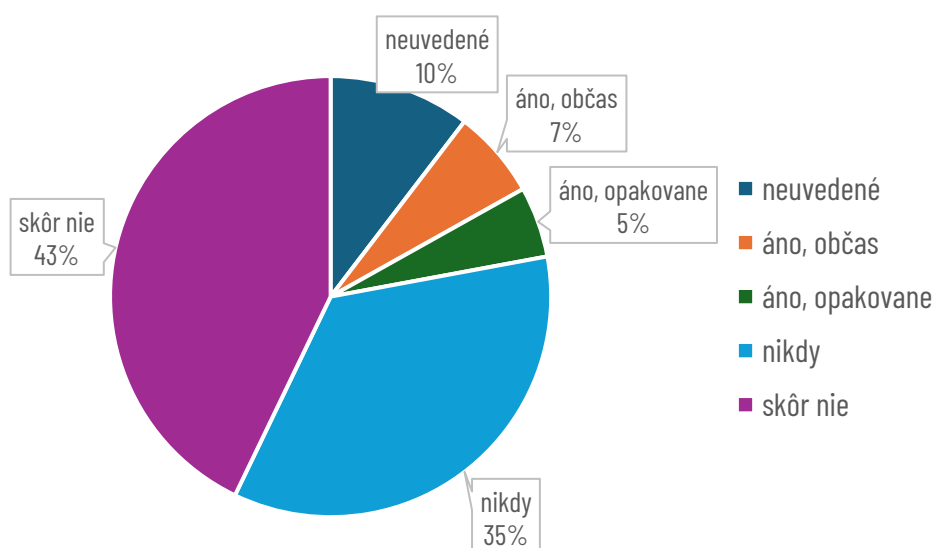
3. Lepšia komunikácia a informovanosť

- Mnohé firmy uviedli, že školy ich nekontaktujú a často ani nevedia, že existuje možnosť spolupráce.
- Zdôraznená potreba jasnejšej a intenzívnejšej komunikácie medzi školou, žiakmi a firmou.

Súlad obsahu vzdelávania

Väčšina respondentov (**78 %**) nevníma nesúlad medzi školou poskytovanými informáciami o obsahu vzdelávania a reálnymi schopnosťami absolventov. Len **12%** firiem však poukazuje na občasné alebo opakované nezrovnalosti, čo môže byť signálom na zlepšenie komunikácie medzi školami a podnikmi alebo na úpravu obsahu vzdelávania podľa potrieb praxe.

Graf č. 34: Odpovede na otázku, či sa zamestnávateľa stretli s tým, že obsah vzdelávania, o ktorom informovala škola (napr. na stretnutí, v prezentácii), nezodpovedal tomu, čo absolvent reálne vedel pri nástupe do práce

ZDROJ: dotazníkové zisťovanie, spracovanie TREXIMA Bratislava

Využívanie reálnych technológií a zariadení vo výučbe

Na otázku, či školy v príslušných odboroch využívajú vo výučbe reálne technológie a zariadenia podobné tým, ktoré sa používajú vo firmách, vedela odpovedať len menšia časť respondentov. Až **44 respondentov (57 %)** uviedlo, že túto skutočnosť **nevedia posúdiť**, čo naznačuje nízku mieru informovanosti firiem o technickom vybavení škôl. Ďalších **5 respondentov (7 %) otázku nezodpovedalo**.

Pozitívne hodnotenie využívania podobných technológií uviedlo spolu **10 respondentov (13 %)**, z toho **2 respondenti (3 %)** uviedli, že vedia o používaní podobných technológií, a **8 respondentov (10 %)** odpovedalo „skôr áno“, avšak bez detailného prehľadu.

Naopak, **18 respondentov (23 %)** vnímalo technické vybavenie škôl skôr **negatívne** – **11 respondentov (14 %)** uviedlo, že školy používajú skôr zastaranú techniku, a **7 respondentov (9 %)** sa domnieva, že školy reálne technológie a zariadenia podobné tým firemným vôbec nevyužívajú.

Výsledky poukazujú najmä na výraznú informačnú medzeru medzi školami a firmami, ako aj na potrebu modernizácie technického vybavenia škôl a lepšej komunikácie o obsahu a podmienkach praktickej výučby.

POHĽAD ZAMESTNÁVATEĽOV NA SÚČASNÚ SÚSTAVU ODBOROV VZDELANIA

Približne polovica respondentov nezamestnala za posledné 3 roky žiadneho absolventa. Celkovo **24 respondentov (31 %)** uviedlo, že zamestnávajú **1 až 5 absolventov**, **6 respondentov (8 %)** zamestnáva **6 až 10 absolventov** a len **1 respondent (1 %)** uviedol, že zamestnáva **viac ako 10 absolventov**.

Respondenti uviedli, že absolventi stredných odborných škôl boli prijímaní najmä na **výrobné a prevádzkové pozície v potravinárskom priemysle**. Najčastejšie išlo o pracovné miesta ako výrobný pracovník, operátor potravinárskej výroby, obsluha technologických zariadení, pracovník v mliekarni, pekár, pomocný pracovník v pekárskej výrobe, balič alebo skladník. Ďalšiu skupinu tvorili aj pozície, ako napr. cukrár, mäsiar, prípadne predavač potravinárskeho tovaru alebo mäsa. V niektorých prípadoch boli absolventi prijatí aj na kontrolné a technické pozície, ako napríklad kontrolór kvality, laborant, elektromechanik, technológ – syrár alebo špecialista kvality. Respondenti uvádzali rôznorodé pracovné pozície a rôznorodé odbory vzdelávania, na podklade ktorých nemožno určiť a zovšeobecniť konkrétne vzťahy medzi vyštudovanými odbormi a vykonávaním zamestnaním.

Respondenti hodnotili **pripravenosť absolventov ako priemernú** – na 5 stupňovej škále, kde 1 = veľmi slabá a 5 = výborná, odpovedalo **50 respondentov** a priemerná hodnota dosiahla **2,58**.

Relevantnosť odborov

Respondenti mali možnosť vybrať ľubovoľný počet stredoškolských potravinárskych odborov v otázke „**Ktoré existujúce stredoškolské odbory sú podľa Vás pre potreby Vašej firmy najviac relevantné?**“. Okrem konkrétnych odborov z otázky vyplynulo aj to, že respondenti nerozlišujú odbory podľa kódového označenia, ale orientujú sa zväčša len podľa názvov. Dokumentuje to učebný odbor 2982 F potravinárska výroba, ktorý bol označený u 50 respondentov, pričom zo skúseností autorského tímu vyplýva, že zamestnávateľia celkovo F-kové odbory, na ktoré môžu byť prijatí žiaci bez ukončenej základnej školy a ktoré sú ukončené len záverečnou skúškou bez výučného listu, nepovažujú za najviac relevantné. Z grafu nižšie bol z tohto dôvodu vyradený.

Graf č. 35: Najviac relevantné stredoškolské odbory z odvetvia potravinárstvo

ZDROJ: dotazníkové zisťovanie, spracovanie TREXIMA Bratislava

Odbory, ktoré pripravujú najlepších absolventov

Respondenti mali možnosť vybrať ľubovoľný počet **stredoškolských potravinárskych odborov, ktoré podľa nich pripravujú najlepších absolventov**. Okrem relevantných odpovedí sa opäť vyskytlo nesprávne porozumenie učebnému odboru 2982 F potravinárska výroba, ktorý bol opäť vybraný najväčším počtom respondentov. Rovnako ako v predchádzajúcej otázke bol z grafu vymazaný z totožných dôvodov.

Graf č. 36: Odbory z odvetvia potravinárstvo, ktoré pripravujú najlepších absolventov

ZDROJ: dotazníkové zisťovanie, spracovanie TREXIMA Bratislava

Respondenti vo svojich odôvodneniach výberu odborov, ktoré podľa nich pripravujú najlepších absolventov pre trh práce, najčastejšie zdôrazňovali **praktickú prípravu a získavanie praxe** počas štúdia. Opakovane sa objavovali názory, že absolventi týchto odborov disponujú pracovnými návykmi, odbornými vedomosťami a praktickými zručnosťami, vďaka čomu sú **lepšie pripravení na okamžitý vstup do zamestnania** a vyžadujú menšiu mieru zaškolenia zo strany zamestnávateľa.

Významným dôvodom výberu bola aj **priama prepojenosť odboru s činnosťou firmy**. Respondenti uvádzali, že preferovali najmä tie odbory, ktoré zodpovedajú hlavnému zameraniu ich podniku, keďže absolventi týchto odborov majú pre firmu najrelevantnejšie odborné poznatky a uplatnenie v konkrétnom segmente potravinárstva.

Niektorí respondenti poukázali na nedostatok kvalifikovaných pracovníkov v oblasti obsluhy, údržby a opráv potravinárskych zariadení a technológií, pričom práve **technicky zamerané odbory vnímajú ako kľúčové** pre potreby trhu práce.

Respondenti tiež oceňovali odbory, ktoré poskytujú **širšie uplatnenie a univerzálnejšie kompetencie**, vrátane základov podnikania. Tieto odbory sú vnímané ako atraktívnejšie a flexibilnejšie z pohľadu dlhodobého uplatnenia absolventov. V niektorých odpovediach zaznela aj **pozitívna dlhodobá skúsenosť** s absolventmi vybraných odborov, prípadne dobré referencie z praxe.

Celkovo možno konštatovať, že pri hodnotení kvality prípravy absolventov zohráva rozhodujúcu úlohu najmä **miera praktickej prípravy, previazanosti štúdia s reálnymi potrebami zamestnávateľa** a možnosť okamžitého uplatnenia absolventov v danom segmente potravinárskeho priemyslu.

Duplicitné odbory

Pri otázke týkajúcej sa existencie **duplicitných potravinárskych stredoškolských odborov a možnosti ich zlúčenia** sa odpovede respondentov výrazne líšili, pričom **dominovala neistota a nedostatok informácií o obsahu jednotlivých odborov**. Veľká časť respondentov uviedla, že **nevie posúdiť**, či sú medzi odbormi duplicity, najmä z dôvodu neznalosti presnej náplne štúdia, dĺžky vzdelávania alebo rozdielov medzi odbormi, ktoré sa podľa názvu javia ako podobné (napr. potravinárska výroba, výroba potravín, potravinárstvo). Viacerí respondenti konštatovali, že bez detailnejších informácií sa k zlúčeniu odborov nevedia zodpovedne vyjadriť.

Časť respondentov sa vyjadrila, že **duplicitné odbory nevnímajú** a zastáva názor, že každý odbor má svoje opodstatnenie a vyžaduje si osobitnú pozornosť. Zaznelo aj stanovisko, že z pohľadu firiem nie je rozhodujúce formálne členenie odborov, ale skôr to, aby žiaci absolvovali kvalitnú odbornú prax a získali reálne pracovné skúsenosti.

Naopak, menšia skupina respondentov uviedla **konkrétne návrhy na zlúčenie odborov**. Najčastejšie sa spomínalo zlúčenie nasledovných odborov:

- potravinárska výroba a výroba potravín,
- potravinárska výroba a potravinárstvo,
- viacerých odborov v rámci mäso spracujúcej oblasti (mäsiar; mäsiar, lahôdkár; mäsiar, kuchár),
- odborov zameraných na výživu (výživa a analýza potravín a poradenstvo vo výžive),
- prípadne odborov v príbuzných remeslách (pekár a cukrár).

V jednotlivých odpovediach zaznelo aj odporúčanie, aby sa namiesto úzkej špecializácie kládol väčší dôraz na **všeobecnejšiu prípravu absolventov**, najmä v oblasti technických, technologických a digitálnych zručností, s možnosťou ďalšej špecializácie priamo v praxi.

Celkovo výsledky naznačujú, že téma zlúčenia odborov je z pohľadu zamestnávateľov **citlivá a nejednoznačná**. Kľúčovým zistením je najmä potreba **lepšej informovanosti firiem o obsahu jednotlivých odborov**, bez ktorej nie je možné jednoznačne posúdiť mieru duplicit ani vhodnosť ich prípadného zlučovania.

Nepotrebné odbory

Celkovo **43 respondentov (56 %)** uviedlo, že si **nemyslí, že medzi stredoškolskými potravinárskymi odbormi sú aj nepotrebné odbory**.

Spolu **4 respondenti** uviedli, že za nepotrebný odbor považujú odbor **2953 Q systémy manažérstva v potravinárstve a gastronómii**, ktorý bol zaradený v predchádzajúcich otázkach medzi odbory s najlepšimi absolventami. Za nepotrebný ho respondenti považovali z dôvodu komplexnosti a náročnosti odboru.

Nasledovné odbory boli označené ako nepotrebné **2 respondentmi**:

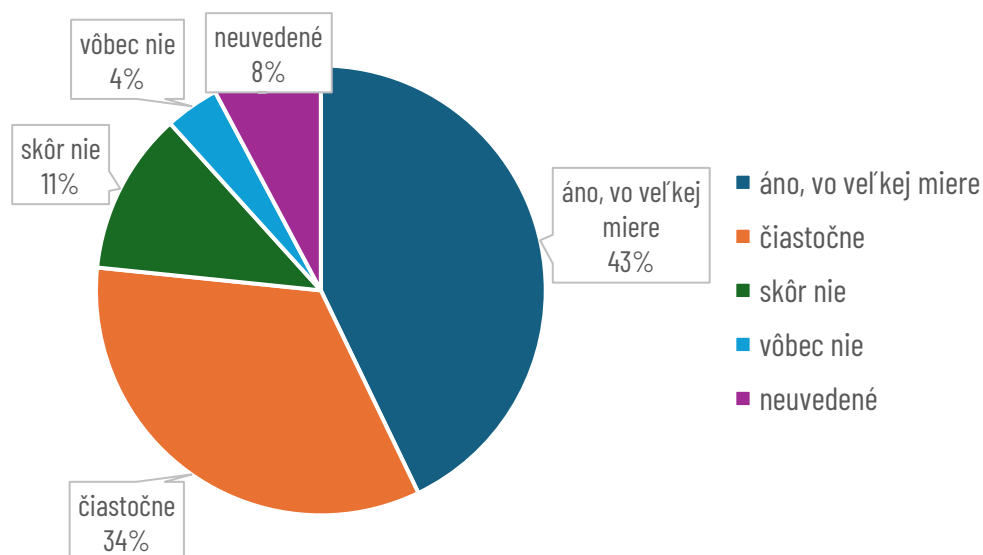
- 2980 H pracovník v potravinárstve - výroba trvanlivých potravín/pracovníčka v potravinárstve - výroba trvanlivých potravín
- 2939 M podnikanie v potravinárstve
- 2938 M výživa a analýza potravín (dôvod: nízke uplatnenie v praxi)
- 2950 M poradenstvo vo výžive (dôvod: nízke uplatnenie v praxi)
- 2957 M kontrolór kvalítar potravín/kontrolórka kvalítarka potravín

Súlad názvov a zameraní odborov s pracovnými pozíciami v potravinárskych firmách

Najväčšia časť, **33 respondentov (43 %)**, uviedla, že názvy a zameranie odborov zodpovedajú reálnym pracovným pozíciám **vo veľkej miere**. Ďalších **26 respondentov (34 %)** uviedlo odpoveď „**čistočne**“, čo naznačuje, že medzi vzdelávaním a praxou existuje čiastočný súlad.

Naopak, **9 respondentov (11 %)** sa priklonilo k odpovedi „**skôr nie**“ a **3 respondenti (4 %)** uviedli, že odbory **vôbec nezodpovedajú** reálnym pracovným pozíciám v ich firmách. **6 respondentov (8 %)** otázku nezodpovedalo.

Graf č. 37: Odpovede respondentov na otázku, či názvy a zameranie súčasných odborov zodpovedá ich pracovným pozíciám

ZDROJ: dotazníkové zisťovanie, spracovanie TREXIMA Bratislava

Celkovo možno konštatovať, že väčšina respondentov (**77 %**) vníma aspoň určitý súlad medzi názvami a zameraním existujúcich odborov a reálnymi potrebami pracovného trhu. Zároveň však výsledky poukazujú na priestor na ďalšie zosúladovanie odborného vzdelávania s konkrétnymi pracovnými pozíciami a požiadavkami zamestnávateľov.

Respondenti uviedli nasledujúce **návrhy na úpravu názvov a zamerania súčasných odborov, aby zodpovedali reálnym pracovným pozíciám:**

- Viacerí zamestnávateľa všeobecne uviedli, že názvy odborov by mali **jasnejšie odrážať okruh problematiky**, ktorej sa vzdelávanie reálne venuje, a mali by byť viac **prepojené s konkrétnymi pracovnými pozíciami, ktoré zamestnávateľa reálne obsadzujú**.
- Zaznela požiadavka zosúladovať názvy odborov s pracovnými pozíciami inzerovanými na trhu práce, vrátane prepojenia na **národné a medzinárodné klasifikácie zamestnaní (ISCO-08)**.
- Respondenti poukázali aj na to, že niektoré špecifické segmenty potravinárstva nie sú v súčasných odboroch dostatočne reflektované, napríklad **výroba výživových doplnkov, výroba krmných zmesí** alebo pozície ako **silmajster**.

- Niektoré odpovede zdôrazňovali potrebu **modernizácie a špecializácie zamerania odborov**, napríklad smerom k **automatizácii výroby** pri pozícii operátora v potravinárskom priemysle, či k jasnejšiemu vymedzeniu pozícií ako **majster výroby, zmenový majster, koordinátor výroby alebo technológ výroby**.

Zároveň sa však v odpovediach objavila aj **určitá miera neistoty**, pričom viacerí respondenti uviedli, že nepoznajú obsah vzdelávania ani osnovy jednotlivých odborov a nevedia preto posúdiť, aké úpravy by boli potrebné. V niektorých prípadoch zaznelo aj stanovisko, že konkrétne zameranie absolventov si firmy často **doladia individuálne podľa vlastných potrieb**.

V rámci hodnotenia **zrozumiteľnosti názvov súčasných potravinárskych odborov** celkovo **32 respondentov (41 %)** uviedlo, že názvy odborov sú **zrozumiteľné a jasné**. Ďalších **29 respondentov (38 %)** označilo názvy za **väčšinou zrozumiteľné, ale niektoré sú mätúce**, čo naznačuje, že existuje čiastočný problém so špecifikáciou niektorých odborov.

Naopak, **9 respondentov (12 %)** uviedlo, že názvy sú **často nejasné a ťažko sa v nich orientuje**, čo poukazuje na potrebu zlepšiť ich jasnosť a konzistentnosť. **7 respondentov (9 %)** otázku nezodpovedalo. Zaujímavosťou je, že možnosť **„vôbec nie sú zrozumiteľné“** neoznačil žiaden respondent.

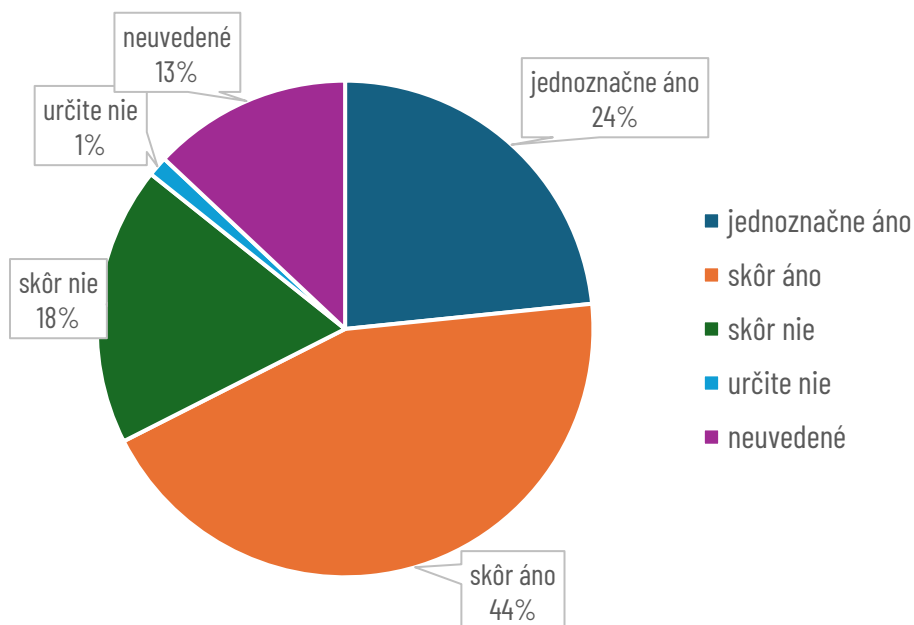
Celkovo možno konštatovať, že väčšina zamestnávateľov názvy odborov chápe, avšak časť vníma určité mätúce alebo nejasné formulácie, čo naznačuje priestor na čiastočnú **revíziu názvov a ich zjednotenie s reálnymi pracovnými pozíciami**.

Univerzálnejšie odbory

Na otázku, či by respondenti privítali širšie, „univerzálnejšie“ odbory s možnosťou špecializácie vo vyšších ročníkoch, takmer polovica respondentov (**34**) uviedla odpoveď **„skôr áno“**, a ďalších **18 respondentov (24 %)** odpovedalo **„jednoznačne áno“**, čo spolu predstavuje **68 %** respondentov, ktorí podporujú myšlienku širších odborov s neskoršou špecializáciou.

Naopak, **14 respondentov (18 %)** sa priklonilo k odpovedi **„skôr nie“** a len **1 respondent (1 %)** uviedol **„určite nie“**. **10 respondentov (13 %)** otázku nezodpovedalo.

Graf č. 38: Odpovede respondentov na otázku, či by privítali širšie, univerzálnejšie odbory s možnosťou špecializácie vo vyšších ročníkoch

ZDROJ: dotazníkové zisťovanie, spracovanie TREXIMA Bratislava

Celkovo výsledky naznačujú, že väčšina zamestnávateľov vidí pridanú hodnotu v širších a univerzálnejších odboroch, ktoré umožňujú flexibilnejšiu prípravu absolventov a neskoršiu špecializáciu podľa potrieb trhu práce.

OBSAH ODBORNÉHO VZDELÁVANIA - VŠEOBECNE

Respondenti hodnotili úroveň praktických zručností absolventov pri nástupe do zamestnania ako priemernú, keďže priemerná hodnota dosiahla 2,62 bodu na päťstupňovej škále (1 = nedostatočná, 5 = výborná). Prevažujú teda hodnotenia v strede škály, čo poukazuje na potrebu posilnenia praktickej prípravy počas štúdia a lepšieho prepojenia vzdelávania s reálnymi požiadavkami praxe.

Odborné oblasti, v ktorých sú absolventi najlepšie pripravení

Medzi odborné oblasti, v ktorých sú **absolventi podľa zamestnávateľov najlepšie pripravení**, patria:

- výroba potravín,
- mäsiarstvo,
- cukrárstvo,
- výživa potravín,
- veterinárne zdravotníctvo a hygiena,

- technické a elektrotechnické zručnosti,
- informatika.

Niektorí respondenti zdôraznili, že absolventi, ktorí absolvujú **duálne vzdelávanie**, sú dobre pripravení na prax, ovládajú bezpečnostné a hygienické predpisy a dokážu sa rýchlo orientovať v pracovnom prostredí závodu.

Odborné oblasti, v ktorých je potrebné absolventov najviac doučiť alebo preškoliť

Respondenti najčastejšie uvádzali, že absolventi často potrebujú **doplnkové doučenie alebo preškolenie v praktických a technických zručnostiach**, pričom konkrétne oblasti závisia od špecializácie firmy.

Medzi najčastejšie odborné oblasti, v ktorých musia zamestnávateľia **absolventov najviac doučiť alebo preškoliť**, patria:

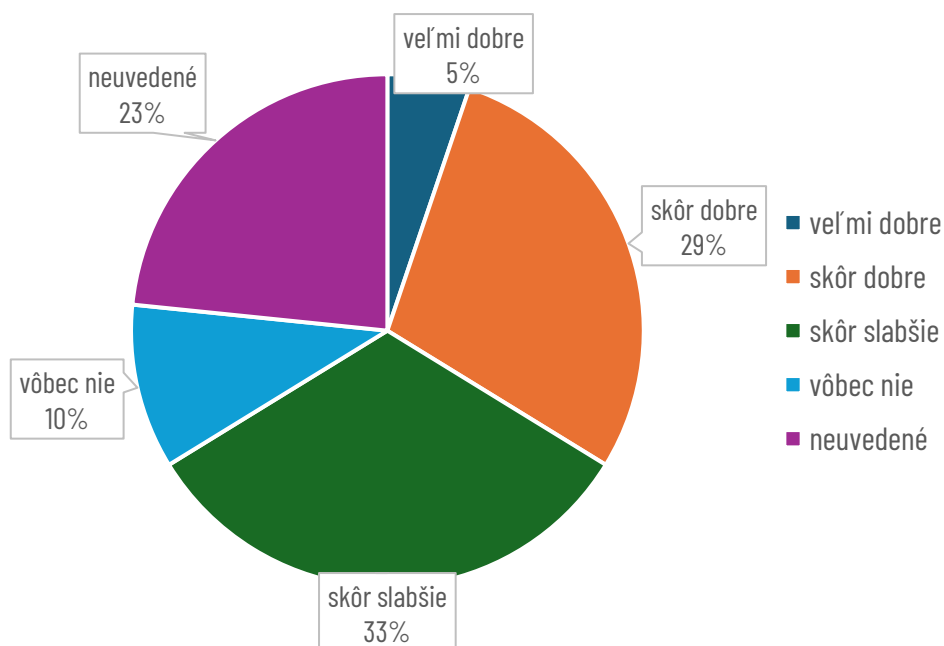
- praktické zručnosti a nové technológie (napr. obsluha automatizovaných strojov, údržba, postupy pri nových výrobkoch),
- technické zručnosti (napr. systém výroby, premenné jednotky, technické postupy),
- soft skills (adaptabilita, disciplína, zodpovednosť, pripravenosť na pracovný režim),
- dodržiavanie kvality.

Niektorí respondenti uviedli, že absolventi majú slabý záujem učiť sa, „flákajú“ dochádzku alebo potrebujú len ukončiť štúdium, čo zhoršuje ich pripravenosť na trh práce. Niektorí respondenti uviedli, že absolventov doučujú vo všetkých oblastiach, najmä ak ide o technicky zamerané pozície.

Pripravenosť na prácu s modernými technológiami a automatizovanými linkami

Podobné zistenia vyplynuli z odpovedí respondentov na otázku, či sú **absolventi pripravení pracovať s modernými technológiami a automatizovanými linkami**. Celkovo **25 respondentov (33 %)** uviedlo, že absolventi sú pripravení pracovať s modernými technológiami a automatizovanými linkami **skôr slabšie**, a **22 respondentov (29 %)** hodnotilo pripravenosť ako **skôr dobrú**. Len **4 respondenti (5 %)** označili pripravenosť absolventov ako **veľmi dobrú** a **8 respondentov (10 %)** uviedlo, že absolventi nie sú pripravení vôbec. **18 respondentov (23 %)** otázku nezodpovedalo.

Graf č. 39: Odpovede respondentov na otázku, či sú absolventi pripravení pracovať s modernými technológiami a automatizovanými linkami

ZDROJ: dotazníkové zisťovanie, spracovanie TREXIMA Bratislava

Výsledky naznačujú, že väčšina absolventov má len **miernu, čiastočnú pripravenosť** na prácu s modernými technológiami a automatizovanými linkami, čo poukazuje na potrebu **posilnenia praktickej a technologickej prípravy počas štúdia**.

Respondenti uvádzali nasledovné **kompetencie a zručnosti, ktoré by mali mať absolventi lepšie rozvinuté**, aby boli pre potreby zamestnávateľov okamžite použiteľní:

- **Praktické zručnosti vo výrobe** – miešanie mäsových výrobkov, valkanie cesta, príprava potravín, práca s reálnymi nástrojmi a strojmi, ovládanie automatizovaných liniek.
- **Skladovanie, balenie a označovanie potravín** – správne podmienky skladovania surovín, dodržiavanie hygieny, sledovanie záručných dôb, expedícia produktov.
- **Znalosti hygieny, bezpečnosti a kvality** – HACCP, dodržiavanie výrobných štandardov, kontrola kvality výrobkov. Orientácia v právnych predpisoch týkajúcich sa potravinárskej výroby a bezpečnosti.
- **Technické a IT zručnosti** – ovládanie technologických procesov, softvérových aplikácií, prispôsobenie sa novým technológiám.
- **Mäkké zručnosti (soft skills) a pracovné návyky** – samostatnosť, flexibilita, disciplína, zodpovednosť, ochota učiť sa, kritické myslenie, schopnosť rýchlo sa orientovať a niesť zodpovednosť za výsledok práce.

Celkovo je z odpovedí zrejmé, že **praktická pripravenosť a schopnosť aplikovať teoretické vedomosti v reálnom pracovnom prostredí** sú pre zamestnávateľov kľúčové.

Respondenti uviedli, že o nasledované **profesie, resp. kvalifikácie budú mať v najbližších 3-5 rokoch najväčší záujem:**

- **Pekár/pekárka** – opakovane označované ako hlavná potreba v pekárňach a potravinárskych prevádzkach.
- **Cukrár/cukrárka a kuchár/ka** – dôležití pre pekárske a gastronomické prevádzky.
- **Mäsiar/mäsiarka** – vrátane špecializácií ako vykosťovač, údenár.
- **Mliekar a syrár** – pre mliekarenské a syrové prevádzky.
- **Operátori a technici výrobných zariadení** – vrátane obsluhy automatizovaných liniek, baliacich a spracovateľských strojov.
- **Kontrolór kvality** – pre zabezpečenie hygieny a správneho spracovania potravín.
- **Laboranti a technici špecifických odvetví** – napr. technik pre chemický a farmaceutický priemysel, technik výroby piva či elektrotechnik.

Niektorí respondenti uviedli, že aktuálne nemajú presnú predstavu alebo nepredpokladajú potrebu nových zamestnancov, zatiaľ čo iní zdôraznili potrebu **samostatných, zodpovedných a flexibilných pracovníkov**, pričom kvalifikácia je doplnkovou hodnotou.

Väčšina respondentov si myslí, **(30 respondentov, 39 %)**, že školské vzdelávanie pripravuje žiakov skôr na **všeobecný prehľad bez väzby na konkrétne pracovné miesta**. Len **8 respondentov (10 %)** sa domnieva, že vzdelávanie pripravuje žiakov primárne na **konkrétne pracovné činnosti**, a **6 respondentov (8 %)** považuje, že ide o **kombináciu oboch prístupov**. Zvyšní respondenti buď nevedeli posúdiť situáciu **(26 respondentov, 34 %)** alebo neuviedli odpoveď **(7 respondentov, 9 %)**.

Celkovo teda prevláda dojem, že súčasné školské vzdelávanie poskytuje absolventom hlavne teoretický, všeobecný prehľad, pričom jeho väzba na konkrétne pracovné pozície a praktické zručnosti je podľa zamestnávateľov obmedzená.

OBSAH ODBORNÉHO VZDELÁVANIA – KONKRÉTNE ODBORY

V nasledujúcej časti sa respondenti vyjadrovali ku **konkrétnym učebným a študijným odborom z hľadiska 5 oblastí**, a to:

- *Ako hodnotíte aktuálnosť a kvalitu obsahu odborného vzdelávania?*
- *Ktoré odborné vedomosti, zručnosti alebo všeobecné spôsobilosti najviac chýbajú absolventom po príchode do praxe?*
- *Opište, čo by mal absolvent vedieť robiť po skončení školy bez dlhšieho zaškolenia?*

- *Myslíte, že je potrebné navýšiť počet hodín praktickej prípravy?*
- *Čo by podľa Vás malo byť obsahom praktickej prípravy?*

Odbor 2982 F potravinárska výroba, resp. 2980 H pracovník v potravinárstve – výroba trvanlivých potravín, 2940 M potravinárstvo, 2952 L výroba potravín

Najviac respondentov (18) sa vyjadrilo k odboru 2982 F potravinárska výroba. Respondenti si tento odbor opäť pomýlili s odborními s takmer rovnakým pomenovaním, ale na inom stupni vzdelania, a to 2980 H pracovník v potravinárstve – výroba trvanlivých potravín, 2940 M potravinárstvo a 2952 L výroba potravín. Nižšie uvádzané odpovede možno teda asociovať skôr k týmto odborom.

Na základe odpovedí respondentov možno konštatovať, že kvalita a aktuálnosť obsahu vzdelávania v odbore je hodnotená prevažne ako **priemerná až uspokojivá**, pričom dĺžku štúdia považujú za primeranú získaným vedomostiam. Objavili sa **kritické názory** poukazujúce na **slabé prepojenie s praxou, neaktuálnosť obsahu a nedostatočnú pripravenosť absolventov na reálne pracovné podmienky**.

Absolventom odboru najčastejšie chýbajú **technické, praktické a odborné zručnosti**, ktoré sú potrebné pre okamžité uplatnenie v praxi. Viacerí respondenti poukázali aj na **nedostatočné znalosti v oblasti HACCP a environmentálnych aspektov výroby**. Ojedinele bola spomenutá aj **slabšia motivácia a „chuť pracovať“**.

Absolvent odboru by mal byť po ukončení školy schopný **plynulo sa zaradiť do výrobného procesu a samostatne vykonávať základné pracovné činnosti**. Očakáva sa najmä **obsluha výrobných zariadení, základné technické zručnosti operátora výroby, znalosť zásad hygieny, bezpečnosti potravín a systému HACCP**.

Respondenti zároveň zdôraznili potrebu **prehľadu o hlavných technológiách potravinárskej výroby** (pekárstvo, mliekarenstvo, mäsiarstvo), základných **digitálnych zručností**, orientácie v **skladovom hospodárstve a systémoch kvality**. Všeobecne sa očakáva, že absolvent bude mať **dobré teoretické vedomosti a primerané praktické zručnosti**, aby po krátkom zaučení vedel pracovať samostatne.

Väčšina respondentov je presvedčená, že je potrebné navýšiť počet hodín praktickej prípravy. Tá by mala byť podľa názoru respondentov zameraná najmä na **technológiu výroby a reálny priebeh výrobných procesov**. Respondenti zdôrazňujú potrebu **komplexnej praxe od nákupu a skladovania surovín, cez prípravu a samotnú výrobu až po expedíciu výrobkov**. Za dôležité považujú aj **ovládanie potravinárskych zariadení a strojov**.

Odbor 2954 H mäsiar/mäsiarka

Na základe odpovedí respondentov je aktuálnosť a kvalita obsahu odborného vzdelávania v odbore 2954 H mäsiar/mäsiarka hodnotená **nejednoznačne**. Objavili sa kritické hodnotenia („slabá“), ako aj priemerné až vyhovujúce hodnotenie. Odzrkadľuje to rôznu kvalitu vzdelávania v závislosti od konkrétnej školy a tiež rôzne očakávania respondentov. Absolventom odboru podľa niektorých respondentov najviac chýbajú **technické a manuálne zručnosti**.

Absolvent odboru by mal po skončení školy vedieť **spracovávať mäso, rozoznávať jeho druhy, vykosťovať a porciovať ho**.

Väčšina respondentov je presvedčená, že je potrebné navýšiť počet hodín praktickej prípravy. Tá by mala zahŕňať prácu s mäsom vo výrobe, vykosťovanie, prípravu surovín a zmesí, posudzovanie kvality mäsa, ovládanie strojov a zariadení, skladovanie a dodržiavanie hygienických predpisov.

Odbor 2962 H pekár/pekárka

Aktuálnosť a kvalita obsahu vzdelávania v odbore je podľa respondentov **rôznorodá – od dobrého a priemerného hodnotenia po nedostatočné**. Absolventom odboru po príchode do praxe najviac **chýbajú technické a praktické zručnosti**, vrátane manuálnych a digitálnych schopností potrebných pri práci s modernými technológiami. Absolvent by mal po skončení školy **bez dlhšieho zaškoľovania** rozumieť pekárskemu remeslu a technológii pečenia, **prípraviť a spracovať suroviny podľa receptúry**, ovládať používané stroje a zariadenia a byť schopný **samostatne vyrábať pekárské výrobky**.

Všetci respondenti sa zhodli, že je potrebné navýšiť počet hodín praktickej prípravy. Tá by mala zahŕňať celý proces pekárskeho remesla, vrátane práce so surovinami, prípravy a spracovania cesta, ovládania pekárskych strojov a zariadení a schopnosti samostatne upiecť výrobok.

Odbor 2964 H cukrár/cukrárka

Na základe odpovedí respondentov je aktuálnosť a kvalita obsahu odborného vzdelávania v odbore hodnotená **nejednoznačne**. Objavili sa pozitívne hodnotenia („dobrá, postačujúca“), ale aj kritické hodnotenie („nedostatočná“). Jedna

z odpovedí zdôrazňuje, že problém nemusí spočívať výlučne v obsahu vzdelávania, ale aj v **nízkej motivácii časti žiakov**, napriek snahe učiteľov zabezpečiť kvalitnú výučbu.

Časť respondentov uviedla, že absolventom nechýbajú žiadne zásadné kompetencie, keďže potrebné zručnosti získavajú priamo v praxi u zamestnávateľa. Niektorí respondenti však poukázali najmä na **nedostatok technických zručností, praktických skúseností, dôrazu na detail a celkovej zručnosti**.

Absolvent odboru 2964 H cukrár/cukrárka by mal byť po skončení školy schopný **samostatne sa zapojiť do výrobného procesu bez potreby dlhšieho zaškolenia**. Očakáva sa ovládanie **štandardných výrobných postupov, základných technológií a strojov používaných v odbore**, schopnosť samostatnej prípravy základných výrobkov podľa receptúr, dodržiavanie hygienických zásad a zmysel pre estetiku.

Všetci respondenti sa zhodli, že je potrebné navýšiť počet hodín praktickej prípravy. Praktická príprava v tomto odbore by mala byť zameraná predovšetkým **na získanie praktických zručností a samostatnosti v pracovných činnostiach**. Respondenti zdôrazňujú potrebu dôsledného **dodržiavania legislatívnych požiadaviek, hygienických noriem a zásad HACCP**, ako aj rozvoj praktickej zručnosti, istoty pri samostatnej práci a zmyslu pre dizajn a estetiku v cukrárskej výrobe.

Odbor 2988 H mliekar a syrár/mliekarka a syrárka

Aktuálnosť a kvalitu obsahu odborného vzdelávania je v prípade tohto odboru vnímaná na **dobrej úrovni**. Konštatuje sa, že ak sa absolventi počas štúdia zúčastňujú pravidelne odbornej praxe, po ukončení štúdia sa zaradia do pracovného procesu bez veľkých obmedzení, resp. zaškolení. Pri nástupe do zamestnania by mal absolvent vedieť obsluhovať základné stroje a výrobné linky, ovládať výrobu mliečnych výrobkov a syrov, vykonávať čistenie a sanitáciu liniek a výrobných priestorov, vedieť baliť hotové výrobky, ukladať výrobky na paletu, zabezpečiť ich odvoz do skladových priestorov. Respondenti nevnímajú ani potrebu navýšiť počet hodín praktickej prípravy a považujú ju za primeranú aj po obsahovej stránke.

Odbor 2938 M výživa a analýza potravín

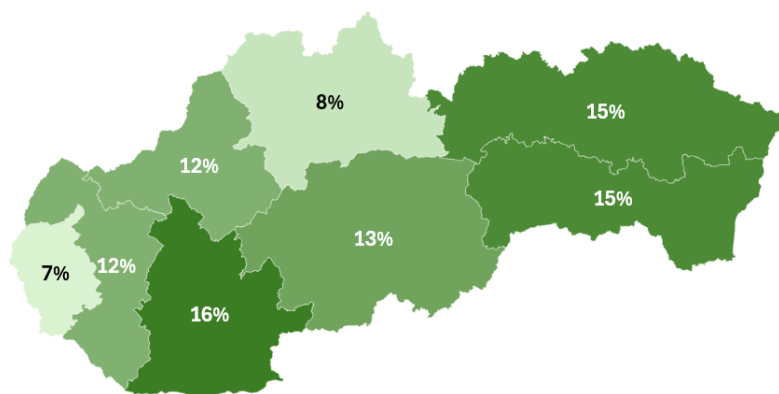
Aktuálnosť a kvalitu obsahu odborného vzdelávania je v prípade tohto odboru vnímaná na **uspokojivej úrovni** – sú podchytené základné vedomosti pre tento odbor. Absolventom chýbajú najmä technické zručnosti pri nástupe do zamestnania. Absolvent by mal vedieť po skončení školy bez dlhšieho zaškolenia odoberať vzorky hotového výrobku pre vstupnú kontrolu, poznať laboratórne postupy, bezpečnosť pri práci, hygienické zásady. Respondenti nevnímajú potrebu navýšiť počet hodín praktickej prípravy.

6. VYHODNOTENIE VÝSKUMU POTRIEB ZAMESTNÁVATEĽOV V OBLASTI OVP V SEKTORE POĽNOHOSPODÁRSTVO

V období od 28.11. do 15.12.2025 bol dotazník určený pre zamestnávateľov v poľnohospodárskom sektore sprístupnený **1 303 subjektom**. Dotazník mohli vyplniť vo webovej aplikácii **Alchemer** a celkovo tak urobilo celkovo **100 zamestnávateľov**, čo predstavuje **návratnosť 7,7 %**.

Štruktúra respondentov

Graf č. 40: Štruktúra respondentov z odvetvia poľnohospodárstvo podľa kraja

Najvyšší podiel respondentov z odvetvia poľnohospodárstvo je zastúpených z Nitrianskeho kraja (16 %) a z Prešovského a Košického kraja (zhodne po 15 %). Naopak najnižšie zastúpenie v dotazníkovom prieskume majú zamestnávateľia z Bratislavského kraja (7 %).

ZDROJ: dotazníkové zisťovanie, spracovanie TRIXIMA Bratislava

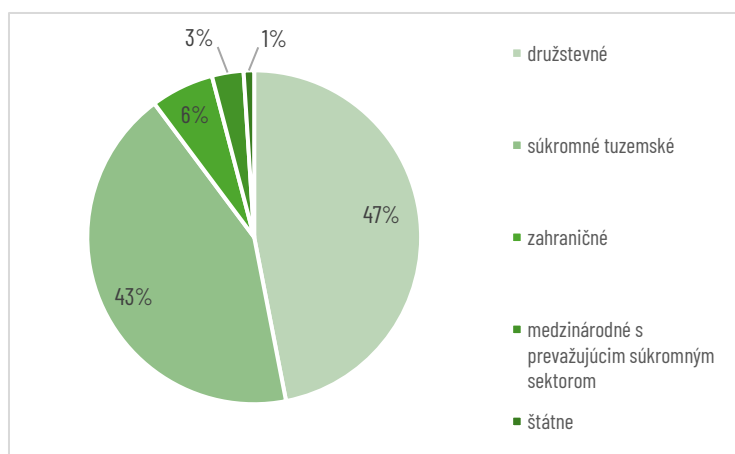
Malé a stredné podniky tvoria približne 97 % všetkých respondentov v sektore poľnohospodárstvo, mikropodniky sú zastúpené podielom 9 %. Veľké podniky neboli zastúpené v dotazníkovom prieskume.

Tabuľka 3 Štruktúra respondentov z odvetvia poľnohospodárstvo podľa veľkostnej kategórie

Veľkostná kategória	Podiel respondentov
Mikropodnik (do 10 zamestnancov)	9 %
Malý podnik (do 50 zamestnancov)	64 %
Stredný podnik (do 250 zamestnancov)	27 %
Veľký podnik (250 a viac zamestnancov)	0 %

ZDROJ: dotazníkové zisťovanie, spracovanie TRIXIMA Bratislava

Graf č. 41: Štruktúra respondentov z odvetvia poľnohospodárstva podľa druhu vlastníctva

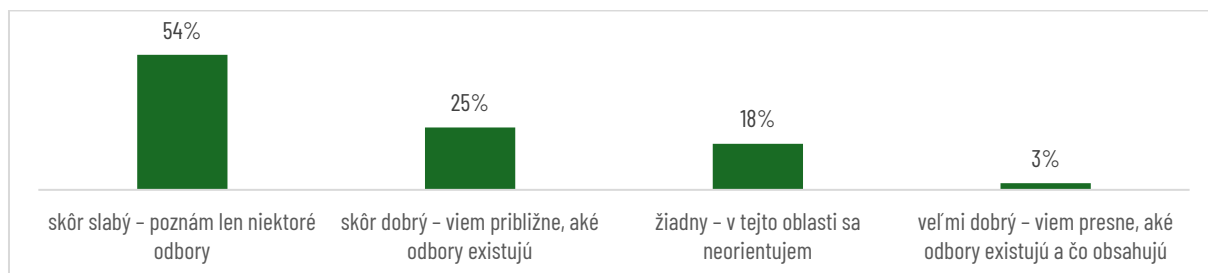

Medzi respondentmi z poľnohospodárstva dominujú najmä družstevné podniky (47 %), nasledované súkromnými tuzemskými subjektmi (43 %), čo korešponduje s tradičnou štruktúrou tohto sektora. Zahraničné, medzinárodné a štátne podniky tvoria len minoritný podiel.

ZDROJ: dotazníkové zisťovanie, spracovanie TREXIMA Bratislava

Z celkového počtu respondentov z odvetvia poľnohospodárstvo má veľmi dobrý alebo skôr dobrý prehľad o existujúcich stredoškolských odboroch len 28 % (3 % veľmi dobrý, 25 % skôr dobrý). Väčšina respondentov uvádza skôr slabý prehľad (54 %), pričom 18 % sa v tejto oblasti vôbec neorientuje.

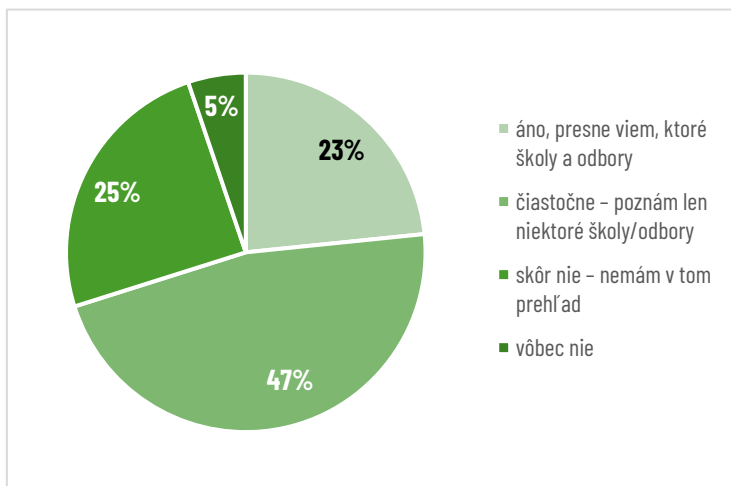
Graf č. 42: Rozloženie respondentov z odvetvia poľnohospodárstvo na základe prehľadu o existujúcich stredoškolských odborov

ZDROJ: dotazníkové zisťovanie, spracovanie TREXIMA Bratislava

Viac ako polovica respondentov z poľnohospodárstva (54 %) nepozná alebo len veľmi slabo pozná rozdiel medzi typmi stredoškolských odborov (37 % „skôr nie“, 17 % „vôbec nie“). Len 7 % deklaruje veľmi dobrú znalosť a 39 % uvádza približné porozumenie rozdielom medzi odbormi.

Graf č. 43: Znalosť respondentov z odvetvia poľnohospodárstvo o relevantných stredných odborných školách v regióne

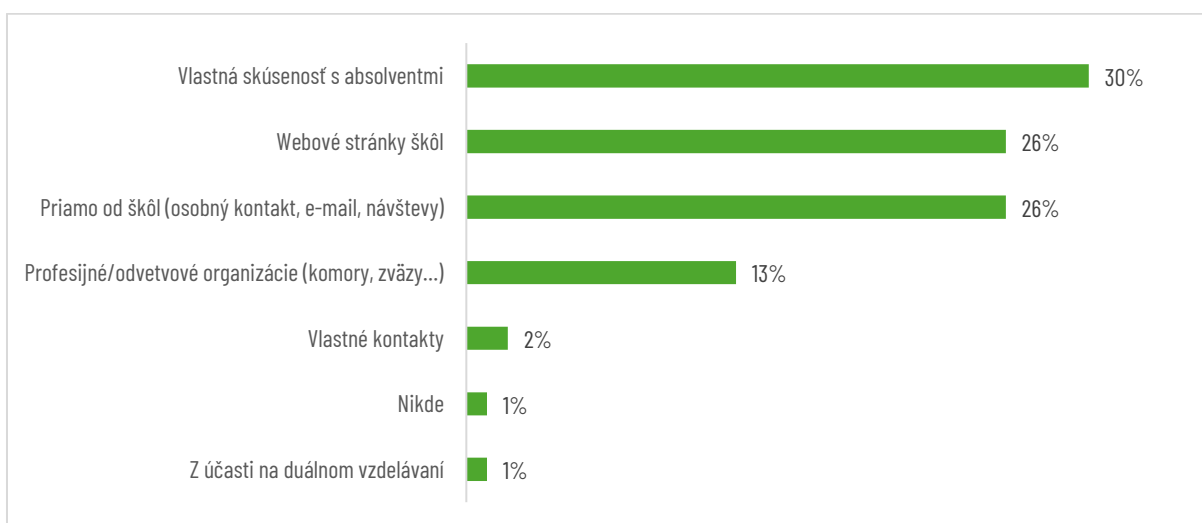

Väčšina respondentov má len čiastočný prehľad o relevantných stredných odborných školách v regióne (47 %), kým presnú znalosť deklaruje 23 % respondentov. Až 25 % respondentov priznáva, že prehľad skôr nemá a 5 % deklaruje, že nemá žiadny prehľad.

ZDROJ: dotazníkové zisťovanie, spracovanie TREXIMA Bratislava

Najčastejším zdrojom informácií o stredoškolských odboroch a možnostiach spolupráce so školami sú pre respondentov z poľnohospodárstva vlastné skúsenosti s absolventmi (30 %), pričom významnú úlohu zohrávajú aj webové stránky škôl a priame kontakty so školami (zhodne 26 %). Informácie z profesijných organizácií využíva 13 % respondentov, zatiaľ čo zdroje ako duálne vzdelávanie či možnosť „nikde“ sa objavujú len minimálne.

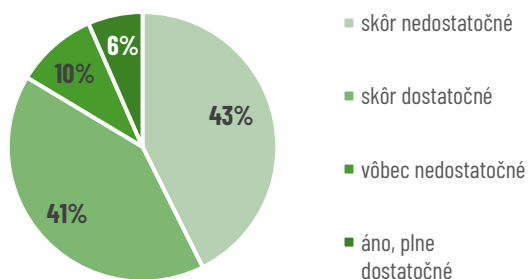
Graf č. 44: Zdroje informácií firiem o stredoškolských odboroch a možnostiach spolupráce u respondentov z odvetvia poľnohospodárstvo

ZDROJ: dotazníkové zisťovanie, spracovanie TREXIMA Bratislava

Respondenti majú v otázke dostupnosti informácií o stredoškolských odboroch pre plánovanie svojich personálnych potrieb rozdielne názory – 43 % ich považuje skôr za nedostatočné a 10 % za úplne nedostatočné, zatiaľ čo 41 % ich hodnotí ako skôr dostatočné a len 6 % ako plne postačujúce. Výsledky preto aj v tomto prípade naznačujú priestor na zlepšenie kvality a dostupnosti týchto informácií.

Graf č. 45: Vnímanie dostupnosti informácií o stredoškolských odboroch pre personálne plánovanie firiem v odvetví poľnohospodárstvo

ZDROJ: dotazníkové zisťovanie, spracovanie TREXIMA Bratislava

Väčšina respondentov z odvetvia poľnohospodárstva (86 %) by privítala jednoduchý prehľad (napr. brožúru/web) s vysvetlením jednotlivých odborov, ich obsahu a typických kompetencií absolventov, čo vytvára priestor pre systematickejšie informovanie firiem a posilnenie spolupráce so školami.

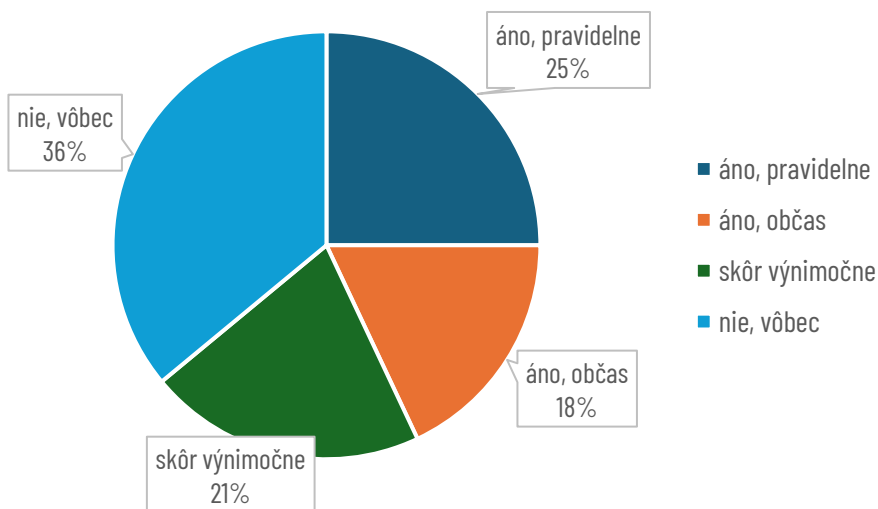
Väčšina respondentov z poľnohospodárstva sa s konkrétnym učebným plánom alebo profilom absolventa nikdy nestretla (65 %). Len tretina ich videla aspoň orientačne (32 %) a iba 3 % deklarujú, že sa s nimi podrobne oboznámili.

Vyhodnotenie jednotlivých otázok

SPOLUPRÁCA ZAMESTNÁVATEĽOV SO STREDNÝMI ODBORNÝMI ŠKOLAMI

Až **36 % respondentov (36)** uviedlo, že so strednými odbornými školami **nespolpracujú vôbec**. Pravidelnú spoluprácu deklarovalo **25 % respondentov (25)**. **Skôr výnimočne** spolupracuje so školami **21 % respondentov (21)** a **občasnú spoluprácu** uviedlo **18 % respondentov (18)**. Zaznel napríklad názor, že „Školy sú uzatvorené. Občas sa stretávame, ale nie je to dost“.

Graf č. 46: Spolupráca sa strednými odbornými školami v odvetví poľnohospodárstvo

ZDROJ: dotazníkové zisťovanie, spracovanie TREXIMA Bratislava

Najčastejšia skúsenosť so strednými odbornými školami (a odbormi)

V prípade, že respondent v predchádzajúcej otázke uviedol, že so strednými odbornými školami spolupracuje pravidelne alebo občas, mal následne možnosť uviesť, s ktorými školami (prípadne odbormi) má najčastejšiu skúsenosť a ohodnotiť túto spoluprácu na päťstupňovej škále z pohľadu prínosu pre firmu, kde 5 znamená výbornú spoluprácu a 1 veľmi slabú spoluprácu. Nižšie v tabuľke sú uvedené ich odpovede.

Tabuľka 4 5

Spolupracujúce stredné odborné školy v odvetví poľnohospodárstva⁷

Názov školy	Názov odboru	Úroveň
Stredná odborná škola pod Bánošom, Banská Bystrica		4
Stredná odborná škola, Pruské	agromechatronik	4
Spojená škola - Stredná odborná škola, Poltár	poľnohospodár - farmárstvo	4
Stredná odborná škola obchodu a služieb, Nové Mesto nad Váhom	poľnohospodárska výroba	4
Spojená škola, Nové Mesto nad Váhom		2
Stredná odborná škola, Ivanka pri Dunaji	agropodnikanie - chov koní a jazdectvo	1
Stredná odborná škola agrotechnická, Moldava nad Bodvou		3
Stredná odborná škola obchodu a služieb, Sobrance	agropodnikanie - poľnohospodárske služby; agropodnikanie - poľnohospodársky manažment	4
Stredná odborná škola poľnohospodárstva a služieb na vidieku, Levice		5
Stredná odborná škola veterinárna, Nitra		5
Súkromná stredná odborná škola veterinárna v Bratislave		3
Stredná odborná škola ekonomická, Spišská Nová Ves	obchodná akadémia; agropodnikanie	4
Stredná odborná škola agrotechnická, Topoľčany	agromechanizátor, opravár; oprava mechanizácie	5
Stredná odborná škola agropotravinárska a technická, Kežmarok	mechanizácia pôdohospodárstva	5
Stredná odborná škola poľnohospodárstva a služieb na vidieku, Trnava		5
Stredná odborná škola poľnohospodárstva a služieb na vidieku, Žilina		5
Stredná odborná škola technická, GALANTA	automechanik, opravár poľnohospodárskych strojov	3
Spojená škola, Čakľov		5

ZDROJ: dotazníkové zisťovanie, spracovanie TREXIMA Bratislava

Zlepšenie spolupráce medzi školami a firmami

Na základe obsahovej analýzy odpovedí respondentov možno identifikovať niekoľko **tematických okruhov**, ktoré poukazujú na **systemové slabiny spolupráce medzi strednými školami a zamestnávateľmi v poľnohospodárstve**:

1. Prax

- Najčastejšie uvádzanou oblasťou bola potreba dlhšej, pravidelnej a odborne zmyslupnej praxe. Krátka prax (napr. 1 deň v týždni) nemá pre zamestnávateľa ani žiaka reálny prínos. „V praxi sa naučia viac“.
- Zdôrazňovaná bola potreba povinnej odbornej praxe priamo v podnikoch, ideálne v dlhších časových blokoch.
- Prax by mala byť systémovo koordinovaná školou, nie založená na individuálnej iniciatíve žiakov.
- Viaceré odpovede poukazovali na nízku motiváciu žiakov, ktorí prax „odtrpia“ bez záujmu o získanie zručností.
- Objavili sa aj požiadavky na finančnú kompenzáciu nákladov podnikov, ktoré zabezpečujú ochranné pomôcky a kompenzáciu mzdových nákladov na zamestnanca, ktorý vedie žiakov počas praxe.

⁷ Uvedené sú len tie stredné školy, ktoré bolo možno jednoznačne identifikovať a vyučujú odbor v oblasti poľnohospodárstva.

2. Modernizácia vzdelávania

- Respondenti opakovane zdôrazňovali potrebu vhodne zameraných odborov „šitých na mieru“ potrebám podnikov.
- Poukazovalo sa na nesúlad medzi obsahom vzdelávania a reálnymi požiadavkami praxe, vrátane práce s modernou technikou a strojmi.
- Kriticky bola vnímaná zastaranosť učebných osnov a nedostatočné zapojenie zamestnávateľov do ich tvorby.
- Viaceré odpovede poukazovali na zánik alebo nedostupnosť tradičných poľnohospodárskych odborov (agronóm, zootechnik, ošetrovateľ hydiny).
- Respondenti upozornili, že učitelia a majstri odbornej výchovy nie sú hodnotení na základe kvality svojej práce a jej výsledky nemajú vplyv na ich finančné ohodnotenie. Odmeňovanie je v súčasnosti viazané predovšetkým na počet žiakov, ktorých pripravujú, a nie na kvalitu vzdelávacieho procesu.

3. Lepšia komunikácia a informovanosť

- Výrazným prierezovým problémom bola nedostatočná komunikácia medzi školami a zamestnávateľmi. Mnohé firmy uviedli, že ich žiadna škola aktívne neoslovila so záujmom o spoluprácu.
- Respondenti zdôrazňovali potrebu jasnejších dohôd, nastavenia očakávaní a pravidelnej komunikácie.
- Opakovane sa spomínala potreba lepšej informovanosti o možnostiach zapojenia sa do praxe alebo duálneho vzdelávania.
- Pozitívne boli vnímané návrhy na networkingové aktivity, osobné návštevy pedagógov v podnikoch a prezentáciu firiem medzi žiakmi.

4. Motivácia žiakov a vzťah k odvetviu

- Viaceré odpovede poukazovali na nízky záujem žiakov o prácu v poľnohospodárstve. Zamestnávatelia vnímali problém v tom, že žiaci si odbor volia bez skutočného záujmu o sektor, často len ako „poslednú možnosť“.
- Objavili sa názory, že chýba motivácia zo strany rodiny a spoločenské uznanie práce v poľnohospodárstve. *„Žiaci nemajú záujem o prácu v živočíšnej výrobe“.*

5. Regionálna dostupnosť a infraštruktúrne bariéry

- Niektoré odpovede poukázali na nedostatok poľnohospodárskych škôl v regiónoch.
- Problémom je aj zabezpečenie praxe mimo miest (doprava, strava, dohľad), čo znižuje ochotu zamestnávateľov zapájať sa do spolupráce.

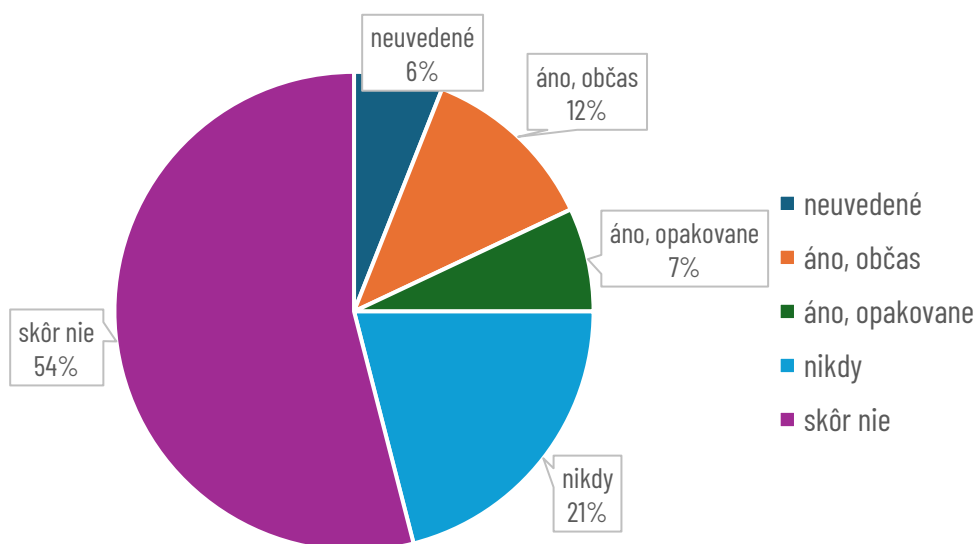
V rámci kvalitatívneho zisťovania jeden respondent poukázal na limity pri prijímaní žiakov na poľnohospodárke odbory, keďže oni by ich v regióne potrebovali vyšší počet, ako im kraj umožňuje. Iný respondent poukázal na to, že po skončení

duálu žiaci odídu a nepokračujú v práci: „Mali sme žiakov v duáli, ktorí sa zbalili a išli preč po štúdiu. Počas štúdia im to vyhovovalo, ale potom už nie. Boli z iných regiónov, našli si inú prácu. Chcelo by to väčšiu disciplínu, ale duál prebiehal dobre“.

Súlady obsahu vzdelávania

Väčšina respondentov (**75 %**) uviedla, že sa **nestretla s nesúlodom medzi informáciami školy o obsahu vzdelávania a reálnymi schopnosťami absolventov**. Len **19 %** firiem poukazuje na občasné (**12 %**) alebo opakované (**7 %**) nezrovnalosti, čo môže signalizovať potrebu lepšej komunikácie medzi školami a podnikmi. Ako príklad respondenti uviedli, že bola deklarovaná znalosť odborného softvéru, no v praxi ho vedeli používať absolventi len na základnej úrovni.

Graf č. 47: Odpovede na otázku, či sa zamestnávateľa stretli s tým, že sa obsah vzdelávania, o ktorom informovala škola (napr. na stretnutí, v prezentácii), nezodpovedal tomu, čo absolvent reálne vedel pri nástupe do práce

ZDROJ: dotazníkové zisťovanie, spracovanie TREXIMA Bratislava

Respondenti sa tiež vyjadrili na podporu aktívnej propagácie firiem a škôl: „Kľúčová je propagácia. Treba chodiť po základných školách a žiakov volať do podniku. Netreba robiť podujatia v obchodných centrách“. Iný respondent zdôraznil, že „Nedehonestovať prácu v poľnohospodárstve - ak sa nebudeš učiť, pôjdeš kravy dojiť. To už neplatí. Absolventi si pekne zarobia a nemusia sedieť v kancelárii“.

Využívanie reálnych technológií a zariadení vo výučbe

Na otázku, či školy využívajú vo výučbe reálne technológie a zariadenia porovnateľné s tými, ktoré sa používajú v poľnohospodárskych podnikoch, **väčšina respondentov nevedela odpovedať**. Až **55 respondentov (55 %)** uviedlo odpoveď „**neviem posúdiť**“, čo poukazuje na výraznú **informačnú medzeru medzi školami a zamestnávateľmi** v oblasti technického vybavenia a praktickej výučby. Zaznel aj názor, že „*Absolventi vedia základy. Školy nie sú vybavené na to, aby absolventi vedeli pracovať s ich strojmi*“.

Pozitívne hodnotenie využívania podobných technológií uviedlo spolu **23 respondentov (23 %)**. Z toho **6 respondentov (6 %)** deklarovalo, že vedia o používaní porovnateľných technológií, a **17 respondentov (17 %)** odpovedalo „**skôr áno**“, avšak bez detailného prehľadu o konkrétnom vybavení škôl.

Naopak, **16 respondentov (16 %)** hodnotilo situáciu **negatívne**. **11 respondentov (11 %)** uviedlo, že školy podľa ich názoru používajú skôr zastaranú techniku, a **5 respondentov (5 %)** sa domnieva, že školy reálne technológie a zariadenia podobné tým vo firmách vôbec nevyužívajú. Zaznel názor, že „Treba využívať videá od výrobcov a tie žiakom premietiť. Výrobcovia poskytujú aj učebné pomôcky. Teraz nevedia obsluhovať moderné stroje. Tie sa menia a škola by im mala vysvetliť princípy fungovania“.

Výsledky poukazujú predovšetkým na **nízku mieru informovanosti medzi poľnohospodárskymi podnikmi a školami**, ako aj na potrebu **intenzívnejšej komunikácie, väčšieho zapájania zamestnávateľov do praktickej výučby** a zároveň na **modernizáciu materiálno-technického vybavenia škôl**, aby lepšie reflektovalo aktuálne technologické podmienky v poľnohospodárskej praxi. Jeden z respondentov zdôraznil potrebu vysvetľovania reálnych pracovných podmienok v poľnohospodárstve žiakom, aby sa na ne dokázali pripraviť: „*Špecifické sú pracovné podmienky, ktoré nie sú atraktívne pre novú generáciu. V poľnohospodárstve treba robiť, keď je na to vhodný čas a nie, keď sa mi chce. Aj cez víkendy a sviatky, čo ľuďom nevoní.*“

POHĽAD ZAMESTNÁVATEĽOV NA SÚČASNÚ SÚSTAVU ODBOROV VZDELANIA

Zamestnávanie absolventov poľnohospodárskych odborov SOŠ

Z odpovedí zamestnávateľov vyplýva, že **väčšina respondentov za posledné tri roky nezamestnala žiadneho absolventa poľnohospodárskych odborov** stredných odborných škôl. Konkrétne **59 % respondentov** uviedlo, že neprijali ani jedného absolventa. Ďalších **36 % respondentov** zamestnalo **1 až 5 absolventov**, pričom **2 % respondentov** uviedli prijatie **6 až 10 absolventov**. Kategória „viac ako 10 absolventov“ nebola zastúpená vôbec.

Pracovné pozície a vyštudované odbory absolventov

Z otvorených odpovedí respondentov vyplýva, že absolventi poľnohospodárskych odborov boli prijímaní **predovšetkým na manuálne, technické a prevádzkové pozície**. Najčastejšie išlo o pracovné miesta:

- traktorista / vodič poľnohospodárskej techniky,
- obsluha poľnohospodárskych a pracovných strojov,
- agromechanizátor, opravár poľnohospodárskej techniky,
- pracovník v rastlinnej alebo živočíšnej výrobe,
- ošetrovateľ hospodárskych zvierat,
- zootechnik alebo pomocný zootechnik,
- skladník alebo pomocný technický pracovník.

Z hľadiska **vyštudovaných odborov** dominovali najmä:

- agromechanizátor – opravár,
- agromechatronik,
- mechanizácia pôdohospodárstva,
- agropodnikanie – chovateľstvo hospodárskych zvierat,
- agropodnikanie,
- všeobecné poľnohospodárske odbory zamerané na rastlinnú a živočíšnu výrobu.

V niektorých prípadoch zamestnávateľa uvádzali aj dlhšie obdobie nezamestnanosti absolventov pred nástupom do práce alebo ich zaradenie na pomocné práce. Podobne ako v potravinárstve, aj v poľnohospodárstve platí, že **rôznorodosť pracovných pozícií a odborov neumožňuje jednoznačne zovšeobecniť priame väzby medzi konkrétnym vyštudovaným odborom a vykonávaným zamestnaním**.

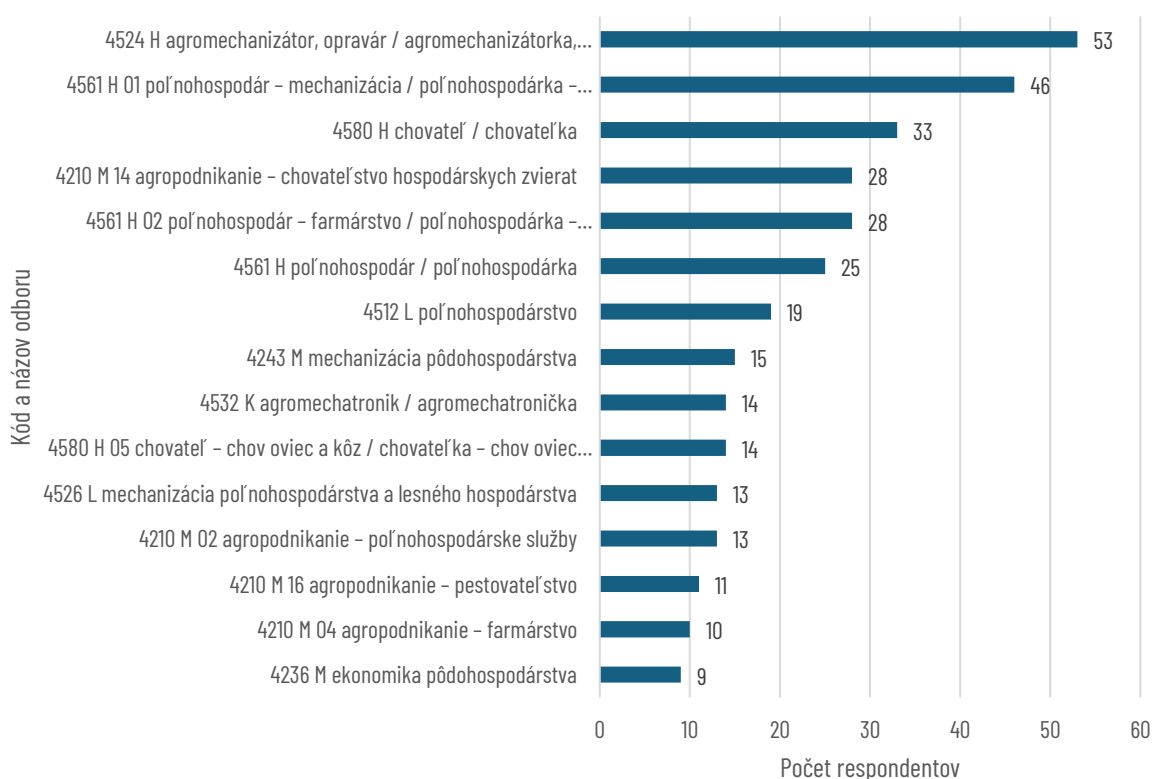
Hodnotenie pripravenosti absolventov pre prax

Respondenti hodnotili pripravenosť absolventov ako priemernú – na 5 stupňovej škále, kde 1 = veľmi slabá a 5 = výborná, odpovedalo **70 respondentov** a priemerná hodnota dosiahla **2,81**. *Niektorí respondenti sa vyjadrili veľmi pozitívne, napr. „Nie sú vôbec leniví a nie sú stále na mobiloch, robia“. „Nečakáme žiadne zázraky od absolventov. Ak sú učenliví a snaživí, tak sa naučia všetko a rýchlo“.*

Relevantnosť odborov

Respondenti mali možnosť vybrať ľubovoľný počet stredoškolských poľnohospodárskych odborov v otázke „**Ktoré existujúce stredoškolské odbory sú podľa Vás pre potreby Vašej firmy najviac relevantné?**“ Okrem konkrétnych odborov z otázky vyplynulo aj to (podobne ako aj v prípade potravinárskych odborov), že respondenti nerozlišujú odbory podľa kódového označenia, ale orientujú sa zväčša len podľa názvov. Dokumentuje to učebný odbor 4572 F poľnohospodárska výroba, ktorý bol označený u 49 respondentov, pričom zo skúseností autorského tímu vyplýva, že zamestnávateľia tieto odbory nepovažujú za najviac relevantné. Z grafu nižšie bol z tohto dôvodu vyradený.

Graf č. 48: Najviac relevantné stredoškolské odbory z odvetvia poľnohospodárstvo (TOP 15)

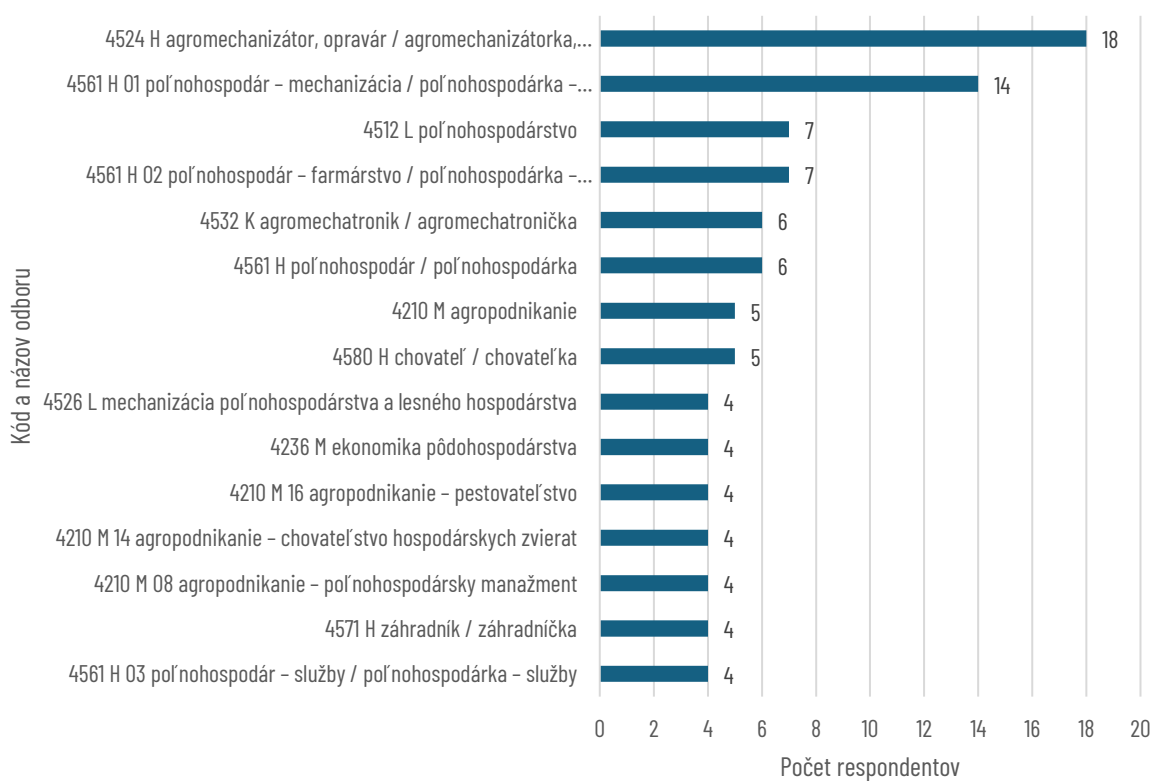

ZDROJ: dotazníkové zisťovanie, spracovanie TRIXIMA Bratislava

Odbory, ktoré pripravujú najlepších absolventov

Respondenti mali možnosť vybrať ľubovoľný počet **stredoškolských poľnohospodárskych odborov, ktoré podľa nich pripravujú najlepších absolventov.** Okrem relevantných odpovedí sa opäť vyskytlo nesprávne porozumenie učebnému odboru 4572 F poľnohospodárska výroba, ktorý bol vybraný najväčším počtom respondentov (21). Rovnako ako v predchádzajúcej otázke bol z grafu vymazaný z totožných dôvodov.

Graf č. 49: Odbory z odvetvia poľnohospodárstvo, ktoré pripravujú najlepších absolventov (TOP 15)

ZDROJ: dotazníkové zisťovanie, spracovanie TREXIMA Bratislava

Respondenti vo svojich odôvodneniach výberu odborov, ktoré podľa nich pripravujú najlepších absolventov pre trh práce, najčastejšie poukazovali na **praktickú využiteľnosť získaných vedomostí a zručností** a na **priame zapojenie absolventov do reálnej praxe**. „Praxe treba čo najviac. Každý si dokáže vygúgliť čo treba, ale aplikovať už málokto. Stratia mobil a nevedia sa pohnúť“. Opakovane sa objavovali názory, že absolventi vybraných odborov disponujú primeranou mierou samostatnosti, pracovných návykov a odborných kompetencií, vďaka čomu sa dokážu rýchlejšie adaptovať na pracovné prostredie poľnohospodárskeho podniku.

Respondenti zdôrazňovali, že **prakticky a technicky orientované odbory** najlepšie reflektujú aktuálne potreby poľnohospodárskych podnikov, ktoré čelia technologickému rozvoju a modernizácii strojového parku. Absolventi týchto odborov sú podľa respondentov lepšie pripravení pracovať s modernými technológiami, majú menšie obavy z nových zariadení a predstavujú dôležitý prvok generačnej obnovy pracovnej sily.

V niektorých odpovediach zaznela aj preferencia odborov so **širším záberom vedomostí**, kombinujúcich technické zručnosti, základné znalosti agronómie a orientáciu v informatike. Celkovo možno konštatovať, že pri hodnotení kvality prípravy absolventov zohráva rozhodujúcu úlohu **miera praktickej prípravy, prepojenie štúdia s reálnymi potrebami**

poľnohospodárskej praxe, schopnosť absolventov pracovať s modernými technológiami a ich okamžitá využiteľnosť v podniku. Preferované sú najmä odbory, ktoré poskytujú prakticky orientované kompetencie a reagujú na aktuálne výzvy sektora poľnohospodárstva.

Duplicitné odbory

Pri hodnotení **duplicitnosti poľnohospodárskych odborov** sa odpovede respondentov **výrazne líšili**, pričom **najčastejšie zaznievala neistota.** Veľká časť respondentov uviedla, že **nedokáže posúdiť, či sú odbory duplicitné,** najmä z dôvodu neznalosti obsahovej náplne jednotlivých študijných programov. Opakovane zaznievalo, že samotný názov odboru nie je postačujúci na zodpovedné posúdenie jeho jedinečnosti.

Zároveň však viacerí respondenti vyjadrili presvedčenie, že **duplicitné odbory existujú**, pričom poukazovali najmä na **podobnosť názvov a obsahovú podobnosť** medzi odbormi zameranými na poľnohospodársku výrobu, mechanizáciu, agropodnikanie, vinohradníctvo a vidiecku turistiku.

Niektorí uviedli aj **konkrétne návrhy na zlúčenie odborov**, napríklad:

- poľnohospodárska výroba, poľnohospodár a poľnohospodárstvo,
- mechanizácia pôdohospodárstva, mechanizácia poľnohospodárstva a lesného hospodárstva a agromechanizátor, opravár,
- viazač – aranžér kvetín a floristika,
- rybárstvo a rybníctvo a životné prostredie,
- podnikateľ pre rozvoj vidieka, vidiecka turistika a agropodnikanie,
- záhradný dizajn, krajinárske úpravy a tvorba krajiny, záhradníctvo – záhradná a krajinárska tvorba a záhradnícka výroba a služby,
- odbory s podnikateľským a prevádzkovým zameraním v rámci vinohradníctva.

V odôvodneniach sa objavoval aj názor, že súčasná ponuka odborov je **príliš rozdrobená a málo špecializovaná**, pričom poľnohospodárske podniky v praxi potrebujú najmä **konkrétne profesijné profily** (napr. dojičov, krmičov, traktoristov, ošetrovateľov zvierat).

Menšia časť respondentov naopak uviedla, že **duplicity nevnímajú** a zastáva názor, že jednotlivé odbory sú špecifické a opodstatnené.

Celkovo odpovede naznačujú, že hoci značná časť respondentov nevie duplicitnosť odborov jednoznačne posúdiť, **existuje silné vnímanie nadmerného počtu príbuzných odborov** a potreba ich lepšieho obsahového zjednotenia alebo zjednodušenia v súlade s reálnymi potrebami poľnohospodárskej praxe.

Nepotrebné odbory

Celkovo **48 respondentov (48 %)** uviedlo, že si nemyslí, že medzi stredoškolskými poľnohospodárskymi odbormi sú aj nepotrebné odbory.

Nasledovné odbory boli označené **3 respondentmi** za nepotrebné:

- 4569 H viazač – aranžér kvetín/viazačka – aranžérka kvetín (dôvod: v prvovýrobe sa neuplatnia)
- 4210 M 18 agropodnikanie – kynológia
- 4246 M bioenergetika
- 4553 K podnikateľ pre rozvoj vidieka/podnikateľka pre rozvoj vidieka (dôvod: podnikanie v poľnohospodárstve by malo byť spojené s ostatnými odbormi)

Tieto odbory boli označené ako nepotrebné **2 respondentmi**:

- 4578 H rybár/rybárka (dôvod: potreba zlúčiť s inými rybárskymi odbormi)
- 4210 M 11 agropodnikanie – agroturistika
- 4221 Q vidiecka turistika (dôvod: prax nemá záujem o absolventov)
- 4223 Q krajinárske úpravy a tvorba krajiny

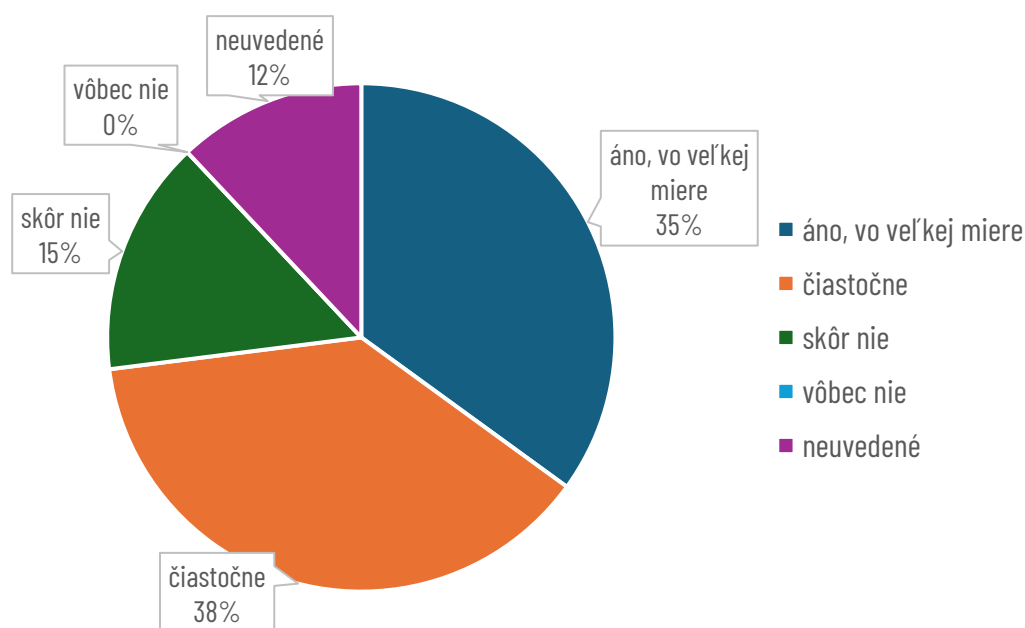
Súlad názvov a zameraní odborov s pracovnými pozíciami v poľnohospodárskych firmách

Na otázku, či **názvy a zameranie súčasných poľnohospodárskych odborov zodpovedajú reálnym pracovným pozíciám vo firmách**, odpovedali respondenti diferencovane. **35 % z nich uviedlo odpoveď „áno, vo veľkej miere“**, čo naznačuje, že významná skupina zamestnávateľov vníma dobrý súlad medzi systémom odborného vzdelávania a potrebami poľnohospodárskej praxe.

Ďalších **38 respondentov (38 %)** zvolilo odpoveď „čiastočne“, čo poukazuje na to, že hoci základné zameranie odborov považujú za relevantné, v praxi často chýba presnejšie zacielenie na konkrétne pracovné pozície alebo aktuálne technologické požiadavky podnikov.

Naopak, **15 respondentov (15 %) uviedlo odpoveď „skôr nie“** a **3 respondenti (3 %) sa priklonili k odpovedi „vôbec nie“**, čo signalizuje existenciu skupiny zamestnávateľov, ktorí vnímajú nesúlady medzi názvami a obsahom odborov a reálnymi pracovnými pozíciami vo svojich firmách. Vyjadrenie jedného z respondentov: „Dávame im honosné názvy, aby to deti išli študovať a je to zavádzajúce, aj pre nich aj pre zamestnávateľov“.

Graf č. 50: Odpovede respondentov na otázku, či názvy a zameranie súčasných odborov zodpovedá ich pracovným pozíciám

Celkovo možno konštatovať, že **väčšina respondentov (73 %) vníma aspoň určitý súlad** medzi názvami a zameraním existujúcich poľnohospodárskych odborov a reálnymi potrebami pracovného trhu. Zároveň však výsledky poukazujú na **priestor na ďalšie spresňovanie názvov a obsahového zamerania odborov**, aby lepšie reflektovali konkrétne pracovné pozície a meniace sa potreby moderného poľnohospodárstva.

Respondenti uviedli nasledujúce **návrhy na úpravu názvov a zamerania súčasných odborov**, aby zodpovedali reálnym pracovným pozíciám:

- Respondenti zdôrazňujú potrebu pomenovať odbory podľa reálnych pracovných pozícií a činností, napr. dojič, traktorista, krmíč namiesto všeobecných alebo abstraktných názvov ako agropodnikanie. Niektorí respondenti pripomínajú, že kedysi sa odbory uvádzali konkrétnejšie (napr. pestovateľ, chovateľ, vinohradník, mechanizátor, ekonóm), čo uľahčovalo orientáciu na trhu práce.
- Obsah odborov by mal reflektovať konkrétne činnosti, ktoré absolventi budú vo firmách vykonávať, vrátane obsluhy strojov a praktických úkonov (napr. obsluha samochodného krmneho vozu, teleskopického manipulátora, základy výživy hovädzieho dobytku).

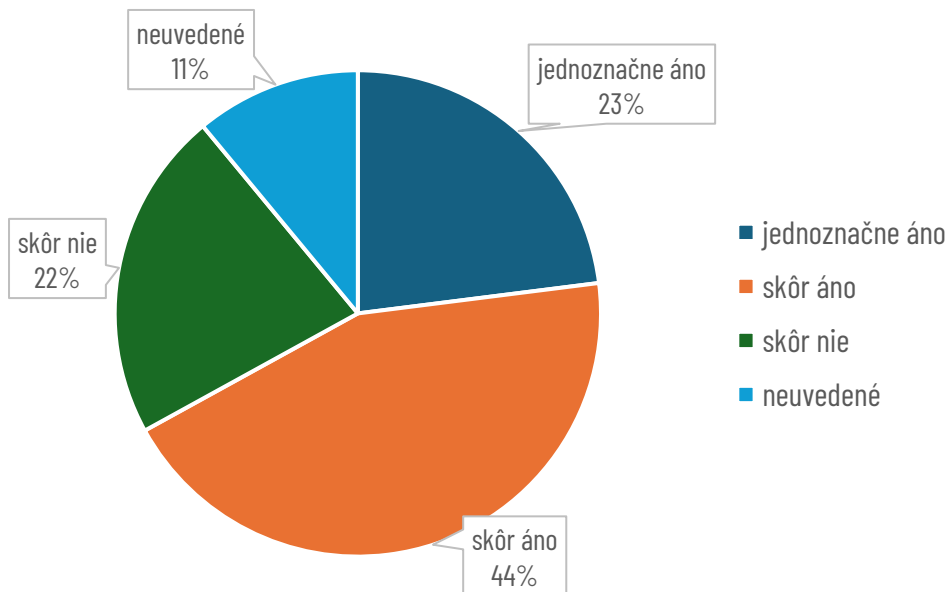
- Respondenti poukazujú na nedostatok odborov pre špecifické sektory (napr. chov hydiny, chov ošípaných).
- Zvýraznená potreba praktickej výučby a lepšieho informovania žiakov o tom, čo sa v odbore naučia a kde sa môžu uplatniť.

Univerzálnejšie odbory

Na otázku, či by respondenti privítali **širšie, „univerzálnejšie“ odbory s možnosťou špecializácie v neskorších ročníkoch**, najväčšia časť respondentov – **44 %** sa priklonila k **miernemu súhlasu**, pričom ďalších **23 respondentov (23 %)** vyjadrilo **jednoznačnú podporu**. Spolu **67 %** respondentov podporuje koncept širších odborov s možnosťou neskoršej špecializácie.

Naopak, **22 respondentov (22 %)** odpovedalo „**skôr nie**“, zatiaľ čo možnosť „**určite nie**“ nebola vybraná žiadnym respondentom.

Graf č. 51: Odpovede respondentov na otázku, či by privítali širšie, univerzálnejšie odbory s možnosťou špecializácie vo vyšších ročníkoch

ZDROJ: dotazníkové zisťovanie, spracovanie TREXIMA Bratislava

Väčšina zamestnávateľov vidí pridanú hodnotu vo flexibilných odboroch, ktoré umožňujú širšiu prípravu absolventov a špecializáciu až v neskorších ročníkoch.

OBSAH ODBORNÉHO VZDELÁVANIA - VŠEOBECNE

Respondenti hodnotia úroveň praktických zručností absolventov pri nástupe do zamestnania ako priemernú, keďže priemerná hodnota dosiahla 2,60 bodu na päťstupňovej škále (1 = nedostatočná, 5 = výborná). Prevažujú hodnotenia v strednej časti škály, čo naznačuje potrebu zlepšiť praktickú prípravu počas štúdia a lepšie prepojiť vzdelávanie s konkrétnymi požiadavkami pracovnej praxe.

Odborné oblasti, v ktorých sú absolventi najlepšie pripravení

Medzi oblasti, v ktorých sú **absolventi podľa zamestnávateľov najlepšie pripravení**, patria:

- mechanizácia a obsluha poľnohospodárskych strojov (traktorista, mechanizátor),
- poľnohospodárska výroba (rastlinná a živočíšna výroba, chov hospodárskych zvierat),
- starostlivosť o drobné domáce zvieratá,
- IT technológie a počítačová gramotnosť, mobilná komunikácia,
- administratívne a ekonomické zručnosti a všeobecný prehľad v odbore.

Niektorí respondenti upozornili, že absolventi síce ovládajú teóriu, ale prax je nedostatočná a skúsenosti získavajú až priamo pri práci. Pripravenosť sa teda často odvíja od ochoty a motivácie sa učiť počas štúdia alebo praxe.

Odborné oblasti, v ktorých je potrebné absolventov najviac doučiť alebo preškoliť

Respondenti uviedli, že **absolventi často potrebujú doučenie alebo preškolenie najmä v praktických, technických a mäkkých (soft skills) zručnostiach**. Uvedené boli nasledovné oblasti:

- Obsluha moderných strojov a traktorov, údržba a nastavovanie techniky, práca s novými technológiami, agromechanizácia, opravy a manuálne práce. „Absolventi by mali vedieť robiť aj údržbu, nie sa iba voziť na strojoch“.
- Choroby rastlín, buriny.
- Chov dobytky, hydínárstvo, starostlivosť o hospodárske zvieratá, anatómia a morfológia zvierat.
- Disciplína, samostatnosť, dochvilnosť, záujem o prácu, pracovná morálka, schopnosť riešiť problémy, poslušnosť, adaptabilita a logické myslenie.
- Environmentálne vedomosti: odpady, emisie a podzemné vody.

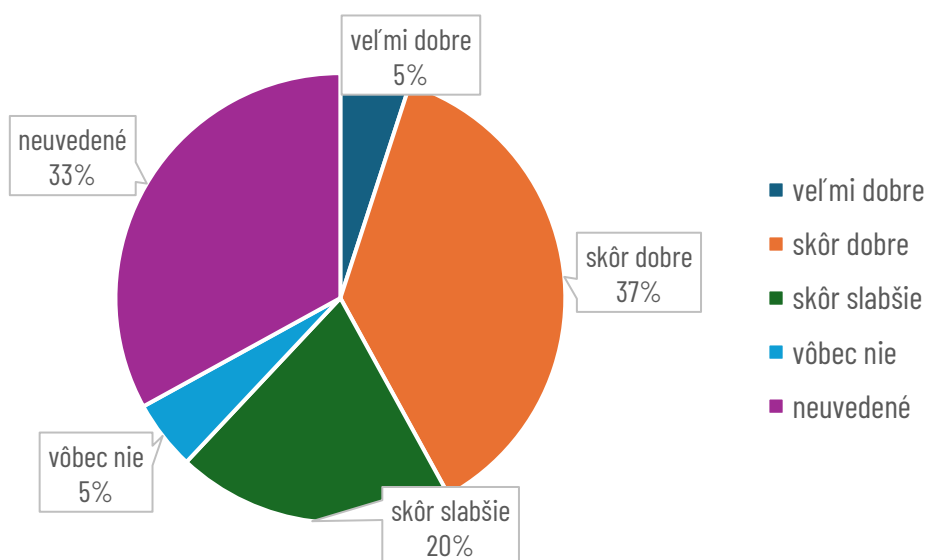
Niektorí respondenti uviedli, že absolventi vyžadujú doučenie prakticky **vo všetkých oblastiach**, najmä ak ide o technicky náročné pozície, pričom chýba prax s aktuálnymi technológiami a zariadeniami. Vyjadrenie jedného z respondentov: „Manuálna zručnosť chýba a odvíja sa to od základnej školy, kde namiesto technických prác robia niečo iné. Až 75% žiakov je ľavých a chýba im samostatnosť. Dá sa o však dobehnúť, ak majú záujem. Nemajú sa to kde naučiť - doma nič nerobia. Veľmi dôležitý je mentoring z firmy, aby mali vhodného človeka, ktorý vie vysvetliť to, čo sa robí“.

Viacerí respondenti sa vyjadrili, že by bolo vhodné, ak by si žiaci na škole urobili vodičský preukaz, zväračský preukaz. Tie sú pri práci vo vybraných profesiách nevyhnutné. „Lepšie by bolo, ak by absolvent prišiel už s vodičských preukazom“.

Pripravenosť na prácu s modernými technológiami a automatizovanými linkami

Celkovo **37 respondentov (37 %)** hodnotilo pripravenosť absolventov ako **skôr dobrú**, zatiaľ čo len **5 respondentov (5 %)** ju označilo za **veľmi dobrú**. Naopak, **20 respondentov (20 %)** uviedlo, že absolventi sú pripravení pracovať s modernými technológiami a automatizovanými linkami **skôr slabšie**, a **5 respondentov (5 %)** uviedlo, že absolventi nie sú pripravení vôbec. „Učia sa na starých strojoch, na Zetoroch, treba sa učiť na JOHN DEERE“ Iný respondent sa vyjadril, že „Školy nemajú na nové stroje, sú drahé. Kľúčová je prax vo firmách.“

Graf č. 52: Odpovede respondentov na otázku, či sú absolventi pripravení pracovať s modernými technológiami a automatizovanými linkami

ZDROJ: dotazníkové zisťovanie, spracovanie TREXIMA Bratislava

Výsledky naznačujú skôr presvedčenie zamestnávateľov o pripravenosti absolventov na prácu s modernými technológiami, aj keď početná skupina má iné skúsenosti, resp. sa nevie vôbec vyjadriť.

Zamestnávateľmi uvedené **kompetencie a zručnosti, ktoré by mali byť u absolventov lepšie rozvinuté:**

1. Obsluha, vedenie a údržba poľnohospodárskych strojov

- Samojazdné stroje, traktory, kombajny, teleskopické manipulátory.
- Zváračské a mechanizátorské zručnosti pre údržbu a opravy strojov.
- Praktické skúsenosti s manipuláciou a nastavovaním strojov na prevádzku.

2. Praktické odborné zručnosti a technická pripravenosť

- Znalosti a aplikácia princípov presného poľnohospodárstva a ekologického poľnohospodárstva.
- Elektrotechnické zručnosti, základy práce s technológiami.
- Skúsenosti so zvieratami – ošetrovanie, chov, inseminácia, starostlivosť o hospodárske zvieratá, základy zoohygieny.

3. Soft skills a pracovné návyky

- Zodpovednosť, samostatnosť, spoľahlivosť pri práci bez dohľadu.
- Záujem o prácu, vzťah k práci a zvieratám, ochota učiť sa nové veci.
- Schopnosť riešiť problémy a logický úsudok pri praktických úlohách.

4. Doplnkové kompetencie podľa špecifikácie respondentov

- Používanie počítačov a programov (napr. MS Office, agrotechnické softvéry).
- Administratívne zručnosti – spracovanie dotácií, komunikácia s inštitúciami.
- Finančná gramotnosť.
- Vodičské oprávnenie T, prípadne C.

Respondenti uviedli, že o **nasledované profesie, resp. kvalifikácie budú mať v najbližších 3–5 rokoch najväčší záujem:**

- **Traktorista a mechanizátor** – vrátane obsluhy kombajnov, rezačiek, teleskopických manipulátorov a iných poľnohospodárskych strojov.
- **Opravár a nastavovač poľnohospodárskych autonómnych strojov** – agromechatronik, elektrikár.
- **Dojčič a pracovník živočíšnej výroby** – vrátane krmičov, ošetrovateľov a inseminátorov.
- **Chovateľ zvierat** – hospodárskych zvierat všeobecne, hydiny, oviec, ošípaných.
- **Zootechnik a agronóm** – pre plánovanie a riadenie chovu a rastlinnej výroby, vrátane ekologického poľnohospodárstva.

- **Operátori a pracovníci obsluhy strojov a zariadení** – najmä v rastlinnej a živočíšnej prvovýrobe, vrátane automatizovaných systémov.
- **Špecifické odborné profesie** – vinohradník, záhradník, aranžér, pracovník spracovania poľnohospodárskych produktov (napr. syrárne).
- **Administratívne a technické profesie** – administratívny zamestnanec pre agendu nájomných zmlúv, tímlíderi v živočíšnej výrobe, vodiči nákladných áut a vysokozdvížných vozíkov.

Väčšina respondentov sa domnieva, že školské vzdelávanie pripravuje žiakov skôr na **všeobecný prehľad bez väzby na konkrétne pracovné miesta (36 respondentov, 36 %)**. Len **3 respondenti (3 %)** si myslia, že vzdelávanie pripravuje žiakov primárne na **konkrétne pracovné činnosti**, a **8 respondentov (8 %)** si myslí, že ide o **kombináciu oboch prístupov**. Zvyšní respondenti buď **nevedeli** posúdiť situáciu (**36 respondentov, 36 %**) alebo neuviedli **odpoveď (17 respondentov, 17 %)**.

OBSAH ODBORNÉHO VZDELÁVANIA – KONKRÉTNE ODBORY

V nasledujúcej časti sa respondenti vyjadrovali ku **konkrétnym učebným a študijným odborom vždy v rámci 5 oblastí**, a to:

- *Ako hodnotíte aktuálnosť a kvalitu obsahu odborného vzdelávania?*
- *Ktoré odborné vedomosti, zručnosti alebo všeobecné spôsobilosti najviac chýbajú absolventom po príchode do praxe?*
- *Opište, čo by mal absolvent vedieť robiť po skončení školy bez dlhšieho zaškolenia?*
- *Myslíte, že je potrebné navýšiť počet hodín praktickej prípravy?*
- *Čo by podľa Vás malo byť obsahom praktickej prípravy?*

Odbor 4524 H agromechanizátor, opravár/agromechanizátorka, opravárka

Respondenti hodnotia aktuálnosť a kvalitu obsahu odborného vzdelávania v odbore **4524 H – agromechanizátor, opravár** nejednotne. Časť z nich považuje vzdelávanie za **postačujúce až veľmi dobré**, pričom oceňuje pripravenosť žiakov na prax. Zároveň sa však objavujú aj **výrazne kritické názory**, poukazujúce na **nedostatok aktuálnej literatúry, chýbajúce moderné pomôcky a stroje na školách** a **nedostatočnú pripravenosť absolventov na technologické zmeny v praxi**.

Odpovede respondentov naznačujú, že vnímanie chýbajúcich kompetencií absolventov odboru je **rôznorodé a často individuálne**. Viacerí respondenti uvádzajú **pozitívne skúsenosti** a konštatujú, že absolventi sú **technicky zruční a pripravení na prax**, prípadne že im **nechýbajú zásadné kompetencie**. Zároveň sa však opakovane objavuje názor, že časť absolventov má rezervy najmä v **technických a technologických zručnostiach**, pričom niektorí respondenti poukazujú aj na potrebu posilnenia **digitálnych a environmentálnych kompetencií**. Celkovo možno konštatovať, že najčastejšie identifikovanou oblasťou prípadných nedostatkov zostávajú **technické zručnosti**, ich úroveň je podľa skúseností zamestnávateľov rozdielna.

Absolvent odboru 4524 H – agromechanizátor, opravár by mal byť po ukončení školy **schopný samostatného výkonu základných pracovných činností bez potreby dlhšieho zaškolenia**. Podľa odpovedí by mal absolvent najmä:

- **Obsluhovať a riadiť poľnohospodárske stroje a techniku**, vrátane práce s traktorom a závesným náradím.
- **Nastavovať a používať mechanizačné zariadenia** v celom procese rastlinnej výroby (od prípravy pôdy po aplikáciu ochranných látok).
- **Identifikovať poruchy strojov a vykonávať drobné opravy a údržbu**, s ohľadom na náklady pre podnik.
- **Ovládať základné opravárenské činnosti**, vrátane zvárania a práce s náradím.
- Poznať **základné technologické postupy** a mať **základné vedomosti o poľnohospodárskych plodinách**.

Väčšina respondentov sa **jednoznačne zhoduje**, že je potrebné navýšiť počet hodín praktickej prípravy.

Podľa odpovedí respondentov by **praktická príprava mala zahŕňať najmä**:

- Riadenie, obsluhu, údržbu a opravy poľnohospodárskych strojov.
- Technologické postupy pri opravách, nastavovaní a údržbe mechanizačnej techniky.
- Znalosť konštrukcie strojov a prehľad o strojovom parku podniku.
- Priamu prax v poľnohospodárskom podniku.
- Základné vedomosti z rastlinnej výroby.
- Zoznamovanie sa s novými a modernými technológiami.

Celkovo odpovede poukazujú na potrebu, aby bola praktická príprava **komplexná, technologicky aktuálna a orientovaná na reálne pracovné podmienky v praxi**.

Odbory 4572 F poľnohospodárska výroba, 4561 H poľnohospodár/poľnohospodárka, 4512 L poľnohospodárstvo

Z konkrétnych hodnotení vyplýva, že obsah odborov je vnímaný skôr ako dostačujúci, avšak s prevahou teórie nad praktickými zručnosťami. Objavujú sa aj názory, že tieto poľnohospodárske odbory sú obširne zamerané, no niektoré informácie sú zastarané, čo poukazuje na potrebu aktualizácie učiva a posilnenia praktickej prípravy.

Absolventom po nástupe do praxe najčastejšie chýbajú:

- **Technické vedomosti a zručnosti**, potrebné pre výkon praktických pracovných činností.
- **Mäkké zručnosti**, najmä **zodpovednosť, pokora, ochota učiť sa a kreativita**.
- **Digitálne a environmentálne kompetencie**, ktoré sú čoraz dôležitejšie v modernom poľnohospodárstve.

Odpovede respondentov sa zhodujú v tom, že absolventi by mali byť po ukončení školy **prakticky použiteľný bez potreby dlhšieho zaškoľovania**. Dôraz je kladený najmä na **základné praktické zručnosti a orientáciu v prvovýrobe**.

Respondenti očakávajú, že absolvent by mal najmä:

- Ovládať obsluhu poľnohospodárskej techniky a strojov, vrátane ich základnej údržby.
- Mať základné odborné vedomosti z poľnohospodárskej prvovýroby, vrátane štruktúry osevu plodín a ich využitia.
- Disponovať praktickými zručnosťami a oprávneniami (napr. zväračský preukaz, VZV).
- Mať základný prehľad o jednotlivých odvetviach poľnohospodárstva a orientovať sa v živočíšnej výrobe.
- Preukazovať komunikačné schopnosti, ochotu počúvať, učiť sa od skúsenejších pracovníkov a spolupracovať s nadriadenými.

Väčšina respondentov sa **jednoznačne zhoduje**, že je potrebné navýšiť počet hodín praktickej prípravy.

Časť respondentov uviedla, že nevie posúdiť obsah praktickej prípravy z dôvodu nedostatku skúseností s absolventmi alebo neznalosti aktuálneho učiva. Z konkrétnych odpovedí však jasne vyplýva požiadavka na **výraznejšie prepojenie výučby s reálnou praxou**. Respondenti považujú za kľúčové, aby praktická príprava zahŕňala najmä:

- Priamu účasť na reálnej poľnohospodárskej výrobe.
- Osvojenie si konkrétnych pracovných činností využiteľných v praxi.
- Postupné prechádzanie jednotlivými činnosťami v podniku a pochopenie celkového fungovania rastlinnej aj živočíšnej výroby.
- Prehľad o časovej osi poľnohospodárskych prác počas roka.
- Znalosť a obsluhu poľnohospodárskej techniky.

Odbor 4561 H 01 poľnohospodár – mechanizácia/poľnohospodárka – mechanizácia

Z dostupných odpovedí vyplýva, že obsah odborného vzdelávania je vnímaný ako **dobrý až priemerný, resp. čiastočne dostačujúci**, pričom jeho kvalitu významne ovplyvňujú materiálne možnosti škôl, úroveň praktickej výučby a motivácia samotných žiakov.

Absolventom odboru chýbajú **digitálne, technické a mäkké zručnosti** (napr. neznalosť technologických postupov, základné znalosti konštrukcie strojov).

Na základe odpovedí respondentov možno zhrnúť, že absolvent odboru by mal po skončení školy bez dlhšieho zaškolenia:

- Obsluhovať a nastavovať poľnohospodárske stroje.
- Vykonávať základnú údržbu strojov a zariadení.
- Využiť možnosti techniky a náradia v praxi.
- Ovládať prácu s počítačom a disponovať vodičským preukazom skupiny B a T.

Väčšina respondentov sa **jednoznačne zhoduje**, že je potrebné navýšiť počet hodín praktickej prípravy.

Obsahom praktickej prípravy pre tento odbor by malo byť:

- **Práca s poľnohospodárskymi strojmi a technikou** – obsluha traktorov, technologických liniek a iných strojov používaných v poľnohospodárstve.
- **Diagnostika a riešenie porúch** – naučiť sa identifikovať a opravovať chyby konštrukcie a funkčnosti strojov.
- **Praktické skúsenosti s rôznymi typmi strojov** – schopnosť vyskúšať a ovládať všetky stroje používané v poľnohospodárstve.
- **Práca s modernou technikou pod odborným dohľadom** – uplatňovanie nových technológií a zariadení v reálnej prevádzke.

Odbor 4580 H chovateľ / chovateľka

Respondenti uviedli, že **úroveň vzdelávania je na dobrej úrovni**. Absolventom najviac chýbajú **technické a digitálne zručnosti** a schopnosť v plnom rozsahu uviesť do praxe nadobudnuté vedomosti a skúsenosti. Absolvent odboru by mal vedieť po skončení školy bez dlhšieho zaškolenia zabezpečiť **starostlivosť o zvieratá a obsluhu príslušných strojov**.

Všetci respondenti sa zhodujú, že je potrebné navýšiť počet hodín praktickej prípravy. **Praktická príprava v odbore by mala obsahovať:**

- absolvovanie celého procesu dojenja
- obsluhu dojacích zariadení
- starostlivosť o zvieratá

Odbor 4580 H 05 chovateľ – chov oviec a kôz/chovateľka – chov oviec a kôz

Absolvent odboru by mal vedieť po skončení školy bez dlhšieho zaškoľovania vykonávať anamnézu chorých jedincov v stáde, oddeliť vykotené bahnice s jahňatom (škôlkovanie), diagnostikovať poruchy na dojacej linke a spracovať mlieko po dojení. Praktická príprava v odbore by mala obsahovať **prázdninovú povinnú prax zaplatenú zamestnávateľom**.

Odbor 4210 M 02 agropodnikanie – poľnohospodárske služby

Absolventom najviac chýbajú **technické zručnosti**. Mali by mať **základné vedomosti o fungovaní agropodniku**, vedieť obsluhovať traktor a závesné zariadenia, mať základné digitálne zručnosti, vedieť rozlíšiť plodiny, fenofázy, škodcov a choroby. Väčšina respondentov sa zhoduje, že je potrebné navýšiť počet hodín praktickej prípravy. Praktická príprava v odbore by mala zahŕňať osvojenie základných zásad fungovania traktora a praktické overenie pracovných zručností. Súčasťou výučby by mali byť agrotechnické operácie, najmä praktická orba, predsejbová príprava pôdy, sejba a hnojenie.

Odbor 4227 M 01 vinohradníctvo a ovocinárstvo – prevádzka

Absolventom odboru najviac chýbajú **technické a digitálne zručnosti**. Mali by mať celkový prehľad prác, vedieť ich plánovať, podávať hlásenia a mať preštudované platné zákony v odbore. Respondenti sa zhodujú, že je potrebné navýšiť počet hodín praktickej prípravy. Zdôraznená bola **povinná prax vo firmách s hodnotením vedúceho prevádzky**.

Odbor 4532 K agromechatronik/agromechatronička

Respondenti uviedli, že **úroveň vzdelávania je na dobrej úrovni**. Absolventom najviac chýbajú **technické zručnosti**, entuziazmus, zodpovednosť, vodičský preukaz skupiny T, oprávnenie na obsluhu kombajnov a teleskopických manipulátorov a zväračský kurz. Absolvent odboru by mal vedieť po skončení školy bez dlhšieho zaškoľovania vykonávať jednoduché opravárenské práce v dielni a obsluhu poľnohospodárskych strojov. Všetci respondenti sa zhodujú, že je potrebné navýšiť počet hodín praktickej prípravy.

Príloha č. 1

Štruktúra dotazníkov

Základné informácie o respondentovi:

1. IČO:
2. Vyberte odvetvie, v ktorom Vaša firma pôsobí v najväčšej miere:
  - *Pol'nohospodárstvo*
  - *Potravinárstvo*
3. Kontaktný email:

SPOLUPRÁCA ZAMESTNÁVATEĽOV SO STREDNÝMI ODBORNÝMI ŠKOLAMI

4. Spolupracuje Vaša spoločnosť so strednými odbornými školami?
  - *áno, pravidelne*
  - *áno, občas*
  - *skôr výnimočne*
  - *nie, vôbec*

Nasledujúce 2 otázky sa zobrazia iba v prípade, ak sa v predchádzajúcej otázke vybrala možnosť *áno, pravidelne* a *áno, občas*.

5. S ktorými strednými odbornými školami (a odbormi) máte najčastejšiu skúsenosť? Uveďte prosím konkrétnu školu, odbor.
  - *Otvorené textové pole*
6. Ako hodnotíte túto spoluprácu z pohľadu prínosu pre Vašu firmu?
  - *škála 1–5, kde 1 = veľmi slabá, 5 = výborná*
7. Čo by podľa Vás pomohlo zlepšiť spoluprácu medzi školami a Vašou firmou? (napr. *dlhšie praxe, jasnejšie dohody, lepšia komunikácia, ciele vzdelávacie moduly...*)
  - *Otvorené textové pole*
8. Stretli ste sa s tým, že obsah vzdelávania, o ktorom Vás škola informovala (napr. na stretnutí, v prezentácii), nezodpovedal tomu, čo absolvent reálne vedel pri nástupe do práce? Ak odpoviete *áno*, uveďte prosím príklad.
  - *áno, opakovane*
  - *áno, občas*
  - *skôr nie*
  - *nikdy*
9. Využívajú školy vo „Vašich“ odboroch vo výučbe reálne technológie a zariadenia podobné tým, ktoré máte vo firme?
  - *áno, viem, že používajú podobné technológie*
  - *skôr áno, ale nemám detailný prehľad*
  - *skôr nie, používajú zastaranú techniku*
  - *vôbec nie*
  - *neviem posúdiť*

Pohľad zamestnávateľov na súčasnú sústavu odborov vzdelávania

10. Koľko absolventov stredných odborných škôl ste prijali za posledné 3 roky?

- *Žiadneho*
- *1–5*
- *6–10*
- *Viac ako 10*

Otázka sa zobrazí, ak respondent uvedie v predchádzajúcej otázke, že prijal nejakého absolventa:

11. Uveďte prosím na aké pracovné pozície boli absolventi prijatí a aký odbor, resp. odbory vyštudovali.

- *Pozície budú uvádzané jednotlivo...*

12. Ako celkovo hodnotíte pripravenosť absolventov SOŠ pre prácu vo Vašej firme?

- *škála 1–5, kde 1 = veľmi slabá, 5 = výborná*

13. Ktoré existujúce stredoškolské odbory sú podľa Vás pre potreby Vašej firmy najviac relevantné?

- *Možnosť vybrať zo selectboxu jeden alebo viac odborov*

14. Ktoré odbory podľa vás pripravujú najlepších absolventov pre trh práce?

- *Možnosť vybrať zo selectboxu jeden alebo viac odborov + možnosť zadať odôvodnenie*

15. Myslíte si, že medzi vyššie uvedenými odbormi sú aj duplicitné odbory, ktoré by sa mali zlúčiť?

- *Možnosť vybrať zo selectboxu + pole na uvedenie duplicitného/triplicitného odboru*

16. Myslíte si, že medzi vyššie uvedenými odbormi sú aj nepotrebné odbory vzhľadom na potreby praxe?

- *Možnosť vybrať zo selectboxu jeden alebo viac odborov + možnosť zadať odôvodnenie*

17. Zodpovedajú názvy a zameranie súčasných odborov reálnym pracovným pozíciám vo Vašej firme?

- *áno, vo veľkej miere*
- *čiastočne*
- *skôr nie*
- *vôbec nie*

Otázka sa zobrazí, ak sa v predchádzajúcej otázke vyberie možnosť „čiastočne“, „skôr nie“ alebo „vôbec nie“:

18. Čo je potrebné upraviť, doplniť, vyradiť, aby názvy a zameranie súčasných odborov zodpovedalo reálnym pracovným pozíciám?

- *Otvorené textové pole*

Otázka sa zobrazí len v potravinárskom dotazníku:

19. Ako by ste zhodnotili zrozumiteľnosť názvov súčasných potravinárskych odborov pre zamestnávateľa?

- *sú zrozumiteľné a jasné*
- *väčšinou zrozumiteľné, ale niektoré sú máttúce*
- *často sú nejasné a ťažko sa v nich orientuje*
- *vôbec nie sú zrozumiteľné*

20. Privítali by ste širšie, „univerzálnejšie“ odbory s možnosťou špecializácie vo vyšších ročníkoch?
- *jednoznačne áno*
  - *skôr áno*
  - *skôr nie*
  - *určite nie*

Obsah odborného vzdelávania – všeobecne

21. Ako hodnotíte úroveň praktických zručností absolventov pri nástupe do zamestnania?
- *škála 1–5, 1 = nedostatočná, 5 = výborná*
22. V ktorých odborných oblastiach sú absolventi podľa Vás najlepšie pripravení?
- *Otvorené textové pole*
23. V ktorých odborných oblastiach naopak musíte absolventov najviac doučiť alebo preškoliť?
- *Otvorené textové pole*
24. Do akej miery sú absolventi pripravení pracovať s modernými technológiami a automatizovanými linkami vo Vašej výrobe?
- *veľmi dobre*
  - *skôr dobre*
  - *skôr slabšie*
  - *vôbec nie*
25. Aké 3 konkrétne kompetencie alebo zručnosti by absolventi odborov mali mať lepšie rozvinuté, aby boli pre Vás okamžite použiteľní?
- *Otvorené textové pole*
26. O aké profesie alebo kvalifikácie budete mať v najbližších 3–5 rokoch najväčší záujem?
- *Otvorené textové pole*
27. Podľa Vašich vedomostí, pripravuje školské vzdelávanie žiakov skôr na:
- *konkrétne pracovné činnosti*
  - *všeobecný prehľad bez väzby na konkrétne pracovné miesta*
  - *kombináciu oboch*
  - *neviem posúdiť*

Obsah odborného vzdelávania – konkrétne odbory

28. Vyberte, prosím, iba odbory, o ktorých máte dostatočný prehľad, resp. ich poznáte z praxe.
- *Možnosť vybrať zo selectboxu jeden alebo viac odborov*
29. Ako hodnotíte aktuálnosť a kvalitu obsahu odborného vzdelávania?
- *Otvorené textové pole*
30. Ktoré odborné vedomosti, zručnosti alebo všeobecné spôsobilosti najviac chýbajú absolventom tohto odboru po príchode do praxe? (napr. technické, digitálne, mäkké, environmentálne).
- *Otvorené textové pole*
31. Opíšte čo by mal absolvent vedieť robiť po skončení školy bez dlhšieho zaškolenia?

- *Otvorené textové pole*
32. Myslíte, že je potrebné navýšiť počet hodín praktickej prípravy?
- *Áno*
  - *Nie*
33. Čo by podľa Vás malo byť obsahom praktickej prípravy?
- *Otvorené textové pole*

Prehľad o stredoškolských odboroch vzdelávania

34. Do akej miery máte prehľad o existujúcich stredoškolských odboroch na Slovensku vo Vašom odvetví?
- *veľmi dobrý – viem presne, aké odbory existujú a čo obsahujú*
  - *skôr dobrý – viem približne, aké odbory existujú*
  - *skôr slabý – poznám len niektoré odbory*
  - *žiadny – v tejto oblasti sa neorientujem*
35. Poznáte rozdiel medzi typmi stredoškolských odborov (H – učebné odbory, L/M – študijné odbory)?
- *áno, veľmi dobre*
  - *áno, približne*
  - *skôr nie*
  - *vôbec nie*
36. Viete, ktoré stredné odborné školy vo Vašom regióne ponúkajú odbory relevantné pre Vašu firmu?
- *áno, presne viem, ktoré školy a odbory*
  - *čiastočne – poznám len niektoré školy/odbory*
  - *skôr nie – nemám v tom prehľad*
  - *vôbec nie*
37. Kde najčastejšie získavate informácie o stredoškolských odboroch a možnostiach spolupráce so školami? (možnosť viac odpovedí)
- *priamo od škôl (osobný kontakt, e-mail, návštevy)*
  - *webové stránky škôl*
  - *profesijné/odvetvové organizácie (komory, zväzy...)*
  - *vlastná skúsenosť s absolventmi*
  - *iné (uved'te)*
38. Považujete dostupné informácie o stredoškolských odboroch za dostatočné pre plánovanie personálnych potrieb Vašej firmy?
- *áno, plne dostatočné*
  - *skôr dostatočné*
  - *skôr nedostatočné*
  - *vôbec nedostatočné*
39. Privítali by ste jednoduchý prehľad (napr. brožúru/web) s vysvetlením jednotlivých odborov, ich obsahu a typických kompetencií absolventov?
- *určite áno*
  - *skôr áno*
  - *skôr nie*
  - *určite nie*

40. Videli ste už niekedy konkrétny učebný plán alebo profil absolventa (ŠVP/ŠkVP) niektorého odboru?
- *áno, podrobne som sa s ním oboznámil(a)*
  - *áno, ale len orientačne*
  - *nie, nikdy*

Ďalšia spolupráca

41. Ak by ste boli ochotní zodpovedať krátke doplňujúce otázky, resp. zapojiť sa do diskusie k úpravám odborov vzdelávania, prosíme, uveďte Váš telefonický a/alebo emailový kontakt:
- *Telefónne číslo:*
  - *Mail:*
42. Ak máte akékoľvek ďalšie poznámky, návrhy alebo pripomienky k odbornému vzdelávaniu, prosíme, uveďte ich tu:
- *Otvorené textové pole*